

Urgent rejoinder to
a difficult question in the publication of

Gryfedniu i sprawiedliwic mitesyrie
zgloszeniu od 4.XI - 29.XI. 1928

1928.

42

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr. BP. 2940/28, T.

T A J N E - P I L M

Białystok, dnia 10 listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 45 na czas od dnia 4. do dnia 10. listopada 1928 r.

10

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II.

^w Warszawie

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe
Nr. 45. za czas od dnia 4. do dnia 10. listopada 1928 r.

Za Wojewodę:

a). Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

Odpisy otrzymuję:

- Pan Wojewoda w Wilnie
" " w Brześciu n/B.
" " w Nowogródku
" " w Lublinie
" " w Warszawie
" " w Tarnopolu
" " w Stanisławowie
Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie:
" " " " w Wilnie
" " " " Okręgowym w Grodnie
" " " " " w Białymostku
" " " " " w Łomży
Sam. Ref. Inf. D.C.K.-III.w Grodnie
" " " IX.w Brześciu n/B.
" " " I.w Warszawie
Dowództwo 6.Brygady K.O.P.w Wilnie
Urząd Sledczy w miejscu
Wszyscy P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.-

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 2940/28.T.

Dnia 10.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 40.

za czas od dnia 4. do dnia 10.listopada 1928.r.

I. Sytuacja ogólna.

Podobnie jak w okresie poprzednim w ubiegłym tygodniu uzupełniła się dalszy przerost życia społecznego nad ruchem politycznym, który wyczerpuje organizacyjne poczynania Stronnictwa Chłopskiego w powiecie wołkowskim, gdzie zewnętrzne efekty tych poczynień dotychczas są znikome i niewspółmierne z nakładem pracy instruktorów Stronnictwa oraz wiec P.S.L. "Wyzwolenie", PPS. i zebrania instruktorskie / poselskie / Stronnictwa Chłopskiego..

Na uwagę zasługuje fakt, że PPS. w dniu 7.listopada t.j. w dniu rocznicy dziesięciolecia powstania Rządu Ludowego w Lublinie ograniczyła się na terenie Województwa Białostockiego do urzęduzenia wiecu w Białymstoku / poseł Dubois / i zamieszczenia całkowitego tekstu manifestu wspomnianego Rządu z dnia 7.listopada 1918 r. ^{dnia} w łomżyńskim tygodniku " Wspólna Praca ".-

Zo spostrzeżeń, dotyczących ruchu politycznego, podkreślić należy ponadto dostrzeżony w powiecie wołkowskim fakt nieufnego ustosunkowania się ludności do Stronnictwa Chłopskiego, wyrażający się w odmowie uiszczenia składek członkowskich nawet przez te osoby, które zapisały się do Stronnictwa. Osoby te wręcz oświadczają, że uiszczą składki członkowskie tylko w tym wypadku, gdy stwierdzą pozytywną dla nich działalność Stronnictwa.-

Omówione w poprzednim sprawozdaniu przygotowania społeczeństwa do obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej zyskiwały na rozmachu w miarę zbliżania się dnia 11.b.m. Charakter tych przygotowań w ubiegłym tygodniu nie uległ zmianie, aczkolwiek działań Stronnictw prawicy i kler katolicki w dalszym ciągu czynili wysiłki w kierunku wyeliminowania z programów obchodu pierwiastków kultu dla Marszałka Piłsudskiego i zbrojnego pozywu Legionów. W tej płaszczyźnie dochodziło w różnych miejscowościach do mniej lub więcej ostrych konfliktów, zakończonych bądź całkowitemi ustępstwami ze strony przedstawicieli Stronnictw prawicy i kleru,

na 10 listopada 1928 r.

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

W numerze 304 z dnia 3 bm. i następnym, z racji zbliżającej się uroczystości Obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej zauważana w grodzieszczyźnie działalności społecznej, Stefanja Nostitz-Jackowska rozwija dorek narodowy w okresie dziesięciolecia, konkludując, że uczyono już bardzo wiele we wszystkich dziedzinach życia państwowego i społecznego, niemniej jednakże podkreśla konieczność utrzymania na przyszłość dzisiejszego tempa pracy państwowej i społecznej.

W numerze 102 z dnia 4 bm. w art. p.t. "Walka z zaborcami" poseł Witold Stanisławski kresli genezę powstania "Zjednoczenia narodowego" w okupowanej przez wojska niemieckie części b.Kongresówki, jego działalność, sprzeczną z ideologią Marszałka Piłsudskiego, oraz powstanie "Koła międzypartyjnego", mającego na celu skonsolidowanie obozu przeciwniemieckiego. W końcu artykułu poseł stwierdza, że obóz narodowy umiał trafić wybrać drogę dla polityki polskiej podczas wojny, prowadził jednolitą politykę w kraju i poza jego granicami, nie dopuścił do związania losów Polski z losem Niemiec, oraz spowodował, że Polska uznana została za sprzymierzeńca Francji i Anglii i przyczynił się wydatnie do tego, że Roman Dmowski i Ignacy Paderewski podpisali razem z przedstawicielami zwycięskich państw traktat w Wersalu.

ojewoda Białostockiego

Nr. RP. 2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 45.

Dnia 10. listopada 1928 r.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Ostrołęcki

Dnia 4 i 5 br. na zebrańiach w Ostrołęce poseł Waleron Andrzej zapoznawał zebranych członków Stronnictwa /około 100 osób/ ze strukturą organizacyjną Stronnictwa Chłopskiego, oraz metodami pracy instruktorskiej. Oba zebrania utrzymane były przez posła Walerona na poziomie kursów instruktorskich.

Powiat Wołkowyjski

Instruktor powiatowy Worobiej Adam zwołał zebrania organizacyjne kół lokalnych Stronnictwa Chłopskiego w dniach od 30 ub.m. do 3 br. we wsiach Pasutycze, Zabahonie, Choruzewo, Bouble i Bohdzis, gminy Izabelin. Efekt organizacyjny dało tylko zebranie we wsi Bohda, gdzie na członków koła zapisało się 12 osób, którzy wybrali do Zarządu koła - Sazona Józefa - prezes, Sazon - Władysław - sekretarz i Sazon Stanisław - skarbnik, odmówili jednakże uiszczenia składek członkowskich do czasu bliższego zapoznania się z realną działalnością Stronnictwa.

Ogólnie zaznaczyć należy, że wszelkie poczynania organizacyjne instruktora Worobieja rozbijają się o zdecydowane odmawianie ze strony ludności wiejskiej opłacania składek członkowskich. Na propozycje Worobieja ludność wręcz, ze składek uiszczęć nie będzie, gdyż dotychczas nie widzi istotnych korzyści z należeniem do stronnictw politycznych w ogóle.

wytrwa w walce o swoje interesy, a przeciwstawi się żywiołowo wszelkim zamachom na swoje prawa polityczne i socjalne. -

Wreszcie poseł Dubois oświadczył, że Frakcja PPS powalcza za pieniądze Rządu, dla którego ma być tarczą przeciwko PPS w dążeniu do zmiany Konstytucji. -

9
16

d/ Organizacje rolnicze.

Kręgowe Towarzystwo Rolnicze
Sokółce - zebranie
organizacyjne.-

Dnia 5 bm. w Sokółce odbyło się zebranie organizacyjne Okręgowego Towarzystwa Rolniczego przy obecności około 70 osób i udziale przedstawicieli Rady Wojewódzkiej Okręgowych Towarzystw Rolniczych Pietraszewskiego, Moszyńskiego i Sikorskiego. Po omówieniu spraw organizacyjnych i statutowych wybrano do Zarządu - K. Wańkowicza, A. Szymborskiego i Babynko, a do Rady - St. Bilwina, K. Wańkowicza, A. Szymborskiego, M. Ryszko, M. Rojszę, ks. diekana Boksoczanina, T. Tomaszewskiego, W. Suprynowicza i Babynko.-

e/ Inne.

Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet w Suwałkach

W Suwałkach powstał Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, którego prezesem jest Komierowska Halina, żona ppłk. 41 pp. Związek rozpoczął szereg prac i bierze czynny udział w przygotowaniach do obchodu dnia 11 bm.-

Związek Właścicieli Nieruchomości w Łomży.

Dnia 4 bm. w Łomży odbyło się zebranie członków Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości, na którym omawiano sprawę uzyskania pożyczki z Banku Gospodarstwa Krajowego za pośrednictwem Towarzystwa Kredytowego w Warszawie. Obecnych - około 60 osób.-

Związek Obrony Wierzytelności i Prawa Właśności w Łomży

Dnia 4 bm. odbyło się zebranie organizacyjne Związku Obrony Wierzytelności i Prawa Właśności, na które przybyło około 150 osób. Przewodniczący, delegat Zarządu centralnego Związku w Kielcach, Stanisław Koniuszy scharakteryzował działalność związku, uzasadniając konieczność należenia do wszystkich poszkodowanych przez wojnę. Po dyskusji dokonano wyboru Zarządu oddziału Związku w Łomży, do którego weszło 7 osób. Z miejscowości intelektualnej nikt udziału w zebraniu nie brał.-

VOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Br.BP. 2940/28.T.

dnia 10 listopada 1928 r.

17
7
Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 45.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi

powiat Szczuczyński.
debut rabina Kuka.

Rabin Kuk, przybyły z Palestyny, wygłosił w Klubie Bet - Am w Grajewie w dniach 2, 3 i 4 b.m. cykl odczytów n.t. "Żydowski fundusz narodowy na odbudowę Palestyny." Frekwencja słaba.-

Organizacja sionistyczna w Wołkowysku - zebranie.

Dnia 2.b.m. pod przewodnictwem Baracha Efrima odbyło się w Wołkowysku zebranie członków organizacji sionistycznej poświęcone opracowaniu wytycznych dla działalności przedstawicieli organizacji w Zarządzie gminy wyznaniowej.

Organizacja sionistyczna w Bielsku-Podlaskim - odczyt.

Dnia 3.b.m. Izaak Fun z Warszawy / Muranowska 36/14 / wygłosił w Bielsku - Podlaskim odczyt n.t. "Sionizm na rozdrożu" Prelegent wzywał zebranych / około 80 osób / do materialnego i moralnego popierania organizacji sionistycznej.-

Pogrzeb bundowca Sobotki w Łomży

Dnia 31.III. odbył się w m. Łomży pogrzeb bundowca Sobotki. Bundowcy na czele z przywódcami organizacji "Bundu" starali się nadać pogrzebową charakter uroczysty i więcej świecki niż to przewiduje rytuał żydowski. Przeciwko takiemu stanowisku zaprotestowała rodzina zmarłego i grupa żydów religijnych niedozwalała zabranie nieboszczyka z mieszkania. Wtedy bundowcy użyli podstępu - mianowicie zgodzili się, by pogrzeb odbył się według rytuału religijnego a gdy trumnę ze zwłokami wyniesiono na ulicę - cisnęli i ponieśli ją na cmentarz z wieńcami i sztandarami "Bundu". Poniważ tego rodzaju demonstracja obrażała uczucie religijne żydów, przeto nikt inny prócz "bundowców" nie przybył na cmentarz w celu oddania zmarłemu ostatniej posługi religijnej. Przed złożeniem zwłok do grobu wygłosili przemówienia Zamiatyn i Potasiewicz oraz od-

509
8

rakteryzowali działalność Michalewicza Bencjona, jego usługi jako socjalistycznego działacza za czasów caratu oraz tużeczkę po więzieniach i Syberji. Na zakończenie odśpiewano Międzynarodówkę w żargonie... Obecnych - około 500 osób.-

T-wo "Linas Hacedek"
w Białymstoku.

Dnia 4.b.m. odbyło się w Tow.-Dobroczynnym "Linas - Hacedek" w Białymstoku w obecności Pana Wojewody i przedstawicieli władz uroczyste oddanie do użytku publicznego karetki pogotowia zakupionej przez Towarzystwo.-

-:-:-:-:-:-:-

b/ Niemcy:

Powiat Białostocki:

Dnia 4.b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie Stow. Ewangelickiego "Concordia" pod przewodnictwem pastora Zyrkwița. Omawiano działalność zarządu za rok ubiegły, działalność Komisji rewizyjnej, oraz rozpatrywano budżet na rok 1928/29. Pozatem w drodze uzupełniających wyborów powołano do nowego zarządu: Czechorta Alfreda. W wolnych wioskach omawiano kwestię uroczystości, związanych z uroczystością 10-lecia Niepodległości Państwa Polskiego i postanowiono wziąć jak najliczniejszy udział w pochodzie dnia 11.listopada b.r. Obecnych 23 osoby.-

-:-:-:-:-:-:-

c/ Rosjanie:

Powiat Grodzieński:

Dnia 4.b.m. odbyły się miały w Grodnie wybory Starosty Soboru. Wybory te nie odbyły się z powodu nieprzybycia proboszcza parafii prawosławnej w Wiercieliszkach, powiat grodzieński.-

Prawdopodobnie wybrany zostanie dotychczasowy Starosta Małaszko.-

-:-:-:-:-:-:-

. / .

Data 10 listopada 1928 r.

VII. Ruch Wywrotowy.

a/ Przejęty działalności organizacji wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Powiat Wołkowyski

Dnia 30 ub. w oddziale 136 nadleśnictwa oszczepskiego uskutecznione na brzozach napisy o treści antypaństwowej.-

Powiat Bielsk-Podl.

Wdrożono dochodzenie przeciwko Józefowiczowi Icho z Biłegostoku, poszukowanemu o należenie do KPZB i działalność antypaństwową na terenie powiatu bielskiego.-

Powiat Grodziski

W związku z obchodem XI-ej rocznicy rewolucji bolszewickiej organizacje komunistyczne przystąpiły w ubiegłym tygodniu do wzmożonej akcji propagandowej, która jak zwykle w takich wypadkach przejawiała się w kolportażu bibuły komunistycznej i wywieszaniu transparentów. Poszczególne organizacje zamierzały również urządzić szereg masówek, w związku z czym miały one wysyłać swych członków do miasteczek w powiecie. Poczynione zarządzenia prewenncyjne akcję tą znaczenie sparaliżowały. Zanotowano następujące wypadki zewnętrznej akcji wywrotowej:

W nocy z dnia 2 na 3 bm. w Małkrynskach zostały wywieszone 4 transparenty z napisami w językach polskim, rosyjskim i żargonie, a dotyczącymi kampanii listopadowej.-

zany na 4 lata ciękiego więzienia z pozbawieniem praw wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży dnia 16 kwietnia br., a pozostający do dnia 2 bm. na wolności za kaucję 2 tys. złotych na skutek złożenia przeszeń skargi apelacyjnej.-

Zatrzymanego Sokołowskiego osadzono czasowo w areszcie miejskim w Kolnie, w którym wcześniej umieszczeni byli bracia Bolesław i Stefan Rogalscy, oskarżeni o nielegalne przekroczenie granicy z Niemiec do Polski i z powrotem, a pozostający do dyspozycji Sądu Pokoju w Kolnie.-

Wspólnie z nimi Sokołowski wybił cegły w murze aresztu pod parapetem okratowanego okna, przedostał się nazewnątrz przez powstały otwór i zbiegł następnie - prawdopodobnie do Prus Wschodnich razem z Rogalskim Stefanem. Pościg, zarządzony niezwłocznie po ujawnieniu ucieczki Sokołowskiego i Rogalskiego, nie doprowadził do ujęcia ich.-

O powyższym wypadku powiadomiłem Ministerstwo w sprawozdaniu z dnia 7 bm. Nr.BP.2913/28.T.-

~~wiat Ostrów-~~ Dnia 3 bm. na szosie Ostrów-Mazowiecka-Brok zatrzymano transport wydawnictw komunistycznych /286 egz.- 22 edycji /, przenoszony od OKZMKWP Łomża do koła zetkowego w Broku przez mieszkańców Ostrowi-Mazowieckiej Dąba Jaskla i Koza Dawida, których aresztowano i przekazano z paterkałami oskarżenia władzom sądowym. -

W nocy z dnia 3 na 4 bm. rozrzucono w Ostrowi-Mazowieckiej listopadowe wydawnictwa KOKPP i wywieszono 2 transparenty z hasłami kampanii listopadowej.-

Ze źródła konfidencjalnego uzyskano informacje, że mieszkańcy Zaręb-Kościelnych - Prawda Jankiel i Smocza Szaja otrzymali z Warszawy wydawnictwa i okólniki partyjne.-

~~wiat Łomżyński~~ W nocy z dnia 2 na 3 bm. w Łomży rozrzucono listopadowe wydawnictwa Komitetów Centralnych KPP i ZMKWP.

19
11
WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 45.

Nr.BP. 2940/28.T.

Dnia 10.listopada 1928.r.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Polskie Związki Zawodowe.

P.Z.K.w Wołkowysku.

Dnia 30.ub.m.w Wołkowysku odbyło się zebranie członków miejscowego Koła P.Z.K. pod przewodnictwem prezesa Zarządu Okręgowego Związku w Wilnie, Ciszewskiego. Referował sprawy organizacyjne Kulesza, delegat Zarządu Głównego Związku.

Ogłoszono m.in., że istnieje możliwość fuzji Z.Z.K. i P.Z.B.w płaszczyźnie wspólnej obrony interesów około 65 tysięcy reprezentowanych przez oba Związki kolejarzy...

b/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Pracowników Instytucji Użyteczności Publicznej w Grodnie.

Dnia 3.b.m.w Grodnie odbyło się zebranie członków Związku Pracowników Instytucji Użyteczności Publicznej i pracowników miejskich, na którym omawiano przebieg konferencji pomiędzy przedstawicielami Związku i Zarządem m.Grodna w kwestji podwyżki i regulacji płas. W wynik obrad powołano uchwałę, przewidującą strajk pracowników miejskich instytucji użyteczności publicznej i pracowników miejskich w wypadku, gdyby sprawy ich płac nie zostały przez Zarząd miasta definitywne do dnia 10.b.m. uregulowana. Zgromadzeni na zebraniu wyrazili przekonanie, że ewent. ich strajk popr. wszystkie klasowe Związki zawodowe w Grodnie...

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Odzieżowego w Kolnie.

W dniu 3.b.m. powstał w Kolnie oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego, na którego prezesa wybrano Lubela.-

F.

72

powiat	ilosc	zmniejszenie:	wzrost:	pobiera zapomogi:
Szczuczyński	140	10	--	--
Grodziski	431	--	2	7
Białostocki	2147	36	--	165

a 10 listopada 1928 r.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

ieczka więzienia kry-
nalnego.-

Dnia 2 bm. z więzienia w Łomży zbiegł odbywają-
cy karę 5-cio letniego c.w. za zabójstwo - S.
nisław Murawski, pochodzący ze wsi i gminy
Drozdowo, powiatu Łomżyńskiego. Zarządzony za
zbiegły pościg nie dał dotychczas wyniku.-

aresztowanie przed.P.P.

Dnia 3 bm. został ~~xxxxx~~ zawieszony w czynno-
ściach i aresztowany przed. Michałowski, Komend-
ant posterunku P.P. w Druskinikach, powiatu
grodzieskiego, za zgwałcenie Anieli Wołoszczy-
kówny. lat 17 którą przed. Michałowski wezwał
urzędowo na posterunek w sprawie meldunku.-

tąpienie przeciwko
r.P.P. w powiecie
drozdziańskim.

Dnia 4 bm. hurtek Twa Szkoły Białoruskiej w
Brzostowicach, powiatu grodzieskiego urzą-
dził zabawę publiczną bez zezwolenia Starostwa.
Zabawę tę rozwiązali szeregowi P.P. Kosman i
Sidorowicz, którzy w drodze powrotnej do po-
sterunku P.P. zostali obrzucone kamieniami.
Szer.P.P. Kosman został lekko ranny w głowę;
szeregowy P.P. Sidorowicz wystrzelił trzykrot-
nie z rewolwera do napastników w obronie włącznej
lecz bezskutecznie. Napastnicy, korzystając z
ciemności, zbiegli.-

tąpienie przeciwko
r.P.P. w powiecie
alskim.-

Dnia 27.ub.m. w czasie zabierania przez szer.
P.P. Obrusnika z mieszkania Kazimierza Giedroj-
cia w Jeleniewie, powiatu suwalskiego, spirytu-
su skażonego, ~~xxxxxx~~ Giedrojć wraz z żoną, bratem i
jeszcze czterema innymi osobnikami stawili
wspomnianemu szer.P.P. opór, obrywając go szable

Wojewoda Blazo Stocki

Fig. 2940/28, T.

Dnia 10. listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

XI. Sprawy graniczne.

Zajęcie na granicy litawskiej.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 44.

Zatrzymany dnia 30.IV.m. przez graniczną straż litewską sześć Baonu KOP. Augustyniak Józef wydany został po paru godzinach wraz z amunicją przez graniczne władze litewskie Dowództwu K.O.P. -

Nielegalne przekroczenia granicy.

Za nielegalne przekroczenie granicy z Niemiec do Polski zostali zatrzymani dnia 3.b.m.w powiecie szczuczyńskim obywatel niemiecki Arndt Willi i 4 osoby w powiecie kolneńskim. -

Zatrzymanych przekazano w kasie sądowym.

Dnia 30.III. w powiecie suwalskim został zatrzymany przybyły nielegalnie z Litwy, mieszkaniec wsi Trampoliškai, gm. Andrzejewo, powiatu suwalskiego - Jerzy Raczkowski, poszlakowany o należenie do organizacji szaulisów. Raczkowski przebywał na Litwie od r. 1921. Wdrożono przeciwko niemu dochodzenie. -

Zatrzymanie prawy.

Dnia 6.b.m. szeregowy P.P. Szmyt z obsady posterunku kolejowego w Białymstku zatrzymał Aleksandrę Galinską, ze wsi Sosna, gm. Białaszewo, powiatu szczeczyńskiego, która wioska przemycone z Niemiec skórki futrzane / 58 skórek /. Galinską i przemyt przekazano do dyspozycji Urzędu Celnego w Grajewie.

REFERENCES AND NOTES

Wojewoda Białostockiego.

Br. BP. 2940/28.T.

Dnia 10.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 45.

15

XIII. V A R I A

Przygotowania do obchodu Dziesięciolecia Niepodległości

Rzeczypospolitej.

Województwo Augustowski:

W gminie Sztabin odsłonięty zostanie w dniu 11.b.m. pomnik Niepodległości.

Dnia 28.u.b.m. na zebraniu Komitetu wykonawczego obchodu w osadzie Lipsk przewodniczący ks.proboscis Kuklewicz wystąpił w sposób zdecydowany przeciwko projektowi urządzenia dnia 11.b.m. pochodu w Lipsku, oświadczając, że "pochodu w Lipsku nie będzie i żadne okrzyki wznoszone nie będą."

Na repliki inicjatorów pochodu, ks.Kuklewicz zaznaczył, że w dniu 11.listopada należałoby raczej wznosić okrzyki na cześć błękitnego generała Hallera. Gdy projekt obchodu obalony został w głosowaniu imieniem przez ks.Kuklewicza i jego zwolenników, zwolennicy ~~były~~ bezwzględnie urządzili obchód opuściły manifestacyjnie salę obrad, wobec czego ks.Kuklewicz siłą konieczności zmienił swoje pierwotne stanowisko. Ostatecznie na zebraniu zdecydowane urządzenie obchodu, uwzględniając w jego programie pochodę ulicami osady.

Województwo Suwalskie.

Lokalne Komitety Obchodu w Suwałkach, Sejnach, Nakańcza, Filipowie, Przerośli, Wiżajnach i we wszystkich siedzibach urzędów gminnych czynią w ubiegłym tygodniu ostatnie przygotowania do obchodu dnia 11.b.m.-

Województwo Łomżyńskie:

Powiatowy Komitet Obchodu w Łomży wydał w nakładzie 1200 szt. odezwę do ludności. Na zebraniu tegoż Komitetu dnia 3.b.m. w dyskusji nad treścią odezwy przedstawicieli Stronnictwa Narodowego ks.Roszkowski, emeryt Kazimierz Antosiewicz i prezes Rady Miejskiej m.Łomży, Mikułowski Stanisław zgłosili poprawki: 1/ by projektowana nazwę "Lu-

27

w Nowej Rudzie, gm. Porzecze, powiatu grodzieńskiego, pomnik żołnierzom grodzieńskim, poległym w boju pod Nową Rudą dnia 25. września 1920 roku. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych, oddziały wojska i przysposobienia wojskowego, oraz miejscowa ludność...-

Dnia 6/b.m. na cmentarzu we wsi Kołaki, pow. komżyński, odbyło się bardzo uroczyście poświęcenie wzniesionego drogą składek ludności pomnika na mogile 3-ch marynarzy, którzy zginęli w obronie Ojczyzny przed nawałą bolszewicką w r. 1920. W uroczystości tej wzięły udział: przedstawiciele władz i organizacji społecznych oraz kompania 71.p.p Dowództwo marynarki wojennej reprezentowali: - komendor por. Sztabu Gen. Mehucz Adam, który w r. 1920 dowodził oddziałem marynarzy w okolicach wsi Kołaki, kpt. mar. Borowski Michał, por. marynarki Gintowt Romuald, Kulczyński Stanisław i Gebethner Stefan.

Zebrańcie w sprawie utworzenia powiatu tykocińskiego.

Dnia 28.u.b.m. w Tykocinie, powiatu wys.-mazowieckiego odbyło się pod przewodnictwem właściciela browaru w Jeżewie, Władysława Saraszewskiego trzecie z kolei zebranie w sprawie utworzenia powiatu tykocińskiego...-

Uchwał na zebraniu nie powięto z powodu nieprzychylnego Hilarego Bnińskiego, inicjatora akcji za utworzeniem wspomnianego wyżej powiatu...-

Koja antyuniwersytecka powiecie bielskim.

Proboszcz parafii prawosławnej w Kleszczelach, powiatu bielskiego, Kuczo Andrzej przy pomocy mieszkańca m. Kleszczel Kunachowicza Leona, Kunachowicza Mikołaja, Leonkiewicza Michała i psalmisty Owerczuka prowadzi intensywną akcję przeciwko kościołowi unickiemu i dąży do usunięcia ks. unickiego Drosdowa Grzegorza z parafii w Kośnie...-

Dnia 28.października r.b. duchowny prawosławny Kuczo wraz z Kunachowiczem Mikołajem i innymi urządzili nielegalnie zebranie we wsi Zuki, gm. Kleszczele, gdzie przychylny mu nauczyciel szkoły powszechnej Fiedoruk Nikita odstąpił lokal szkoły na urządzenie zebrania. Na zebraniu przybyło

JENCKA BIAŁOSTOCKI

Nr. RP 3010/28.T.

TAJNE - RYNEK

Białystok, dnia 17. listopada 1928 r.

sytuacyjne sprawozdanie
tygodniowe Nr. 46 za czas
od dnia 11. do dnia 17.
listopada 1928 roku.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II.

W

W A R S Z A W I E

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawo-
zdanie tygodniowe Nr. 46, za czas od dnia 11. do
dnia 17. listopada 1928 roku.

Za W O J E W O D E :

Niemirski

NACZELNIK WYDZIAŁU BEZP. PUBL.

Odpisy otrzymuję:

Pan Wojewoda w Wilnie

" " w Brześciu n/B.

" " w Nowogródku

" " w Lublinie

" " w Warszawie

" " w Tarnopolu

" " w Stanisławowie

Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie

" " " " " w Wilnie

" " " " " Okręgowym w Grodnie

" " " " " w Białymostku

" " " " " w Łomży

" " " " " w Suwałkach

Sam. Ref. Inf. D.O.K. III. w Grodnie

" " " " IX. w Brześciu n/B.

" " " " I. w Warszawie

Dowództwo 6. Brygady K.O.P. w Wilnie

Urząd Siedziby w mieście

Wszyscy P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.

WÓJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3010/28.T.

Dnia 17.listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

za czas od dnia 11. do dnia 17.listopada 1928 r.

I. Sytuacja ogólna.

Osią niejako życia społeczno - politycznego i narodowościowego ludności na terenie Województwa Białostockiego w ubiegłym tygodniu był obchód Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej.-

Jak już podkreślono w poprzednich sprawozdaniach, przygotowania do obchodu, inicjowane przez przedstawicieli władz państwowych, instytucje samorządowe i organizacje społeczne, orientujące się przeważnie na BBW z R., względnie wyanające konieczność współpracy z Rządem, utrzymane były do ostatniej chwili w płaszczyźnie kultu społeczeństwa bez różnic narodowości i wierzeń politycznych dla Marszałka Piłsudskiego, zbrojnego porywu Legionów i najwyższych dostojników Państwa. Wysokoważo to siłę rzeczy w różnych miejscowościach Województw reakcję ze strony kleru katolickiego i działań stronictw prawicy, którzy np. w powiecie Bielskim zdecydowanie zabiegali o wyeliminowanie z programu obchodu pierwiastków kultu dla Marszałka Piłsudskiego, przedstawiając im zasługę obosu narodowego w dziale odbudowy Państwa.-

Ażkolwiek zabiegi te nie wpłynęły nigdzie na terenie Województwa Białostockiego wyraźniej na charakter i przebieg obchodu dnia 11.listopada br., to jednakże w kilku wypadkach doprowadziły do uchylenia wniosków przedstawicieli obosu prorządowego w lokalnych Komitetach obchodu, zmierzających do utrwalenia pamięci Dziesięciolecia Rocznicy Niepodległości Rzeczypospolitej w sposób odbiegający od intencji stronictw prawicy.-

Stałko się to nie bez udziału wykorzystujących sytuację organizacji żydowskich i PPS. / Łomża, powiat sokólski / ./ dniach

X

19 ✓

Ruch zawodowy, polityczny i sprawy narodowościowe bardziej charakterystycznych spostrzeżeń nie nastączyły. -

Stan bezpieczeństwa publicznego w przygraniczu i na terenie poszczególnych powiatów Województwa zmianom nie uległ... -

Liczba bezrobotnych w objętych bezrobociem powiatach białostockim, grodzieńskim i szczuczyńskim wynosiła dnia 15. s.m. 2760,-

WÓJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 45.

Nr.BP. 3010/28.T.

Dnia 17.listopada 1928.r.

III Polski ruch polityczny.

a/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Piast"

Powiat Sokólski.

Dnia 25.b.m. odbyć się ma w Sokólcach zjazd powiatowy delegatów Stronnictwa przy udziale posła Rataja.

b/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski:

Dotychczasowy kierownik sekretarjatu powiatowego Stronnictwa Chłopskiego w Sokólcach, Rutko Stanisław przeniesiony został na takie stanowisko do Grodna, na jego zaś miejsce poseł Sawicki wymaczył Kreczko Jana ze wsi Szumowo, gminy korycińskiej, powiatu sokólskiego.

Przesunięcia te nastąpiły wskutek zwolnienia przez posła Sawickiego w czynnościach członka Stronnictwa Mu-sejkina, kierownika sekretarjatu powiatowego w Grodnie z nadużycia pieniężnego / defraudacja składek członkowskich i inne / -

Powiat Wołkowyjski:

W dniach od 3 b.m. do 9.b.m. instruktor powiatowy Worobiej Adam zwołał zebrania organizacyjne Kół lokalny Stronnictwa we wsiach Trwice, Uleszy, Maciejowce Pawłowszczyzna i Niziany, gminy Isabelin. Zgromadzeni dość licznie na tych zebraniach nietylko odrzucili zapisania się Stronnictwa Chłopskiego, lecz oświadczyli wręcz, że do Stronnictwa, ani też do jego kierowników nie mają zaufa-

c/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Łomżyński:

Dnia 10 b.m. w lokalu Towarzystwa Rzemieślniczego "Rozwój" w Łomży odbyła się akademja z udziałem posła Staniszki i Winiarskiego. Pierwszy z nich zebraował przebieg walk o niespodległość z punktu widzenia obozu

21

Dnia 12.b.m. na wiecu sprawozdawczym w Kleszczelach poseł Dubois podkreślił m.in., że Rząd przygotowuje zamach na ustroj demokratyczny Polski i wzywał zebranych / około 200 osób, ~~na~~ do obrony zagrożonego w swych podstawach demokratyzmu... .

W sposób identyczny przemawiał poseł Dubois tegoż dnia na odczycie w Hajnówce, na którym obecnych było około 80 osób.

Powiat Łomżyński:

Dnia 10.b.m. poseł dr. Gzarnecki wygłosił w Komątce odczyt n.t. " Jak powstała Polska ", w którym podkreślił m.in. że gdyby nie warcholstwo endecji, Rząd Moraczewskiego byłby zdziałał wiele dobrego dla klasy pracującej, której warunki bytowania dzisiaj byłyby niewątpliwie lepsze. Obecnych na akademii było około 70 osób... .

X
w Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości 75.000 zł.
na zmechanizowanie piekarni, oraz odczytano i przede-
skutowane protokół z dokonanej ostatnio lustracji Spół-
dzielni przez lustratora Spół-Spoż. w Warszawie. Proto-
kół lustracyjny i sprawozdanie Zarządu wykazały znac-
ne postępy w gospodarce Spółdzielni.-

UNIWERSITET BIAŁOSTOCKI
Nr. EP. 3010/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 46.

Dnia 17. listopada 1928 r.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ ź y d z i.

Zjednoczenie Szkół żydowskich w Sokółce..-

Oddział Zjednoczenia Szkół Żydowskich w Sokółce urządził dnia 10. bm. pogadankę o kulturze żydowskiej. Obecnych na pogadance - około 40 osób.-

Sionistyczny Uniwersytet Ludowy w Suwałkach,

w Suwałkach
Dnia 9 bm. otwarty został Sionistyczny Uniwersytet Ludowy, w którego programie uwzględniono cykl odczytów, omówionych bliżej w poprzednim sprawozdaniu sytuacyjnym..

Palej-Sjon /prawica/
Kolnia..-

Dnia 10 bm. w Kolnie odbyło się zebranie członków miejscowej organizacji Palej-Sjon /prawicy/.

Po szerszej dyskusji w kwestjach akcji palestyńskiej postanowione zorganizować w Kolnie oddział Ligi Pracujących Palestyny..

Organizacja sionistyczna w Białymostku..-

Dnia 13 bm. organizacja sionistyczna w Białymostku urządziła akademję z okazji przybycia Suchowskiego Szajiego z Palestyny..

Stowarzyszenie "Jutrznia" w Ostrogu..-

Dnia 11 bm. w Ostrołęce staraniem Stowarzyszenia "Jutrznia" przybyły z Warszawy prelegent B. Szefner wygłosił odczyt na temat: "Kolonia Bruksela, Paryż i Berlin." Prelegent zaproszał

WYDANIA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3010/28.T.

Dnia 17.listopada 1928 r.

13
24

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacji wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Bielsk-Podl.

Dnia 9 b.m. na drodze pomiędzy wsiami Popkawy i Oleksin w gminie Widzgowe wywieszono transparent z napisami: "Niech żyje 7 listopad. Precz z wojną z Z.S.S.R., Niech żyje rząd robotniczo - chłopski KPZB".

Ze źródeł konfidenncyjnych uzyskano informacje, że w pierwszych dniach b.m. w osadzie Orli odbyła się regionalna konferencja partyjna w sprawie kampanii listopadowej. Na konferencji tej postanowiono wysłać delegatów z Orli i Plutycz do Białegostoku w dniu 10.b.m. -

W drodze wywiadów ustalono, że żona komunisty Baszuna Jana z Orli, osadzonego w więzieniu, otrzymała tytuł za pomocy 38 zł od organizacji partyjnej w Plutyczach i 20 zł. od organizacji w Orli. Organizacje te opodatkowały swoich członków w wysokości 1 zł na cele mazowieckie. -

Powiat Grodzieński:

W dalszym ciągu wywieszono transparenty; w nocy z dnia 6 na 7 b.m. pomiędzy wsiami Mikołaskowce, Skoroszyce, Kozakowce i Suchenicze z napisem w języku rosyjskim: "Niech żyje październikowa rewolucja, Niech żyje Towarzystwo Szkoły Białoruskiej. Precz z wojną przeciw ZSRR"; dwa transparenty z podobnymi napisami we wsiach Ogrodniki i Mszanowo, gminy skidelskiej i transparent we wsi Gledowicze, gminy Łunna z napisem w języku rosyjskim: "Precz z dziesięcioleciem faszystów";

117

dnia 7 b.m. w Krynkach transparent z napisem w żargonie: "Precz z faszyzmem - XI.rocznica rosyjskiej rewolucji Kompart Krynki" i w Grodnie transparent z napisem w języku białoruskim i żargonie: "Niech żyje socjalna rewolucja. Grodzieński Okręgowy Komitet KPZB." i w nocy z dnia 10 na 11 b.m. transparent w Grodnie z napisem w języku

skim: "Niech żyje 11 rocznica rewolucji październikowej", oraz różne notatki i czasopisma nielegalne.-

Według posiadanych informacji Alpert Judel, członek OK. KPZB. Grodno w ostatnich czasach stał na czele ruchu komunistycznego w Grodnie i był kierownikiem akcji komunistycznej, przeprowadzonej w ostatnich dniach w związku z obchodem rocznicy rewolucji październikowej.-

Wszystkich, po przeprowadzeniu dochodzeń przekazano z materiałami oskarżenia władzom sądowym.-

Nadto w dniu 6 b.m. został zatrzymany Lis Jejsew, mieszkaniec Grodna, członek miejscowej organizacji ZMKZB., który usiłował dostarczyć więźniom politycznym większy transport żywności, prawdopodobnie zakupionej przez MOPR. Zatrzymaną żywność przekazano do dyspozycji Zarządu Patronatu więziennego w Grodnie, zaś Lisa Jejsewa zwolniono i poddano ścisłej obserwacji.-

Wydawnictwa komunistyczne rozrzucono w trzech miejscowościach powiatu.-

Powiat Białostocki: Dnia 10 b.m. zatrzymani zostali w Starosielcach pod zarzutem działalności antypaństwowej: 1 Wilimajtis Eugenjusz i 2 Pawłowski Stanisław, robotnicy kolejowi, przy których znaleziono notowane w poprzednich sprawozdaniach tygodniowych wydawnictwa komunistyczne. Na podstawie zeznań wymienionych zatrzymano dnia następnego 3 Urbanowicza Stanisława, robotnika kolejowego, zamieszkałego w Białymstoku, u którego znaleziono okólnik KC.KPZB. nat. "Rezolucja w sprawie sytuacji obecnej wśród kolejarzy".-

Zatrzymany Urbanowicz, jak wynika z poufnych informacji, był technikiem OKKPZB.Białystok i Wydziału PPS:Lewicy tegoż OK. dla spraw propagandy wśród robotników chceścijan i jako taki posługiwał się pseudonimem " Iwan ".-

Według zeznań Urbanowicza, współpracował on z ps. "Dżon Kuczyńskim Józefem, członkiem OK.KPZB.Białystok i członkiem białostockiego Komitetu miejskiego MOPR'u, ps. " Jan"-Sałowskim, delegatem PPS. Lewicy w OKKPZB.Białystok i ps. "Sosnowskim"- Epsztejnem Benjamina, kierownikiem Wydziału Zawodowe

Powiat Ostrowski: W nocy z dnia 10 na 11 b.m. w Ostrowi-Mazowieckiej rozklejono cztery wykonane ręcznie plakaty z napisami: "Żaden robotnik, żaden chłop niech nie bierze udziału w faszytowskim Święcie 11 listopada". -

Uzyskano informacje, że prezes komórki młodzieżowej w Zarębach Kościelnych, Szczepan Hersh, który zbiegł przed aresztowaniem za rozlepienie odszw komunistycznych w nocy z dnia 27.na 28.III. na drodze, wiodącej ze wsi Kosuty do wsi Złotorja-Nowa, gminy Zaręby Kościelne, przebywa obecnie w Warszawie, gdzie stara się o uzyskanie paszportu na wyjazd zagranicę.

Powiat Ostrołęcki: Dział 10 b.m. w obrębie koszar garnizonu w Wojciechowicach / około Ostrołęki / rozrzucono egzemplarze listopadowych numerów wydawnictw "Koszary" i "Nowiny Łąkierskie"

Powiat Łomżyński: W nocy z dnia 9 na 10 b.m. wywieszono transparent w Łom-
ży, naś w nocy z dnia 10 na 11 b.m. we wsi Ośarki.-

W związku z wystąpieniami listopadowymi organizacji komunistycznych zatrzymano 5 osób, członków organizacji młodzieżowych. Zatrzymanych przekazano z materiałami oskarżenia władzom sądowym.-

b/ Wyroki sądowe.

Dnia 5 b.m. Sąd Okręgowy w Grodnie rozpatrywał sprawy Strongin Chaji, mieszkańców Grodna i Badasza Dawida, oskarżonych z art. 102 cz. I.K.K., których skazał - Strongin na 3 lata ciężkiego więzienia, a Badasza na 3 lata więzienia z zastosowaniem w obu wypadkach Ustawy o amnestji.-

Zaw. przybyły z Warszawy żydowski feljtonista Barak Szefner wygłosił w Łomży odczyt n.t.: "Wystawa prasowa w Kolonji - Niemcy. - Sieciolistyczny Międzynarodowy Kongres w Brukseli - Belgia i Pakt Kelloga w Paryżu". Prelegent w sposób dla słuchaczy dostępny zdał relację ze swego pobytu na wystawie prasowej w Kolonji oraz na kongresie w Brukseli. Zarazem wyjaśnił panujące obecnie w tych krajach stosunki robotnicze w związku z aktualnymi zagadnieniami politycznymi. Na odczycie było obecnych około 150 osób obojga płci, przeważnie młodziutzy małżonek do związków zawodowych i organizacji "Bund". -

b/ Związki Chrześcijańskie.

Chrześcijańskie jednoczesnie Zawodowe w Grodnie.

Dnia 6 bm. w Grodnie odbyło się zebranie członków sekcji zapoczątkowanej Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego. Na zebraniu tem wybrano do nowego zarządu sekcji - Kleszczoska Arseniusza - prezes, Dubowskiego Bazylego - wiceprezes, Szyszko Stanisława - sekretarz, Dubowską Eugenię - zastępcą sekretarza, Januszewskiego Andrzeja - skarbnik i uchwalono tekst memorium do Centrali Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego w Warszawie w sprawie uzyskania podwyżki stawek zarobkowych dla robotników fabryk zapoczątkowanych. Przewodniczący - Wacław Kulikowski. -

c/ Związki rzemieślnicze i cechy.

Rzemieślników żydów w Suwałkach.

Dnia 10 bm. w Suwałkach odbyło się walne zebranie członków Związku Rzemieślników Żydów, na którym omawiano sprawę udziału Związku w obchodzie dnia 11.bm. oraz przyjęto do wiadomości sprawozdanie Józefa Adelszna o przebiegu i uchwałach zjazdu kooperatyw rzemieślniczych w Warszawie. -

JENODA BIAŁOSTOCKI
Nr. EP. 3010/38.T.

27
28
Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 46.

ia 17.listopada 1928 r.

IX. Strajki.

Strajk robotników prze-
szlę drzewnego w powie-
sie bielskim.-

Trwający od dnia 30 ub.m. strajk 50 robot-
ników przemysłu drzewnego w Siemiatyczach,
powiatu bielskiego zlikwidowany został w dniu
9 bm. Pracodawcy uwzględnili żądania strajku-
jących, dotyczące przestrzegania postanowień
Ustawy o 8-mio godzinnym dniu pracy. -

Na skutek poleceń Urzędu Prokurator-
skiego w Białymostku organa służby bezpie-
czeństwa przeprowadzili dochodzenie przeciwko
właścicielom zakładów przemysłu drzewnego w
Siemiatyczach, winnym pogwałcania wspomnianej
ustawy.-

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe
Nr. 45.

Strajk robotników krawieckich w Grodnie
stopniowo wygasza. Większość strajkujących po
uzyskaniu podwyżki płac przystąpiła do pracy.

18

29

zaneo władzom sądowym..

Pożary.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 7 większych pożarów /w tem jedno podpalenie zbrodnicze/.

Strały wyrażdżone przez te pożary wynoszą około 220 tys. złotych..

-♦-♦-♦-♦-♦-♦-♦-♦-♦-♦-♦-

25

30

DĘBODA BIAŁOSTOCKI.

r.BP. 3010/23.T.

nia 17.listopada 1923 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 46

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e .

- - - - -

31

DR. J. DA BLAZOSTOCKI.

四

Mr.BP. 3070/23.T.

Białystok, dn. 24. listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 47 za czas od dnia 18 do dnia 24. listopada 1928 roku.

10

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

W Warszawie

Przesygam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe
Nr.47 za czas od dnia 18. do dnia 24.listopada 1928 roku.

Za Wojewodą:

Beings with

Naczelnik Wydziału Bez. Publ.

pisy otrzymują:

Pan Wojewoda	w	Wilnie
"	w	Brześciu n/B.
"	w	Nowogródku
"	w	Lublinie
"	w	Warszawie
"	w	Tarnopolu
"	w	Stanisławowie

Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie

" " " Okręgowym " w Wilnie
 " " " " " w Grodnie
 " " " " " w Białymostku
 " " " " " w Łomży
 " " " " " w Suwałkach

Sam. Ref. Inf. D.O.K., III, w Grodnie

" " " " IX. w Brześciu n/B.

W. Warszawie
Pozdrowienia, S. Bierendz, K. O. B. W. M. -

Dowództwo 6 Brygady K.O.
Urząd Siedziby w Bielsku

Urząd Sledczy w miej. Sosnowiec P.P. Starostowi Powiatowi Województwa Białostockiego -

$\pi^*(\alpha) = \pi^*(\beta) = \pi^*(\gamma) = \pi^*(\delta) = \pi^*(\epsilon)$

OJEWÓDZIA BIAŁOSTOCKI

Nr. EP. 3070/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 47.

Na czas od dnia 18 do dnia 24 listopada 1928r.

na 24 listopada 1928 r.

I. Sytuacja ogólna.

Rozwinęły się w kilku poprzednich tygodniach tempo
tycia społecznego zasadniczo w ubiegłym tygodniu niewiel-
ko nie zmalało, lecz przeciwnie stworzyło się jako trwałe
podstawy i formy dla rozwoju tego tycia na najbliższą
przyszłość w przeszłości będący wytycznych Rządu, będą-
też aktualnych zagadnień ogólnopublicznych.

Sprawdzianem tego są - trwające jeszcze w poszczególnych powiatach Województwa Białostockiego akcja społeczna i działalność samorządów, związane przyczynowo z obchodem Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej, organizowanie komitetów społecznych popierania wytwórczości krajowej, konsolidacja organizacji gospodarczych, oraz organizacji przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego itp., których suma wyników powoduje widoczne i dla Rządu pozytywne przeobrażenia w ogólnym układzie stosunków społeczno - politycznych na terenie Województwa Białostockiego. Proces tych przeobrażeń, wywołany przez nieliczne grupy wyściągających państwowymi kategoriami jednostek odbywa się systematycznie, niemniej jednak jest on bardzo powolny, gdyż z jednej strony utrudnia go opozycyjna działalność Stronnictwa Narodowego PPS, oraz w mniejszym stopniu Chrześcijańskiej Demokracji, Stronnictwa Chłopskiego i P.S.L."Wyzwolenie", a z drugiej to, że nie jest on podsycany przez organizacje, wynikające konieczność współpracy z Rządem bez zastrzeżeń.

Stanowiący pewnego rodzaju syntezę tych organizacji - BBwR wskutek bezczynności posłów białostockiej grupy regionalnej oraz braku ciągłej akcji propagandystycznej i organizacyjnej traci stopniowo wpływów wśród mas, a co-

X

sona w Wołkowysku.-

Sprawy białoruskie bardziej charakterystycznych spostrzeżeń nie nastręczyły. Jedynie w grodzieszczyźnie dostrzegane są usiłowania radikalnych elementów T.S.B. zmierzające do ożywienia działalności hurtków Towarzystwa i utrzymania jej w płaszczyźnie ideologii b. BRRHromady. Usiłowania te, przynajmniej dotychczas, efektów organizacyjnych T.S.B. nie dają.-

Ruch wywrotowy nie zaznaczył się szerszymi przejawami zewnętrznymi, natomiast uwidocznili zdekompletowanie OKZMKwP Łomża i puderwanie podstaw OKKPZB Grodno dla działalności w organizacjach legalnych, wskutek rozwiązań decyzyjnych Sądu Okręgowego w Grodnie skomunistowanych oddziałów Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Grodnie, Skidlu i Indurze, powiatu grodzińskiego. Szersze represje względem organizacji komunistycznych miały miejsce tylko w Białymostku, gdzie dnia 21 bm. zlikwidowana została konferencja okręgowa KPZB. Wśród aresztowanych jej uczestników znajdują się: 1/ sekretarz OKKPZB Białystok ps. "Bielski", wartościowa dla partji indywidualność i zdolny organizator, który od szeregu miesięcy nie zamordował restaurował sieć KPZB w okręgu białostockim; 2/ Borówka Michał ps. "Antoni" delegat T.S.B. w OKKPZB. Białystok.-

Stan bezpieczeństwa w przygraniczu i naterenie poszczególnych powiatów Województwa zmianem nie uległ.-

Na rynku pracy uwidocznili się wzrost bezrobocia w związku z niepomyślną koniunkturą dla przemysłu tekstylnego w przewysłowym okręgu białostockim, przemysłu hutniczego w powiecie szczuczyńskim i przemysłu chemicznego w Grodnie.-

Liczba bezrobotnych wzrosła z 2760 dnia 15 bm. do 2895 dnia 22 bm.-

odbudowie państwa /"Gorzec Wielkopolski", "Czas" - art. prof. Esterchera/ i atakując na ich podstawie redaktora Stęczyńskiego, stara się dowieść, że "gdy błyk gwiazdy sanacyjnej gaśnie, gdy prasa zagraniczna pisze, że w polskim obozie sanacyjnym nie widać pracy pozytywnej /artykuł Beranda Henryka w "Petit Parisien"/, wtedy w Polsce grzmą fanfary na cześć sanacji".-

"*Zycie i Praca*" /numer 47 z dnia 18 kwietnia 1930 r./ omawia przebieg i uchwały odbytego w Warszawie Zjazdu delegatów Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych i powtarza za "Robotnikiem" /numer z dnia 5 kwietnia/, że Zjazd ten tylko pod presją członków Zarządu Głównego Z.P.N.S.P. nie wyraził swych istotnych poglądów na postulaty Związku, dotyczące zagadnienia jednolitej szkoły, których uwzględnienie z pewnymi zastrzeżeniami zapewnił na Zjeździe Pan Minister W.R. i O.P. -

Następnie autor artykułu dowodzi, że ministerialny projektodawcą systemu szkoły jednolitej chodzi o demokratyzację wychowania młodzieży w kraju, zatarcie różnic pomiędzy stanami społecznymi i przygotowanie systemu szkolnictwa polskiego do spodziewanych zmian stosunków państwowo-kościelnych w przyszłości, co pokrywa się z dążeniem międzynarodówki masonskiej, a czemu przeciwstawia się nawet nauczycielstwo, zorganizowane w Z.P.N.S.P. -

"*Klasa robotnicza wobec akcji naprawy Państwa*" /numer 44 z dnia 23 kwietnia/ stwierdza, że Marszałek Piłsudski reprezentuje najbardziej dojrzałą i konsekwentną myśl socjalistyczną, która, przewyściężywszy faktywy, niesgodne z tendencjami zbiorowego życia społeczeństwa założenia marksizmu, zmierza do ugruntowania się na mocnych podstawach dziedzgowych doświadczeń i społeczno-politycznych dążeń klasy robotniczej. Nipiący wający z tej myśli program działania Marszałka Piłsudskiego, realny i dostosowany do potrzeb polskiej rzeczywistości, zwalczany jest przez PPS, według oświadczeń pisma, ze względów dogmatycznych.

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3070/28Tąj.

Dnia 24-listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

III. Rolaki Much polityczny

a/ Bezparyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Wys.-Mazowiecki: Na wiecu sprawozdawczym w Tykocinie dnia 18.b.m. poseł Kosiba oświadczył, że zagadnienie naprawy Konstytucji tak dalece pochłonęło uwagę Sejmu, że niewspółmierne nikła uwagę Sejmu poświęcona sprawom rolnictwa i przemysłu. Powstrzymując się od wyrażenia własnego poglądu na istotę wspomnianego zagadnienia, poseł Kosiba zaznaczył, że opozycja praciwządowa: niewątpliwie starała się będąc nie dopuścić do uchwalenia zmian Konstytucji, co spowodować może rozwiązanie Sejmu.

Następnie poseł osiągnął potrzebę skonsolidowania wydanych dotychczas ustaw podatkowych i ich nowelizacji w ten sposób, by wprowadzony został zasadniczo jeden podatek, płatny w kilku ratach, oraz rozważał wykaniające się w Województwie Białostockiem problemy racjonalizacji pracy w drobnych gospodarstwach rolnych, traktując je ze względu konieczności zneutralizowania wszystkich sił i środków w kierunku zwiększenia wytwórczości krajowej podniesienia bilansu handlowego kraju. Obecnych na wiecu było około 350 osób...

b/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Szczuczyński.

Na zebraniu organizacyjnym Koła parafialnego Stronnictwa Narodowego w Radziłówce, odbytym w lokalu parafialnym, poseł Staniszkis Witold przedstawił korzystnej w jego oświetleniu działalność rządów obozu narodowego dla działalności rolników od maja 1926r., zdaniem jego szkodliwej dla drobnych gospodarstw rolnych.

Posłek Staniszkis podkreślił, że rządy przedmajowe

owiat Łomżyński:

Dnia 18.b.m. na wiecu sprawozdawczym w Łomży poseł dr. Czarnecki omówił działalność Sejmu i Rządu, oraz ustosunkowanie się P.P.S. do Rządu i Partji komunistycznej jako organizacji politycznej, usiłującej podkopać niepodległy byt Państwa. W kwestji ustosunkowania się P.P.S. do Rządu, poseł Czarnecki zarzucał Rządowi lekceważenie Konstytucyjnych uprawnień Sejmu w zakresie kontroli działalności Rządu, przyczem na potwierdzenie tego zarzutu oświadczył, że Rząd wbrew woli Sejmu dysponuje budżetem Państwa, czego dowodem w zrozumieniu PPS. i posła Czarneckiego ma być fakt, że Rząd przekazał w bieżącym roku budżetowym Państwowemu Bankowi Rolnemu z rezerw pieniężnychaledwie 30 milionów złotych na pożyczki dla drobnych gospodarstw rolnych, zamiast przewidzianych w budżecie przez Sejm 100 milionów złotych.-

Dalej poseł doszukiwał się przyczyn przejęcia PPS. oraz innych ugrupowań i Stronnictw politycznych do ostrej opozycji przeciwko Rządowi na gruncie parlamentarnym i posią Sejmem w podkreśleniu uprzednio przez niego lekceważeniu przez Rząd Sejmu, który - zróżnicowany politycznie i niezdolny do wykonienia stałej większości, nie może pracować pozytywnie i najczęściej staje się widownią chaotycznych utarczek, przybierających nierzadko nader ostre g formy.-

Wreszcie poseł Czarnecki zapewnił zebranych na wiecu / około 100 osób /, że powstanie Frakcji Rewolucyjnej PPS. nie wpłynie w niczym na dotychczasową ideologię, program działania i stanowisko PPS. wobec Rządu, a zarazem nagawał skuteczność pomawiania PPS. przez Frakcję o grawitowanie do komunizmu i systematyczne przesuwanie się na lewo, oraz wyraził przekonanie, że stojący u progu bankructwa ustroj komunistyczny w Rosji Sowieckiej rychło upadnie..

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

kreślał konieczność współpracy całego społeczeństwa z Rządem i utrwalania lojalności lokalnego społeczeństwa względem państwowych władz centralnych i władz lokalnych. M.in. nawoływał on zebranych do jedności i zaniechania antagonizmów partyjnych, wypływających jego zdaniem z wzajemnego niezrozumienia się, czego najlepszym dowodem w jego zrozumieniu była zjednoczenie się w dziesięcioletnią rocznicę niepodległości Rzeczypospolitej zrówniczkowanych dotąd w płaszczyźnie politycznej organizacji byłych wojskowych. Na wniosek ks. dziekana Bokszczanina, którego wystąpienie na Zjeździe uważać można za pewnego rodzaju przyczynę do charakterystyki zmiany nastrojów lokalnego społeczeństwa w odniesieniu do obecnego Rządu, Zjazd wysłał depesze honorownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Marszałka Piłsudskiego i ks. arcybiskupa Jałbrzykowskiego. -

Na Zjeździe oprócz ks. dziekana Bokszczanina przemawiali prezes Komitetu Powiatowego P.W.i W.F. Starosta Powiatowy w Sokółce, delegat Sekretarjatu Okręgowego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Wilnie i sędzia pokoju Urbański. -

powiat Ostrowski: Dnia 18.b.m.w Andrzejewie odbyło się zebranie członków Koła Stowarzyszenia Młodzieży - Polskiej, które miało dokonać wyboru prezesa na miejsce Adama Sokołowskiego, który zrezygnował się tego stanowiska. Wobec braku statutowo przewidzianej ilości członków wyboru prezesa nie dokonano. -

powiat Łomżyński: Dnia 18.b.m. z okazji uroczystości kościelnych ku czci Św. Stanisława Kostki, patrona Stowarzyszenia i ks. biskupa Łukomskiego odbył się w Łomży, zwodzony przez Zarząd Okręgowy Stowarzyszenia, Zjazd okręgowy delegatów Koła Stowarzyszenia, na który przybyło około 500 delegatów. Uczestnicy Zjazdu złożyli życzenia ks. biskupowi Łukomskiemu i wzięli udział w akademii ku czci Św. Stanisława Kostki. Zasadniczo Zjazd nosił charakter manifestacji o charakterze religijnym. -

powiat Wołkowyski : Dnia 18.b.m. Koło Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Szydłowiecach obchodziło rocznicę swego powstania. Na całosobochodzie złożyły się defilada członków Koła, przyjęta przez po rezerwy Ostrowca Wackawa i odczyt o życiu Św. Stanisława Kostki, wygłoszony przez mięjsco. organistę Tyśkiewicza Wackawa. -

Kosiba, profesor Echeński, rabin dr. Rosenman i inni.- Po wyczerpaniu dyskusji i przyjęciu platu prac Komitetu, w myśl przedkości W. Krajewskiego - zebrani wybrali Komitet ścisły, który pod przewodnictwem zastępcy Starosty Powiatowego wprowadził na w tycie uchwały Komitetu Powiatowego i prowadził bezpośrednio akcję na rzecz popierania wytwórczości krajowej na terenie powiatu biacko- stockiego.-

e/ Straż pożarna.

powiat Ostrowski:

Dnia 13.b.m. wybrany został na naczelnika Straży ognowej w Andrzejewie Zyska Stanisław, rolnik.-

f/ Inne

związek Obrony Wiery-
ności i Prawa Wła-
ści, w powiecie biel-
skim.

W Siechanowcu, Brańsku, Kleszczelach, Mielniku, Narwi i Siemiatyczach, powiatu bielskiego powstały oddziały Związku Obrony Wierytelności i Prawa Właściwości z siedzibą centralną w Kielcach.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

R.w Bielsku-Podl.

Dnia 12.b.m. zorganizowany został w Bielsku-Podl. Oddział T-wa Uniwersytetu Robotniczego, do którego zarządu wchodzą: prezes - Bolesław Leonczuk, wiceprezes - Tadeusz Jarosiński kierownik 7-mio klas. szkoły powszechnej w Bielsku-Podl. skarbnik - Tomasz Paszkowski, kowal, sekretarz - dr Stanisław Lesiewicz kierownik szpitala powiatowego w Bielsku-Podl., zastępca sekretarza - Józef Zukowski - wózny Starostwa.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE
Nr. RP. 3070/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 47.

Dnia 24 listopada 1928 r.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi

Nowe stowarzyszenia żydowskie w powiecie sokólskim.

Odczyt rabina dr. Kuka w Sokólcach.

Organizacja sionistyczna w Kolnie.

Urząd Wojewódzki zatwierdził dnia 14 bm. Statut Twa Dobroczynnego "Gemilus Chessed" w Sidrze i dnia 15 bm. statut Twa "Linas-Hasedek" w Odelsku.

Rabin dr. Kuk z Palestyny wygłosił w Sokólcach odczyt nt. "Wyzwolenie ziemi przyzeń narodu", poświęcony zagadniением akcji palestyńskiej.

Z powodu przybycia do Kolna delegata Centrali Organizacji Sionistycznej w Warszawie, Zarowskiego Zoracha, miejscowa organizacja sionistyczna zwołała dnia 16 bm. ogólną zebranie swych członków, poświęcone wyłącznie sprawom organizacyjnym, zaś dnia 17 bm. - wiec programowy, który został zerwany przez bundowców i elementy skomunizowane wskutek ostrego wystąpienia przeciwko nim ze strony delegata Zarowskiego.

Organizacje sionistyczne w powiecie ostrowskim.

Dnia 17 bm. w Broku miejscowi sionisci Korynicki Iszaj i Zarębski Zelman wygłosili w lokalu organizacji sionistycznej odczyty, dotyczące deklaracji Lorda Balfoura w sprawie Palestyny i znaczenia tej deklaracji dla narodu żydowskiego. Obecnych na odczytach było około 30 osób.

Dnia następnego w Ostrowi Mazowieckiej odbyło się zebranie Sionistycznego Stowarzyszenia Kobiet niesienia pomocy kobietom w Pale-

Otwarcie żydowskiego
zakładu freblowskiego
w Łomży.

Dnia 18 kw. w Łomży odbyło się w obecności około 120 osób uroczyste otwarcie zakładu freblowskiego przy miejscowem towarzystwie kulturalno-oświatowem "Tarbut". Aktu otwarcia dokonał członek "Tarbutu", Naftal Weinberg z Łomży, który w przemówieniu okolicznościowem scharakteryzował stan organizacji sionistycznej w Polsce i zagranicą, ubelewiając zarazem, że kultura żydowska chyli się do upadku wobec braku następców młodzieży, która propagowałaby sionistyczną ideę odبعدowy Palestyny. Na zakończenie mówca stawił za wzór organizację sionistyczną na Węgrzech, oraz nawoływał zebranych do jak najlienniejszego zapisywania się do organizacji "Tarbut" i popierania szkół żydowskich w językiem wykładowym hebrajskim.

Bundowski wiec protestacyjny w Łomży.

Dnia 17 kw. w Łomży odbył się wiec protestacyjny przeciwko postępowaniu miejscowych Żydów ortodoksyjnych w związku z pogrzebem bundowca Sobotki z Łomży /vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 45/. Przemawiali bundowcy - Zamiatyn Jakób, Pososorski Mortko i Stolarczyk Juda, którzy w ostryj formie krytykowali zachowania obycz ortodoksyjny, skupiający w sobie nacjonalistów żydów, krzyżujących się przestarzałych form religijnych, przy czem nawoływali zebranych do otwartej walki z klerem żydowskim, który, nierozuumiejąc ducha czasu, prowokacyjnie występuje w stosunku do postępców i radykalów. Uważając postępowanie kleru żydowskiego za sztykanę, zebrani na wiecu postanowili zwać czasów wszelkimi sposobami miejscowy kler żydowski, a w szczególności tzw. "Hewre-Hassydim" t.j. członków towarzystwa pogrzebowego, wsunąć członków Zarządu tego towarzystwa, zaangażować ich mieszkańców ludzi pofatnych i zażądać sprawozdania z użycia

prezydent konstytuujący i premier rządu w Rosji w roku 1917 wygłosił w Białymostku odczyt n.t. "Faszyzm i bolszewizm", w którym scharakteryzował ogólnie poszczególne rządy dyktatury i genezę jej powstawania w oświetleniu faktów, zaoczepniętych z historii Rosji, Chin, Hiszpanii, Włoch i innych państw.

Następnie prelegent ilustrował szczególnowe istotę dyktatury komunistycznej w Rosji, dowodząc, że w Rosji Sowieckiej istnieje naddemokracja, która stanowi wyłącznie komunistyczny aparat państwoowy, pozostający na usługach dyktatora Stalina, generalnego Sekretarza Partii Komunistycznej. Po zaprezentowaniu przejawów dyktatury komunistycznej w Rosji, a właściwie dyktatury Stalina, tąpiącego bezwzględnie opozycję trockistów, Czernow uwypuklił różnice i analogie, zachodzące pomiędzy dyktaturą komunizmu w Rosji Sowieckiej i dyktaturą faszyzmu we Włoszech, w której dopatrywał się ponownie wszelkie negacje nikich pierwiastrków demokratyzmu. Czernow dał wyraz swojemu przekonaniu, że zarówno dyktatura komunistyczna w Rosji, jako też dyktatura faszyzmu we Włoszech - jako ustroje państwowe nie są trwałe, a przeto upadek ich jest tylko kwestią czasu.

Odczyt wygłoszony był przez Czernowa w języku rosyjskim. Obecnych na odczycie było około 750 osób.

Dnia następnego Czernow wyjechał do Warszawy.

zyszek;

5/ Perelsztajn Nadzieję - delegatkę OK MOPR Białystok;

6/ Helmers Itę - sekretarkę biłgorackiego komitetu dzielnicowego ZMKPB;

7/ Borówka Michała ps. "Antoni" delegata Twa Szkoły Biłgoruckiej do OKKPZB Białystok i

8/ Szczęsna Józefa ps. "Turek" - kierownika Wydziału narodowego CKKPZB Białystok.

Przy natrzymanych zaledwie referat traktujący o pracy sejmowej, rezolucje i mapy na latach kawalkach dotyczących konferencji...

O powyższym dowiezieniu Ministerstwu Telefoniczne-
mu z dnia 22 kw. Nr.BP.3075/28.T.

Powiat Grodzieński Dnia 16 kw. we wsi Ciniewicze, gminy Gudniński-
ski... odczyniono transparent z napisem "Smierć Waszej Komuni-

Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łowczyński W związku z kontruziem odzaw komunistycznym
dnia 11 kw. we wsi Lubotyn /vide sprawozdanie Nr.4C/
zostali natrzymani i przekazani z materiałem oskarżenia
o zasadom sądowym mieszkający wspomnianej wsi - Ku-
czyński Franciszek i Józef Flaco...

Z informacji, posiadanych przez Starostwo w Łow-
czy, wynika, że wskutek wyjazdu do Warszawy wybitniejszych
dzięciacy komunistycznych - Fajnsajg S. ry i Ar-
kiera Isaaka zdokompletowany został OK ZMKWP Łowca, na
którego czałe stoi obecnie zdokonspirowany i posta-
wiony w stopie oskarżenia z art.102 K.K. Isaak Enoch
Olach, pozostający do czasu rozprawy sądowej pod deno-
rem policyjnym.

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3070/28.T.

Dnia 24.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Związki Klasowe.

Zydowska Rada

Związków Zawodowych w Łomży.

Związek Zawodowy

Robotników Przemysłu Skórzaneego w Zelwie.

Związek Zawodowy.

Robotników Rolnych.

Dnia 16.b.m. z inicjatywy Rady Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży, odbyła się tamże pogadanka, na której przybyło około 70 osób. Przemawiali bundowcy: Jakób Zamiatyn, Posesorski, Makowski, Figa, Radynowski i komunista Izaak - Enoch Olach, którzy poruszyli kwestię ostatniego strajku w Łodzi i przyczyny jego szybkiej likwidacji, oraz wyjaśnili powstającą różnicę w zapatrywaniach na kwestię robotniczą pomiędzy kominternem a paryskim biurem porozumiewawczym. Ponieważ dyskusja weszła na tory polityczne praktycznie niektórzy z obecnych zaprotestowali przeciwko temu, domagając się omówiania spraw na tle stosunków ekonomicznych, bezpośrednio interesujących robotników. Wskutek takiego postawienia sprawy zebranie przyjęło charakter burzliwy, wobec czego zostało przez przewodniczącego Zamiatyna rozwiązane..-

Dnia 17.b.m. wybrano do nowego Zarządu Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Zelwie, powiatu wołkowskiego: Długopolskiego Pejsacha - prezes, Goldwarta Zelmana - wiceprezes, Krasnowskiego Chaima - sekretarz, Zelikowicza Ozera - skarbnik i Rawicza Szepszela - członek Zarządu.-

Instruktor Okręgowego Zarządu Związku Zawodowego Robotników Rolnych R.P. w Lidzie zorganizował Oddział tego Związku w majątku Oleszewicze, gminy Kamionka, powiatu grodzieńskiego.-

c/ Inne.

Zebrańie Związku
Drobnego Kupców i
Handlarzy w Wołko-
wysku.

Dnia 14.b.m. w Wołkowysku odbyło się walne zebrańie członków Związku drobnego kupców i handlarzy, poświęcone sprawie targowicy w Wołkowysku, która ze względów sanitarnych ma być przeniesiona na inne miejsce. Po obszernej i w ostrej formie prowadzonej dyskusji wbrew opozycji PPS. i "Bundu" wybrano Komisję w składzie: Miesiąc Gisli, Kozowski Lejzer, Wajnsztejn Eljasz, Marocznik Jeden, Szlarf Abłam, Szkolnik Mowsza, Kapliński Jakób i Mordachowicz Izaak, która zabiegała o uzyskanie pożyczki na urządzenie nowej targowicy...

Przedstawiciele PPS. i "Bundu" starali się przeforsować na zebrańiu uchwałę protestującą przeciwko wszelkim zamierzeniom przenoszenia targowicy, motywując swoje stanowisko tem, że wydatkowanie około 30 tys. złotych na urządzenie nowej targowicy uważały za zbyteczne zmarnowanie pieniędzy, które użyte mogą na inne cele.

d/ Akoja cennikowa:

Endencja strajkowa
śród robotników hu-
ty szklanej w Grodnie. Robotnicy huty szklanej w Grodnie domagają się podwyżek płac i zamierają przerwać pracę, gdyby żądania ich zostały przez Zarząd huty odrzucone.-

e/ Bezrobocie:

Dnia 13.b.m. w Grajewie odbyło się zebrańie bezrobotnych / około 150 osób /, na którym omawiano sprawę rejs straci po- zostających bez pracy.-

Według danych z dnia 21.b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 2895 osób, a mianowicie:

powiat :	ilosc:	zmniejszenie wzrost :	pobiera zapomogi:
Wizuczyński	150	- 10	-
Wodzieniński	464	- 9	34
Białostocki:	2291	- 165	203.

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.3070/23.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

na 24 listopada 1928 r.

IX. Strajki.

Strajk robotników szew-

kich w Radziłowie.-

Dnia 12 br. w Radziłowie, powiatu szczu-
czyńskiego zastrajkowało 12 robotników szew-
kich, krawieckich i kuśnierskich, którzy doma-
gają się od pracodawców ograniczenia ilości
godzin pracy dziennnej..

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe
Nr.45 i 46.-

Strajk robotników

krawieckich w Grodnie.-

Strajk robotników krawieckich tzw. ch-
rupników w Grodnie został definitywnie i ko-
rzystnie dla strajkujących zlikwidowany.-

Właściciele zakładów krawieckich nie
uwzględnili żądań tylko kilku osób z pośród
strajkujących, które wysunęły specjalne warun-
ki robocizny..

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3070/28.T.

Dnia 24.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne prze-
kroczenie granicy.

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zatrzymano : w powiecie szczuczyńskim - 6 osób, augustowskim - 3 osoby i kolneńskim 3 osoby.-

Zatrzymanie desertera
9.p.Strzelców Konnych.

Dnia 14.b.m. w Stawiskach został aresztowany deserter 9.p.Strzelców Konnych Chmielewski Józef, który powracał z Niemiec, skąd przemycał motocykl. - Chmielewskiego przekazano do dyspozycji żandarmerji, zaś przemycony przez niego motocykl oddano Straży Granicznej.-

Rewizja sklepów galan-
tryjnych w Augustowie.

Dnia 6.b.m. na polecenie Inspektora Straży Granicznej w Stawiskach powiatu kolneńskiego, oficer wywiadowczy Inspektoratu Straży Granicznej w Stawiskach dokonał przy udziale 4 oficerów i 25 szeregowych Straży Granicznej szereg rewizyj w sklepach galanteryjnych w Augustowie i zakwestjonował towary pochodzenia niemieckiego, wartości ponad 4 tys. złotych.-

Aresztowanie prze-
tyników.

W związku z wykryciem dnia 9.b.m. przemytu u Żuchowickiego Hirsza w Suwałkach /:vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46 :/ zostali aresztowani przez oficera wywiadowczego 29 baonu KOP. - wspomniany Żuchowicki i żona jego Chaja, oraz Noach i Aron Serwiści z Filipowa, powiatu suwalskiego, których przekazano władzom sądowym.-

-:-:-:-: : :-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.EP. 3070/28 T.
Dnia 24.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

XIII. VARIA.

Wybory Starosty
cerkiewnego w
Grodnie.

Zmiany w Zarządzie
m.Białogostku.

Na Starostę cerkiewnego soboru prawosławnego w Grodnie wybrany został ponownie dnia 18.b.m. dotychczasowy Starosta Małaszko...

W związku z ustąpieniem pułkownika rezerwy Ostrowskiego Michała ze stanowiska prezydenta m.Białogostku na skutek czynionych mu zarzutów, których skuteczność potwierdziło sprawozdanie Komisji rewizyjnej /:wydatkowanie znaczniejszych sum bez upoważnienia Rady Miejskiej i inne :/ dotychczasowy skład Magistratu ulegnie poważnym zmianom. Prowadzona dotąd pertraktacją pomiędzy poszczególnymi klubami radzieckimi nie doprowadziły do uzgodnienia zdania w kwestji wyboru nowego prezydenta i podziału miejsc w Magistracie. Nie jest wykluczona możliwość, że Rada Miejska rozpisze konkurs na stanowisko prezydenta...

Poświęcenie i otwarcie
"Domu Dziecka" w Białym-
stoku.

Dnia 18.b.m.w obecności Pana Wojewody Kirata z Małżonką i przy udziale przedstawicieli władz i samorządu miejskiego odbyło się uroczyste poświęcenie i otwarcie " domu dziecka ". Celem dzieciątka ma być opieka codzienna nad dziećmi pochodzącymi ze sfer pracujących, szczególnie dziećmi robotnic fabrycznych, amusowanymi do pracy poza domem.-

Poświęcenia dokonał ks.Proboszcz Abramowicz, który w krótkim przemówieniu podniósł zasługi P.Wojewodziny i pań działaczek okolo założenia tak ważnej dla miasta placówki społecznej i życzył pomyślnego jej rozwoju.-

Następnie przemawiał Prezes Rady Miejskiej p.Mieliński, który przedstawił początkowe trudności materialne budżet dzieciątka, udział miasta w realizowaniu idei stworzenia domu dziecka w Białymstoku, wręczając proszę o

53

WV

fizycznego i przysp.wojskowego w roku wyszk. 1928/9 " kpt. Skwarczynskiego p.t. " Praca w.f.i p.w., jako czynnik wychowawczy i jej znaczenie państwowo-żwórcze", mjr. Ziętkiewicza p.t. " Rola powiatowych i miejskich Komitetów wychow. fiz. i przysp. wojsk. w organizacji pracy na terenie miast i wsi."

Po referatach ujętych w sposób wyczerpujący i skróśle opracowany nastąpiła dyskusja, której wynikiem było ustalenie kilku dezyderatów pod adresem Wojewódzkiego Komitetu i Państwowego Urzędu Wych. Fiz. i P.W.. Zjazd zakończył referaty - prezesa Rady Miejskiej m. Białegostoku R. Młyńskiego n.t. " Współdziałanie nauczycielstwa w pracy W.F. i P.W." i kpt. dra Gołyńskiego n.t. " Współdziałanie lekarzy w pracy w.f." oraz posiedzenie plenarne Wojew. Komitetu W.F. i P.W. przy udziale przewodniczących Powiatowych Komitetów. -

inauguracyjne posiedzenie Rady Wojewódzkiej.

Dnia 20. b.m. w Białymstoku pod przewodnictwem p. Wojewody Kirscha i przy udziale prezesów Izby Skarbowej i Okręgowego Urzędu Ziemsiego, Naczelników Wydziałów Województwa oraz zaproszonych przedstawicieli T-wa Rolniczego i Związku Ziemian odbyło się 1-sze organizacyjne posiedzenie Rady Wojewódzkiej złożonej z 17 członków wybranych przez Sejmiki Rady miast wydziesłonych. -

Zebranie zajął p. Wojewoda podkreślając zadania Rady Wojewódzkiej jako organu kolegialnego wspierającego Wojewodę w jego pracy i ułatwiającego mu kontakt z ludnością oraz zapoznawanie się z jej potrzebami. Następnie zaapelował do członków Rady, by w zrozumieniu swych obowiązków i znaczych potrzeb Województwa nie po-skapili czasu i sił na rozwinięcie i kontynuowanie prac dla dobra Państwa i ludności województwa, obiecując ze swojej strony życzliwą współpracę. -

Po złożeniu przysięgi na ręce p. Wojewody przez obecnych, Naczelnik Wydziału Sanitarnego p. Galasiewicz wygłosił referaty informacyjne o zakresie działania Wp-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 3125/28. T.

TAJNE - PILNE

Białyostok, dn. 1 grudnia 1928

Sytuacyjne sprawozdanie
tygodniowe Nr. 48 na okres
od dnia 25. listopada do
dnia 1 grudnia 1928 roku.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II.

W

W A R S Z A W A

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 48 na okres od dnia 25. listopada do dnia 1. grudnia 1928 roku.

ZA WOJEWÓDZTWA:

Rejestrator
NACZELNIK WYDZIAŁU BIZP. PUBL.

Odpisy otrzymuję:

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie
- 2/ " " w Brześciu n/B.
- 3/ " " w Nowogródku
- 4/ " " w Lublinie
- 5/ " " w Warszawie
- 6/ " " w Tarnopolu
- 7/ " " w Stanisławowie
- 8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
- 9/ " " " " " " w Wilnie
- 10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
- 11/ " " " " " " w Białymostku
- 12/ " " " " " " w Łomży
- 13/ " " " " " " w Suwałkach
- 14/ Sam. Ref. Inf. D.O.K. III w Grodnie
- 15/ " " " " IX w Brześciu n/B.
- 16/ " " " " I w Warszawie
- 17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
- 18/ Urząd Sledczy w mieście
- 19/ Wszyscy P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego

~~~~~

A.T.

WOJEWÓDZIA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.3125/28.T.

Dnia 1. grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

za czas od dnia 25.listopada do dnia 1.grudnia
1928 roku.-

I. Sytuacja ogólna.

Zobrazowany w poprzednim sprawozdaniu tygodniowem układ stosunków społeczno-politycznych na terenie Województwa Białostockiego w okresie sprawozdawczym zasadniczym zmianom nie uległ, niemniej jednak zarysowały się w nim pewne przesunięcia, świadczące o liczeniu się przez stronnictwa opozycyjne z temi wartościami, jakie wnosi stopniowo do wierzeń politycznych ludności pokreślany stale przez Urząd Wojewódzki ruch społeczno-gospodarczy. Sprawdzianem tego był do pewnego stopnia przebieg odbytego dnia 25 ub.m. w Sokółce zjazdu powiatowego P.S.L. "Piast" /przy udziale posłów Rataja i Łosia, oraz senatora Erdwana/. Obrady zjazdu, według oświadczenia ks. Józefa Bokszczanina /wspomnianego w sprawozdaniu Nr.47/ utrzymane były w płaszczyźnie lojalności względem Marszałka Piłsudskiego, poszczególnych dostojników państwa i policji, której autorytet podważany był dotychczas najsilniej w powiecie sokólskim przez Stronnictwo Chłopskie, a zwłaszcza posła Sawickiego.-

Poza omawianym zjazdem odbył się dnia 25 ub.m. zjazd powiatowy mężczyzn zaufania BBWR wśród drobnego rolnictwa powiatu białostockiego w Białymstku, który w uchwiskach swych wypowiedział się przeciwko składowi personalnemu wybranej dnia 20 listopada br. Radzie Wojewódzkiej /punkt XIII. sprawozdania Nr.47/, niec sprawozdały posła Roga /P.S.L."Wyzwolenie"/ w Jasienicy, powiatu ostrołęckiego i wreszcie zjazd powiatowy delegatów-sympatyków Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" w Ostro-

działalności, jeżeli pominięć udział OKKPZB Białystok w kampanii przedwyborczej do Rady Powiatowej Kasy Chorych pośrednio przez PPS Lewicy i Towarzystwo Szkoły Białoruskiej, którego kandydat, Grycuk Mikołaj, członek Zarządu Okręgowego T.S.B. w Białymostku i delegat tegoż Zarządu sejmik T.S.B. w Wilnie figurował na liście Bloku Robotniczego Lewicy PPS i Lewicy Robotniczej. Wobec uzupełnienia tej listy ze względów formalnych udział Komunistów i P.P.S. Lewicy w traktowanej kampanii przedwyborczej posiada charakter demonstracyjny. Wystąpienie przeciwko PPS, która zwołała dnia 25 ub.r. dwa wiece przedwyborcze, w tem jeden z udziałem posła Arciszewskiego...

Jak już zaznaczylem w jednym z poprzednich sprawozdań, zwolennicy Frakcji Rewolucyjnej PPS w białostockim OKRPPS zapoczątkują świętowanie po wyborach do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymostku /16 grudnia/ akcją na rzecz Frakcji, aby wykorzystać istniejące obecnie dla niej możliwości w białostockim okręgu przemysłowym i w powiecie wołkowyskim. Licząc się z temi możliwościami, P.P.S. zdradza obecnie typowe zainteresowanie się partyjnym okretem białostockim i w związku z tem delegowad na w najbliższym czasie na teren okręgu funkcjonariusza OKW Dobrowolskiego, znanego tutaj ze swej działalności w okresie wyborów do Sejmu i Senatu r. 1928, który ma być niejako opiekunem wspomnianego okręgu z ramienia OKWPPS...

*****

X

skłuszości wykuszonych " prawd ", red.kr. Sawoniewski kończy artykuł następującym zwrotem: " Wszelki ucisk , wszelkie gnębienie ducha narodowego wcześniejszej czy później musi mieć swój koniec, albowiem co w obronie tego ducha umrze, żyć będzie."

Życie i Praca

Numer 48 z dnia 25 ub.r.

Łomża.

W art. " Z Sejmu " poseł Staniszki, analizując stosunek poszczególnych Stronnictw i ugrupowań politycznych w Sejmie do rządowego projektu budżetu Państwa, zaznacza, r. in., że najsilniejsze rozgoryczenie do Rządu istnieje w PPS. z powodu rozkazu, dokonanego w jej szeregach pod wpływem Ministra Moraczewskiego go.-

W tymże artykule poseł wyjaśnia w dalszym ciągu, że ani z strony Rządu, ani też BBWz R. nie został wniesiony konkretny projekt zmiany Konstytucji i, że Klub BBW z R. zgłosił do Laski marszałkowskiej jedynie wniosek, aby Sejm uchwalił, iż przystępuje do rewizji Konstytucji i polecił Komisji Konstytucyjnej opracowanie projektu zmian Konstytucji w ciągu trzech miesięcy co, zdaniem posełka, nie wyświetla należycie, w jakim kierunku pragną zmiany Konstytucji Rząd i BBWz R.-

W tymże numerze tygodnika ogłoszona jest deklaracja Koła radnych narodowych m. Łomży z dnia 12.listopada br., wyjaśniająca przyczyny, dla których Koło uchyliło się od głosowania nad wnioskiem Powiatowego Komitetu Niepodległości w Łomży o przemianowanie nazw niektórych ulic Łomży i nie brało udziału w uroczystym 11. posiedzeniu Rady Miejskiej dnia 11.listopada b.r.-

W deklaracji tej Koło Radnych narodowych m. Łomzy zapowiada również, że w najbliższym czasie zwolni szereg zebran w celu wyjaśnienia tej sprawy ogólni wyborców, -/ dotychczas tego rodzaju zebrania nie odbyły się /.-

b/ Prasa żargonowa.

- negatywne.-

może być reprezentacją smerokich warstw społeczeństwa, a jest tylko de facto instytucją ziemiaństwa. Przez dokonanie takiego wyboru Wydziału Wojewódzkiego zlekceważono drobne rolnictwo i rzeszę pracujących w miastach wskutek czego zaprzepaszczoneo pacynifikację warunków politycznych i społecznych Województwa Białostockiego. Jak długie taki stan istnieć będzie na terenie Województwa Białostockiego, tak długie nie może być mowy o współpracy drobnego rolnictwa z ziemiaństwem w sprawach gospodarczych, kulturalnych i społecznych. 2/ Zebrani ... wyrażają zdziwienie, że Komitet Wystawy Przemysłowo-Rolniczej w Białymstoku, który częściowo korzystał z funduszy państwowych, do dnia dzisiejszego nie ogłosił sprawozdania rachunkowego. 3/ Zebrani ... stwierdzają, że polityka Rządu i dążności BBWzR idą po linii interesów Polski i jej obywateli, oraz wyrażają pełne zaufanie Klubowi Sejmowemu BBWzR. 4/ ... stwierdzają konieczność rewizji Konstytucji i potępiają tych posłów, którzy bronią obowiązującej Konstytucji, zarzuconej Polsce przez pierwszy Sejm." Obecnych na zjeździe było około 80 osób.

b/ Polskie Stowarzyszenie Ludowe "Piast".

Powiat Sokólski

Dnia 25 ub.m. odbył się w Sokólcach zapowiadany od kilku tygodni powiatowy zjazd delegatów P.S.L."Piast" przy udziale posłów Rataja i Łosia, oraz senatora Erdmanna. Pierwszy przemawiał poseł Rataj. Określiwszy geograficzne położenie Polski, podkreślił on zagrożające stale Polsce nietaspieczęstwo ze strony Rosji Sowieckiej Niemiec, a następnie zobrazował przebieg wyborów do Sejmu i Senatu r. 1928, dowodząc, że wybory te odbyły się przy czynnym udziale w nich Rządu, który traktował je jako pierwszy etap swego dążenia do zmiany Konstytucji. Zdaniem posła Rataja, wysiłki Rządu w tym kierunku o ty-

natowowi Ewidanowi za przybycie do Sokółki wyraził swoje zadowolenie, że przemawiający na zjeździe nie rzucali obelg na poszczególnych dostojników Państwa i policję, jak czynią to inni posłowie, a zarazem zwrócił uwagę na konieczność utworzenia sekretariatu P.S.L. "Piast" w Sokółce i częstego odwiedzania Sokółki i powiatu sokólskiego przez posłów i senatorów P.S.L. "Piast". Odpowiadając na przemówienie ks. dziekana Bokszczanina, poseł Rataj oświadczył, że utworzenie sekretariatu stronnictwa nie możliwe jest naradzie ze względów materialnych i, że niewielu posłowie i senatorowie jego stronnictwa nie mogą należeć do obsługiwać wszystkich okręgów wyborczych, nie mniej jednak zapewnił, że powiat sokólski częściej niż dotychczas będzie odwiedzany przez posłów P.S.L. "Piast".

Na wniosek posła Łosia zebrani na zjeździe /około 120 osób/ uchwaliли następującej treści rezolucję /reducji posła Rataja/: 1/ Zjazd delegatów uważa za wskazane połączenie wszystkich ugrupowań włościańskich; 2/ protestuje przeciw uchwałie Senatu o usunięciu ze szkoły praktyk religijnych; 3/ apeluje do posłów klubu P.S.L. "Piast", by przeciwstawili się wszelkim projektom, które by miały na celu odebranie praw ludności, bądź obalenie ustroju parlamentarnego Państwa; 4/ domaga się, aby Rząd co roku z wyrębów leśnych przeznaczał na potrzeby drobnych rolników odpowiednią ilość drewna budulcowego na spłaty po cennach zmniejszonych; 5/ uważa potrzebę zorganizowania silnej samopomocy rolników przez stworzenie spółdzielczości rolniczej; 6/ domaga się wydatnych kredytów Banku Rolnego dla małorolnych; 7/ domaga się stworzenia wędrownych kursów rolniczych; 8/ domaga się skomisowania podatków i wyznaczenia tylko dwu terminów płatności w roku: w jesieni i na wiosnę; 9/ uchwała pełne uznanie i zaufanie klubowi P.S.L. "Piast", a w szczególności prezesowi Witosowi i b. Marszałkowi Sejmu Ratajowi za obronę na terenie Sejmu kraju spraw drobnego rolnika.

H

nia wiecu ks. wikary Wagner zapytał posła Rogę, dla-
czego urządził wiec na wspomnianym placu bez zezwolenia
proboszcza parafji. Na tem tle doszło do wymiany
zdań powiedzy ks. Wagnerem i posłem Rogiem; ks. Wagner
zarzucił posłowi Rogowi brak inteligencji, zaś poseł
Róg zarwał ks. Wagnera głupim, jak but smarkaczem.-
Obecnych na wiecu było około 100 osób.-

X

skarbnik, wszyscy członkowie, względnie sympatycy Chrześcijańskiej Demokracji...

e/ Organizacje rolnicze.

Powiat Łomżyński:

Istniejące w powiecie Łomżyńskim organizacje rolnicze podporządkowane Centralnemu Towarzystwu Rolniczemu i Centralnemu Związkowi Kołek Rolniczych czynią starania, mające na celu połączenie się tych organizacji. Do wysuniętej przez nie koncepcji Zarządy Centralne traktowanych organizacji odnoszą się następy przychylnie, wychodzą one bowiem z założenia, że przedewszystkiem powinna być przeprowadzona fuzja tych Zarządów.-

f/ Związek Osadników Wojskowych.

Powiat Łomżyński:

Dnia 25 ub.m. w Łomży odbyło się przy udziale około 150 osób zebranie organizacyjne osadników wojskowych i cywilnych, na którym postanowiono utworzyć w Łomży Oddział Powiatowy Związku Osadników Wojskowych i Cywilnych, do którego Zarządu weszli: Mackiewicz Władysław, inwalida wojenny, urzędnik Urzędu Akcyz i Monopolów Państwowych w Łomży, Stolnicki Józef rolnik z Łomży, Parasiak Feliks, osadnik z Elżbieceina i Bieniak Waclaw, osadnik z Konarszc...

Ponadto zebranie uchwaliło następującą rezolucję: polecono Zarządowi:
 1/ Wygłaszczenie do władz z żądaniem przyspieszenia wypłaty osadnikom przez Bank Rolny pożyczek w wysokości do 2500 zł.;
 2/ poczynienie kroków w celu odroczenia przez Nadleśnictwo w Łomży egzekucji należności z mocy wyroków sądowych za pobrany na kredyt przez osadników budulec na nowopowstałe osiedla - ze względu na tegorocznego nieurodzaj; -
 3/ opracowanie wniosku o przekazanie osadnikom na własność przyznych im parcelli oraz warunków udzielania pożyczek przez Bank Rolny; -
 4/ zgłoszenia niewłodzonicie przystąpienia Oddziału do federacji związku związków i nawiązanie kontaktu z Kołem Oficerów Rezerwy w Łomży..

15
WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKI

Nr. HP. 3125/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 48.
57

Dnia 1. grudnia 1928 r.

V. Sekty religijne.

- Negatywne -

52

rozwoju ruchu spółdzielczego wśród żydów i wystąpił z projektem utworzenia w Wołkowysku żydowskiej kooperatywy rolniczej. Kwestja utworzenia tej kooperatywy nie została na zebraniu zdecydowana.-

ganizacji "Hechaluc-
oner" w Łomży.

Dnia 24 ub.m. w Łomży odbył się odczyt p.t. "Drogi młodzieży żydowskiej", urządżony przez organizację "Hechaluc-Pioner". Przewodniczył Naguszewer Dawid, przemawiali zaś - Uryński i Domowicz Dawid, z których pierwszy zobrazował historię rozwoju organizacji "Hechaluc - Pioner", prześladowania jej przez rządy carskie, stosunki w Palestynie i zasługi kapitana Trumpeldora.-

Domowicz Dawid, sionista, radny m.Łomży i wydawca tygodnika "Łomżer Sztyme" podkreślił przedewszystkiem rolę "Komsomołu" w walce z ideologią sionistyczną w Rosji Sowieckiej, poczem wskazał na konieczność zaciągania się młodzieży żydowskiej w szeregi "Hechaluca" i konsekwentnego zdążania do odbudowy państwa żydowskiego w Palestynie przez podnoszenie wśród społeczeństwa żydowskiego wiary w ostateczne zwycięstwo idei sionistycznej.-

Odczyt zakończony został odśpiewaniem pieśni na cześć kapitana Trumpeldora.-

Stowarzyszenie
"Jutrmia" w Łomży.

Tegoż dnia w Łomży odbyło się organizacyjne zebranie Stowarzyszenia Robotniczego Wychowania Fizycznego "Jutrmia" na którym dłuższe przemówienia o znaczeniu sportu i wychowania fizycznego dla rozwoju fizycznego i umysłowego nas robotniczych wygłosili - Zamiatyn Jakób, prezes organizacji "Bundu" w Łomży, Gajst Pinches, bundowiec, żadny m.Łomży i Zygelbaum ps. "Artur" z Warszawy.-

Towarzystwo "Ort"
Białymostku.

Dnia 25. ub.m. w Białymostku staraniem Towarzystwa "Ort" wygłosił odczyt Bjsurewicz Borys, członek Centralnego Komitetu T-wa "Ort". Charakteryzował on dotychczasową działalność Towarzystwa i wskazywał na istniejące możliwości rozszerzania jego zakładów przemysłowych, przy pomocy

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3125/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

59

Dnia 1. grudnia 1928 r.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacji wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Powiat Bielsk-Podl.

Dnia 21 ub.m. w osadzie Orla zatrzymana została pod zarzutem działalności antypaństwowej mieszkańców wspomnianej osady, Rosz Ester, która po zbadaniu zwolniona, sprawę zaś przeciwko niej skierowano do władz sądowych.-

Dnia 24 ub.m. w Bielsku Podlaskim został zatrzymany pod zarzutem należenia do organizacji komunistycznej i bracia udziału w wystąpieniu antypaństwowem dnia 10 ub.m. w Kleszczelach, powiatu bielskiego /vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46/ mieszkaniec Kleszczel, Rubinsztajn Mone, który przybył do Bielska-Podlaskiego na mające się odbyć tutaj zebranie komunistyczne. Zebranie to nie doszło do skutku. Zatrzymanego Rubinsztajna przekazano dnia 26 ub.m. z materiałami oskarżenia Sędziemu Śledczemu 2-go rewiru w Bielsku-Podlaskim, który postawił go w stan oskarżenia z art.102 K.K. i osadził w więzieniu..

Powiat Białostocki

Dnia 23 ub.m. oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Białymostku urządził zabawę, na której wznowiono okrzyki antypaństwowe. Zabawa ta została przez policję rozwiązana na skutek informacji uczestnika jej Kozłowskiego Konstantego, agenta firmy "Singer" który napadnięty został przez siedmiu chłopaków

na za wyjazd do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Szczupaka Hersza z materiałami oskarżenia przekazano sędziemu śledczemu w Ostrowi-Mazowieckiej, zaś Szczęsnego Jankla Komendzie Powiatowej P.P. w Radzyminie.

Powiat Ostrołęcki

W wyniku przeprowadzonych dochodzeń w związku z rozzuceniem dnia 10 ub.m. odczv komunistycznych w obrębie koszar w Wojciechowicach - dnia 21 ub.m. zostali zaatrzymani technicy organizacji ZMKwP w Ostrołęce - Hersz Bocian / z dowodami rzecznymi /, Bocian Icak, Chaim Zysk Szloma Frydman i dnia 22 ub.m. również technik tej organizacji Moszek Kosacki - wszyscy zamieszki w Ostrołęce.

Dnia 22 ub.m. przekazano ich z materiałami oskarżenia sędziemu śledczemu w Ostrołęce, który Szloma Frydmana /lat 14/ zwolnił jako małoletniego, Hersza Bociana, Chaima Zyska i Moszka Kosackiego osadził w więzieniu /areszt bezwzględny jako środek zapobiegawczy/, zaś względem Icka Bociana zastosował areszt prewencyjny do czasu złożenia przeoń kaucji w sumie 2 tysięcy złotych.

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Ostrołęcki

Na dzień 25 ub.m. zwołany został do Ostrołęki /sal. Straży Ogniowej/ powiatowy zjazd delegatów - sympatyków Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", na który przybyło 27 sympatyków "Samopomocy", przeważnie z gminy Troszyn z Opęchowskim Antonim, członkiem Zarządu Główego "Samopomocy" na czele.

Celem zjazdu było wybranie Komitetu Powiatowego stronnictwa i opracowanie wytycznych dla jego pracy organizacyjnej w powiecie ostrołęckim. Na salę obrad przed rozpoczęciem się zjazdu wpuszczano tylko te osoby, które posiadały zaproszenia. Obrady zjazdu otworył Zygmunt Szymański /zamieszkały w Warszawie przy ulicy Siedleckiej 17 m.l./, kierownik wydziału ogólno-organizacyjnego Sekre-

czyś nalezy, że na jego żądanie odprowadzią go na stanowiące polisja, gdyż obawiał się on powtórnego pobicia przez ludność...
X

W czasie przebywania Szymańskiego na posterunku P.P. w Ostrożęce interweniował telefonicznie w jego sprawie poseł Wojciech z Warszawy...

W ostatnich dwóch tygodniach działał instruktor Falkowski Bolesław w gminie Gawrychy, gdzie udało mu się skondukuować zebranie we wsi Wyk / w mieszkaniu Piotra Gawrychy/. Na zebraniu to przybyli Piotr Gawrycha, Bolesław Syk, Paweł Murenyk i Władysław Zawalich, który tym Falkowski wydał legitymację czonkowskim "Samowarom". W innych wsiach gminy Gawrychy wszelkie wysiłki Falkowskiego skończyły się dla niego całkowitem niepowodzeniem...

o/ Wyroki sądowe.

Wyrokem Sądu Okręgowego w Grodzie z dnia 26 ub. n. zostali skazani z art. 102 s. I. K.K. za działalność antypaństwową:

- 1/ Baran Gabrijel, Stocki Pejsach, Helfgotówma Zełda i Wajrach Smłoma /sprawa z oskarżenia Helfgot Zełdy i innych/ za 6 lat ciężkiego więzienia każdy - zastosowaniem Ustawy o amnestii;
- 2/ Myszko Eljass, Ramiec Jankiel, Tarłowski Szymon i Wawer Jęzsu /sprawa z oskarżenia Myszko Eljassa i innych/ na 4 lata ciężkiego więzienia, każdy z zastosowaniem Ustawy o amnestii...

ko-mazowieckiego czynią przygotowania do połączenia się w jedną organizację zgodnie z wytycznymi fusji obu Związków, dokonanej dnia 11 listopada br.-

PZK i ZZP. w Białymstoku.-

Dnia 25 ub. m. w Białymstoku odbył się wspólny wiec miejscowych oddziałów Zjednoczenia Zawodowego Polskiego i Polskiego Zjednoczenia Kolejarzy pod przewodnictwem Leśnego. Przemawiali - Nowakowski z Warszawy, Giszewski z Wilna i Leśny. Oceniali oni obecną sytuację pracowników kolejowych i kładli nacisk na konieczność połączenia się siedemnastu istniejących dotychczas organizacji zawodowych kolejarzy w jedną, silną organizację, której podstawą winno być Zjednoczenie Kolejowców Polskich, powstałe z połączonych PZK i ZZP..

Na wniosek prezesa Nowakowskiego zebrani na wiecu /około 80 osób/ uchwalili rezolucję, domagającą się od Zarządu Głównego Z.Z.P. złożenia pośrednio przez Rząd Sejmowi projektów: 1/ pragmatyki służbowej, ustawy emerytalnej, obejmującej wszystkich pracowników kolejowych, oraz ustawy o pomocie lekarskiej i o postępowaniu dyscyplinarnym względem pracowników kolejowych, 2/ podwyższenia obecnie otrzymywanych poborów o dalsze 15%, wypłacenia niedopłaconego komornego za rok ubiegły, podwyższenia dodatku mieszkaniowego dla etatowych, podwyższenia dodatków za pracę nocną o 100% dla wszystkich pracowników, zatrudnionych w nocy, 3/ przyznania pensji służbie drogowej, handlowej i magazynowej, oraz przemianowania na stałych - wszystkich tych pracowników czasowych i próbnych, którzy pracowali jeden rok na kolei.

Zjednoczenie Zawodowe Polskie.

Dnia 25 ub.m. w Białymstoku odbyło się pod przewodnictwem Władysława Filipowicza zebranie członków Z.Z.P., na którym poseł Jankowski, prezes Zarządu Głównego Z.Z.P. wygłosił referat o warunkach pracy robotników w Polsce.-

der Heraz i Goldberg Elka.-

Dnia 27 ub.m. odbyło się zebranie cechu fryzjerskiego przy Związkach Rzemieślników Żydowskich w Białymostku, na którym ustalone czas dziennej pracy w zakładach fryzjerskich.-

d/ I n s e.

Związek Obrony Nier-

Instruktor Centrali Związku Obrony Wierzytel-

nytelności i Prawa nośc-i i Prawa Właściwości w Kielcach, Koniuszy Stanisławski w powiecie niżańskim wygłosił dnia 25 ub.m. w Siemiatyczach, powiatu bielskiego odczyt o zadaniach i celach Związ-

ku.- Obecnych - około 30 osób.-

B e z r o b o c i e.-

Zakłady przemysłu drzewnego w Lipowcu /Augustów/ zwolniły dnia 20 ub.m. 15 robotników sezonowych.- Przewidywane są również dalsze zwalniania robotników sezonowych, zatrudnionych we wspomnianych zakładach.-

Dnia 26 ub.m. uruchomiona została nieczynna od dłuższego czasu huta szkła "Janina" w Grajewie, zatrudniająca ponad 170 robotników. Huta przystąpiła obecnie do wyrobu butelek dla Państwowego Monopolu Spirytusowego i w tym celu sprowadziła kilkudziesięciu specjalistów mistrów butelkarzy, którzy uskarżają się już na niedotrzymanie przez zarząd huty zawartej z nimi umowy w sprawie mieszkani. Pewna część wspomnianych mistrów zamierza wyjechać z Grajewa, domaga się jednak odszkodowania od zarządu huty.-

-----

wiż istotę rozłamu^w PPS, przyczem podkreślił, że moralnie skompromitowany pos. Jaworowski silę rzeczy musiał przejść na usługi Rządu i, że przy skompromitowanym pos. Jaworowskim skompromitował się również Minister Moraczewski. -

Drugi z kolejи mówca, Gomoliński zobrazował do-tyczekasowy przebieg kampanji przedwyborczej do Rady Kaszy Chorych, podkreślając że rzekome pójście odosobnionego BBWzR po linji interesów bloku C.K.D. i N.P.R. Na skutek opozycji ze strony PPS Lewicy, prezydium wiceu udzieliło głosu sekretarzowi CKPPS Lewicy w Białymostku Chyli Stefanowi, który oświadczył m.in., że PPS Lewica nie pozostaje w żadnym stosunku z organizacjami antypaństwowymi. Na przemówienie Chyli replikował Maciąko, zarzucając P.P.S. Lewicy tchórzostwo. Obecnych na wiceu było około 250 osób.-

Dnia 1.grudnia 1928 r.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Wywożenie do Niemiec
młodych dziewcząt.

Dnia 13.ub.m. została zatrzymana pod zarzutem wywożenia do Niemiec młodych dziewcząt i przekazana z materiałami oskarżenia Sędziemu Śledczemu w Augustowie Arciszewska Marjanna, lat 61, mieszkańców osady Raczki, powiatu augustowskiego.-

Katastrofa kolejowa
na stacji Szepietowo.

Dnia 23.ub.m. na stacji Szepietowo w powiecie wysokomazowieckim podczas przetaczania wagonów pociągu zbierowego Nr.774 jeden z odepchniętych wagonów uderzył w bok manewrującego składu pociągu wskutek czego dwa wagony towarowe zostały uszkodzone, a trzeci zrzucony z toru i wywrócony do góry koźlami. Przybyłe z Białegostoku pogotowie ratunkowe oczyściło tor w ciągu kilku godzin.- Wypadków z ludźmi i przerwy w komunikacji nie było.-

Wystąpienie przeciwko
sekwestratowowi Urzędu
Skarbowego w Suwałkach.

Dnia 22.ub.m. mieszkaniec m. Suwałk Feliks Suchocki z żoną i matką, uzbrojeni w drapaki i widły, stawili czynny opór sekwestratowowi Urzędu Skarbowego Dworzeckiemu, który w asyście szeregowego P.P., chciał zasekwestrować im za zaległe podatki konia. Po przybyciu pomocy policyjnej Suchocki należność podatkową uiszczał w całości.-

Wystąpienie przeciwko
szeregowemu P.P.
w Suwałkach.

Wdrożono dochodzenie przeciwko zamieszkałemu w Suwałkach Budrewskiemu Władysławowi, który pod wpływem alkoholu dopuścił się znieważenia czynnie szeregowego P.P. Budryszka ze stanu Komisariatu P.P.w Suwałkach w czasie pełnienia przezeń czynności służbowych.-

Wystąpienie przeciwko
szeregowym P.P.w powie-
cie białostockim.

Dnia 25.ub.m. zostali osadzeni w areszcie policyjnym w Supraślu, powiatu białostockiego, zatrzymani za zakłócenie spokoju publicznego w stanie nietrzeźwym mieszkańcy Supraśla Piotrowski Józef i Nowakowski Franciszek.-

Na skutek ich krzyku w areszcie / w którym rozbili piec i szyby, oraz wykamali okna / zgromadził się przed

66

33

kańców gminy Mały - Płock, powiatu kolneńskiego, których
polito; napadniętych nie obrabowano.-

W wyniku przeprowadzonych dochodzeń ustalono, że sprawcami napadów są Chyliński Czesław, Siwik Marjan i Myśliński Bolesław, zamieszkali we wsi Rakowo - Chmielowo, gminy Mały - Płock, których aresztowano i przekazano z materiałem oskarżenia do dyspozycji władz sądowych.-

35
OBEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr BP. 3125/28.T.

67

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 48.

z dnia 1. grudnia 1928 r.

XII. Sąsiadostwo, dywersja, sabotaż

powiat Bielsk - Podlaski.

Dnia 27 ub. m. na moście mostowym po-
śladku Drohiczynem z Sieniawcami w odległo-
ści 3 klm. od Drohiczyna w powiecie bielskim
niewiadomym dotychczas sprawcy położyli har-
tere i dwa kamienie które usunięte zostały
przez żołnierzy P.P., patrolujących most.

37

68

im. Marszałka Piłsudskiego w Grodnie i przemianowanie ulicy
Cmentarną w Kamionce na ulicę "11 listopada".+

Białystok, dnia 1 grudnia 1933 r.

Za Wojewodę:

Weintraub

Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

A.T.

WYDA BIAŁOSTOCKI.

KP 3189/28 T.

Wykaz dn 7 grudnia 1928 r.

wytyczne sprawozdanie
rocznicowe Nr. 49 za czas
dnia 2. do 7. grudnia
25 roku.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
wice-Dyrektor Departamentu II.

w Warszawie

do zezwolenia na wydanie

Przesyłam Ministerstwu wytyczne sprawozdanie wygodnicze
Nr. 49 za czas od dnia 2. do dnia 7. grudnia 1928 roku.

Za Wojewodę:

Wojciech

Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

Drukowane:

Pan Wojewoda w Wilnie
" " w Brześciu n/B.
" " w Nowogródku
" " w Lublinie
" " w Warszawie
" " w Tarnopolu
" " w Stanisławowie

Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
" " " " w Wilnie
" " " " Okręgowym w Grodnie
" " " " w Białymostku
" " " " w Łomży
" " " " w Suwałkach

Sam. Ref. Inf. D.O.K. III. w Grodnie
" " " IX. w Brześciu n/B.

" " I. w Warszawie

Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie

Urząd Sledczy w miejscowościach Powiatowi Województwa Białostockiego.

Naszych P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.

OJENODA BIAŁOSTOCKI.

BP. 3189/28.T.

nia 7 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 49
za czas od dnia 2. do dnia 7. grudnia 1928 r.

I. Sytuacja ogólna.

Okres sprawozdawczy, ubogi w przejawy ruchu społecznego, narodowościowego i zawodowego, cechuje pewne ożywienie działalności polskich stronnictw politycznych, która o tyle jest charakterystyczna, że odsłania powstrzymywane się stronnictw opozycyjnych od wyraźnego atakowania Rządu, oraz alarmowanie społeczeństwa przez te stronnictwa z racji pasywności bilansu handlowego Państwa. Trwająca kampania przedwyborcza do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymostku, w której żywy udział biorą BBWz R., PPS., Gh.D., Bund i niemalśnie komuniści, wzrastające w powiatach białostockim, wołkowyskim i mniej bielskim możliwości pracy organizacyjnej dla Frakcji Rewolucyjnej PPS., dla której mimo wszystko moralną porażką jest upadek "Przedświtu" w Białymostku, wyczerpują całkowicie przejawy ruchu politycznego na terenie Województwa Białostockiego w ub. tygodniu.-

Ruch wywrotowy bardziej charakterystycznych spostrzeżeń nie przyniósł uwidocznik natomiast kilka faktów zazębiania się współpracy KPZB. i PPS. Lewicy z Towarzystwem Szkoły Białoruskiej, uwzględnione zostanie w oddzielnem sprawozdaniu do Ministerstwa.-

Wreszcie ruch społeczny związany przyczynowo z obchodem rocznicy powstania listopadowego i "Tygodnia policjanta" uewnętrznił m.in. zrozumienie dla służby korpusu policyjnego i stworzył wiele dodatkowych wartości, mogących już w najbliższej przyszłości zbudować grunt dla szerszego, niż dotychczas współdziałania społeczeństwa z policją.-

W stanie bezpieczeństwa w przygraniczu i na terenie poszczególnych powiatów Województwa poważniejsze zmiany nie zaszły. W powiatach bielskim, ostrowskim i żarnowskim unieszkodliwiono liczny element kryminalny, co niewątpliwie przyczyni się do

71

3

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE

Nr. RP. 3189/28.T.

Data 7. grudnia 1973 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 49

LX Przejęte piasy

-- R e g u l y n e --

lucję wzywającą Zarząd Główny Ch.D. do podjęcia starań, mających na celu naprawę obecnego systemu podatkowego. Obecnych - około 20 osób.-

a/ Strońnictwo Chłopskie.

st Wolkowyski: Zrażony dotychczasowymi niepowodzeniami instruktor Strońnictwa Worobiej zaprzestał w ubiegłym tygodniu działalności organizacyjnej.-

st Grodzieński: Zorganizowane w swoim czasie przez instruktora Muzej-kina koła lokalne Strońnictwa Chłopskiego w powiecie grodzieńskim stopniowo zamieraja.-

e/ Polskie Strońnictwo Ludowe " Wyzwolenie".

st Suwalski: Dnia 2.b.m. w Suwałkach odbył się przy udziale posła Hadaja wiec P.S.L. "Wyzwolenie", zwołany przez miejscowego działacza Strońnictwa, Szczepana Słowińskiego. W obszernym referacie o sytuacji politycznej i gospodarczej Polski poseł Hadaj przekrskił pomawiały Rząd o niedocenianie żywotnych zagadnień drobnego rolnictwa i kultury rolnej, oświetlił tendencjonalnie przebieg wyborów do Sejmu i Senatu i uwypuklił rzekomy zamach Rządu na zasady demokratycznego państwowego, podkreślając równocześnie, że Strońnictwa lewicy przeciwstawiają się solidarnie temu zamachowi i nie dopuszczają do pogwałcania Konstytucji przez BSW R. i Rządu.

Drugi z kolei przemawiał na wiecu Gałaj Wawrzyniec pochodzący prezydent m. Suwałk, który negował słuszność dopatrywania się genjuszów wśród członków Rządu i oskarżał Rządu o szukanie natknięcia i poparcia u truposzów w Dzikowie i Nieświeżu."

Wreszcie organizator wiecu, Słowiński omawiał sprawy lokalne, a między innymi sprawę scalenia gruntów m. Suwałk, których na sieć zainteresować bliżej poseł Hadaj.-

Na wiec przybyło około 100 osób, które stopniowo opuszczały salę, wobec czego prezydent Gałaj i Słowiński przemawiali zaledwie do garstki osób.-

Wojewoda Białostockiego.

post nr BP. 3189/28.T.

Dnia 7 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 49

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia

Społeczne.

a/ Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet.

Powiat Suwalski: Dnia 29 ub.m. na zebraniu członków Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet w Suwałkach, postanowiono utworzyć Ligę Samowystarczalności Gospodarczej i powołać do jej zarządu 15 osób z pośród organizacji społecznych i miejskiego kupiectwa; jedno miejsce w Zarządzie Ligi zarezerwowane dla przedstawiciela Sejmiku Powiatu Suwalskiego.-

b/ Towarzystwo "Sokół".

Powiat Bielsk-Podl. Dnia 29 ub.m. w Bielsku Podlaskim wygłosili odczyty o celach i zadaniach Towarzystwa "Sokół" prezes Zarządu Okręgowego T-wa "Sokół" w Białymostku, Pichler i wiceprezes tego Zarządu Chrzastowski. Obecnych na odczycie było około 80 os.

c/ Związki i organizacje b.wojskowych.

Powiat Sokólski: Dnia 2.b.m. w Sokólcach odbyło się zebranie Związku b. ochotników wojsk polskich, na którym omawiano sprawy organizacyjne.-

d/ Straże Ogniowe.

Powiat Ostrowski: Dnia 2.b.m. we wsi Biały - Błoto, gminy Brańszczyk, odbyło się zebranie organizacyjne Ochotniczej Straży Ogniowej. Do Zarządu Straży wybrano: Iglikowskiego Ignacego nadleśniczego - prezes, Zasłonę Stanisława, leśniczego - wiceprezesa, Cenzora Romualda - sekretarz, Kłosa Franciszka - skarbnika, i Zakrzewskiego Jana - naczelnik zespołu.-

e/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Krąg Stowarzyszenie Dnia 2.b.m. w Krzemienicy, powiatu wołkowskiego odbyło

X
74
Kasa "Stewczyka"
w Dobrzyniewie.

dla dobra Ojczyzny i społeczeństwa.-

Dnia 2.b-m. w Dobrzyniewie Dużem, powiatu Białostoc-
kiego odbyło się zebranie organizacyjne Kasy "Stewczyka"
pod przewodnictwem Grzegorczyka i przy udziale posła Ło-
śia. Referat o celach i zadaniach Kasy "Stewczyka" wygłosił R. Tworkowski.

Po dłuższej dyskusji nad jego referatem zebrani po-
stanowili zorganizować w Dobrzyniewie Kasę "Stewczyka"
i wybrali do jej Rady Nadzorczej: Łotowskiego, kierownika
szkoły powszechnej, posła Łosia, K. Hancевичa, W. Ostapowicza,
L. Grzegorczyka i A. Żukowskiego, oraz do Zarządu - K. Hance-
wicza - prezes, Sokólskiego i Ostapowicza - członkowie.-

Na prezesa Rady Nadzorczej wybrano I. Grzegorczyka.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3189/28.T.

Dnia 7 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

75

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi.

Odczyty sionistyczne
w Grajewie.

W dniach 29 i 30 ub.m. oraz 2-i 3.b.m. sionisi A. Lewinson z Łodzi i rabin Barg z Białegostoku wygłosili w Grajewie cykl odczytów poświęconych propagandzie na rzecz akcji palestyńskiej.

Two "Tarbut" w Zelwie.

Dnia 3.b.m. w Zelwie powiatu wołkowyskiego rabin Szapiro Owsiej z Palestyny wygłosił odczyt propagandowy o akcji palestyńskiej.

Organizacja sionistyczna
na w Kolnie.

Dnia 30 b.m. w Kolnie pod przewodnictwem Cywiakowskiego Abrama odbyło się walne zebranie członków organizacji sionistycznej. Omawiano sprawy organizacyjne i finansowe.

Organizacje sionistyczne
w pow. ostrowskim.

Sionista Holman z Ostrowi-Mazowieckiej wygłosił dnia 1 b.m. w Małkini odczyt o twórczości literackiej Pająka Hersza.

Organizacja sionistyczna w Broku urządziła dnia 1 b.m. odczyt zbiorowy o akcji palestyńskiej. Przemawiali Zarębski Hersz, Szajbowicz Hersz i Korytnicki Isza.

Replikowali na nich wywody obecni na sali komuniści, którzy negowali celowość emigracji Żydów do Palestyny, a natomiast podnosili konieczność umacniania ruchu społecznego Żydów w Polsce.

"Tarbut" w Ostrowi
Mazowieckiej.

Dnia 7 b.m. na zebraniu członków Stowarzyszenia "Tarbut" w Ostrowi-Mazowieckiej powołano uchwałę dotyczącej zwolnienia od opłaty szkolnej dzieci biednych rodzin żydowskich, założenia biblioteki dla działy szkoły i zorganizowania dokształcających kursów wieczorowych.

"Bund" w Bielsku-
Podlaskim.

Organizacja "Bundu" w Bielsku Podlaskim urządziła dnia 1 b.m. odczyt n.t. "Historja Żydów w Polsce" wygłoszony przez miejscowego działacza bundowskiego Kacę Jósefa.

Pokiat Biskostocki:

Aresztowanie dnia 21.IV.m. późnej ob. sady OK.KPTB

Białystok spowodował zawieszenie działalności wszystkich organizacji partyjnych okręgu białostockiego do czasu wyjaśnienia "powodów wsypy" przez KC KPZB. i wyznaczenia przezeń nowej obsady OK.

Dnia 23.III m. wyjechała do KO.KPZB. w Warszawie sekretarka Komitetu Dzielnicowego ZIKZB. w Białymostku Rotszyld Sora ps. "Zina" częściowo w obawie przed zatrudnieniem a częściowo także celem złożenia wspomnianemu Komitetowi sprawozdania o stanie organizacji partyjnych w Białymostku po zlikwidowaniu OK.KPZB.Białystok.

P. P. S. Lewis

Powiat Wołkowyjski:

Ustalono że zamieszkały we wsi Hrynk Wielkie gminy Świdzocz Zacharczuk Anatol, czynny członek Towarzystwa Szkółki Białożarskiej utrzymuje w drodze korespondencyjnej kontakty z Komitem Centralnym P.P.S. Lewicy w Krakowie

b/ Wyroki sądowe.

Dnia 5 b.m. Sąd Okręgowy w Białymostku rozpatrywał sprawę braci Mikołaja i Władysława Kokorewych aresztowanych w Białymostku dnia 1 maja b.r. za wystąpienia antypaństwowe podczas pochodu FPS., oskarżonych z art. 100 i 102 o.s. I.K.K., przy czem skazał: Mikołaja Kokorewa na 6 lat ciężkiego więzienia z zastosowaniem doń Ustawy o amnestii / obniżenie kary do połowy / z wymienionych art. K.K. natomiast względem Władysława Kokorewa zmienił kwalifikację oskarżenia i skazał go z art. 129 K.K. na 2 lata ciężkiego więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego.

Nr.BP. 3189/28 T.

Dnia 7. grudnia 1928 r.

VIII. Ruch zawodowy.a/ Związki Klasowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzano-
 Robotników Przemysłu Skórzano-ego w Sokółce zwołał tamże dnia 29. ub. m. zebranie w sprawie
 Skórzaneego w So- miejscowej Kasę Chorych. Na zebraniu tem podnoszono opieszal-
 kówek. udzielenie porad lekarskich przez wspomnianą Kasę Chorych, nie-
 odpowiednie traktowanie interesantów przez jej personel biuro-
 wy, aroganckie zachowywanie się p.o. Komisarza Wiśniowskiego
 wobec ubezpieczonych i t.p.-

Na wniosek przedstawiciela Okręgowej Rady Kl. Związków Zaw. w Grodnie, Dzbika Józefa zgromadzeni na zebraniu / około 300 osób / uchwaliili resolucję, domagającą się natychmiastowej i gruntownej sanacji stosunków w Kasie Chorych w Sokółce...-

b/ Związki Rzemieślnicze.

Związek Rzemieślników w Lutnie, powiatu grodzies-
 skiego, wybrał w ub. tygodniu nowy zarząd, do którego weszli:
 Morawski Lejba - prezes, Kulikowski Lejzor - wiceprezes, i Krysztof Kapłan Isaak - skarbnik..

c/ Bezrobocie:

Według danych z dnia 6. h.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 2.998 osób, a mieszkańców:

powiat :	ilosc :	zmniejszenie:	wzrost :	pobiera zapomogi:
Augustowski -	15	-	-	-
Lomżyński -	18	-	5	4
Grodzieński ..	532	-	21	64.
Białostocki -	2433	32	-	448.-

d/ Akcja cennikowa:

Robotnicy sezonowi zatrudnieni w Nadleśnictwie Lypieck

X

Dnia 6 b.m. odbyło się w Białymstoku zebranie przedwyborcze zwołane przez P.P.S. Przewodniczący Reginella Aleksander, przemawiał zaś Kasjanowicz.-

Uzupełniające wybory do Rady Powiatowej

Kasy Chorych w Łomży.

Na dzień 6 b.m. wyznaczone były w Łomży uzupełniające wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych / dwóch członków wybierają ubezpieczeni i jednego pracodawca /. We właściwym terminie zgłoszono cztery listy, a mianowicie P.P.S., "Bundu" P.P.S. Lewicy i Związku Kupców.-

Na liście P.P.S. Lewicy figurują jako kandydaci Brackawski Walenty i Mizerek Jan, poszlakowani o działalność komunistyczną.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

VOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3189/28.T.

Dnia 7.grudnia 1928 r.

79

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Samobójstwo urzędnika.

W nocy z dnia 30.u.b.m. w Wysokiem - Mazowieckiem popełnił samobójstwo przez powieszenie się referendarz miejskiego Urzędu Skarbowego, Erde Jonasz. Przyczyna samobójstwa nie została ustalona, niemniej jednakże przeważa przekonanie, że Erde popełnił samobójstwo w chwili silnego zdenerwowania, które ostatnio było u niego stałym objawem neurastenji.-

bicie szeregowego P.P.

Dnia 3.b.m. na ul. Rynek Kościuszki w Białymostku uderzony został w głowę tępem narzędziem st.przodownik służby śledczej Nestorowicz Czesław, przydzielony do Wydziału Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Wojewódzkiego, którego umieszczono w szpitalu miejskim. Odniesione przez szeregowego Nestorowicza obrażenia zakwalifikowane zostały przez lekarza jako lekkie uszkodzenie ciała. Sprawcy napadu na szeregowego Nestorowicza / napad miał charakter awantury/, szoferzy prywatnych taksówek Denis Michał i Bobrowicz Aleksander zostali zatrzymani i przekazani z materjalami oskarżenia sędziemu śledczemu, który ich zwolnił.-

adzież w Sądzie koju.

Dnia 3.b.m. nieustaleni dotychczas sprawcy skradli z lokalu Sąd Pokoju w Ostrowi-Mazowieckiej kasetkę zawierającą 272 złotych i 3 zegarki damskie, wartości 30 zł. Po dejrzany o współudział w kradzieży woźny Sądu, Prusik - został aresztowany.-

ciążki uszkodzenia ciała w Suwałkach.

Dnia 30.u.b.m. późnym wieczorem na rynku w Suwałkach pobity został przez nieznanego sprawców Bernard Stankiewicz z gminy Kadaryszki powiatu suwalskiego. Stankiewicz odniósł ciążkie uszkodzenia ciała / udarzenie kamieniem w usta i pchnięcie nosem w żopatkę/-

21

go, oraz Gołębiewskiego Piotra, i Sokołdę Józefa, mieszkańców Łomży. Wszystkich z materiałami oskarżenia przekazano właściwemu sądowiyn.-

P o ź a r y :

W ub. tygodniu zanotowano 6 większych pożarów na terenie województwa Białostockiego, w tem dnia 7 b.m. pożar fabryki wódkienniczej Tabaczyńskiego Lejby w Białymstoku, zatrudniającej około 80 robotników.-

6:-:-:-:-:-:-:-:-

81

93

KOJENOWA BIAŁOSTOCKI.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 15.

Nr EP. 3189/28.T.

Dnia 7 grudnia 1928 r.

XII. Zapiegawstwo dywersja sabotaż.

... Negatyw 20

72
Przymusowe lądownie
samolotu.

Dnia 1.b.m.o godz. 12 około wsi Uzechy, gminy Orla
wylądował samolot wojskowy 5 pułku lotniczego stacjonon-
wanego w Lidzie, zaprowadzony przez por. pilota Rybko.-
Przymusowe lądownie nastapiko wskutek defektu silnika
i mgły. Samolot po naprawieniu silnika w tymże dniu
wystartował do dalszej drogi..

- -

Białystok dnia 7 grudnia 1923 r.

Za Wojewodę:

Neinhardt
Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

NOIR FODA BLAZOSTOCKI

Mr. RP. 3242/28.T.

73

TAJNE • PILNE

Białystok, dnia 15 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie
tygodniowe Nr. 50 za czas
od dnia 9 do 15 grudnia
1928 roku.

10

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II.

W W A R S Z A W I E .

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50. za czas od dnia 9 do dnia 15 grudnia 1928 roku.

Z A W O J R Z O D R

Reinhardt

Odpisy otrzymują:

1/	Pan Wojewoda w Wilnie
2/	" " w Brześciu n/B.
3/	" " w Nowogródku
4/	" " w Lublinie
5/	" " w Warszawie
6/	" " w Tarnopolu
7/	" " w Stanisławowie
8/	Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/	" " " " " " w Wilnie
10/	" " " " Okręgowym w Grodnie
11/	" " " " " " w Białymstoku
12/	" " " " " " w Łomży
13/	" " " " " " w Siedlcach
14/	Sam. Ref. Inf. D. O. K. III. w Grodnie
15/	" " " " IX. w Brześciu n/B.
16/	" " " " I. w Warszawie
17/	Dowództwo 6 Brygady K. O. P. w Wilnie
18/	Urząd Siedziby w miejscu
19/	Wszyscy P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego .-

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP. 3242/28. V.

Białystok, dnia 15 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 50.
na czas od dnia 9 do dnia 15 grudnia 1928

I. Sytuacja ogólna.

W okresie sprawozdawczym w źadnej z dziedzin ży-
ciia ludności na terenie Województwa Białostockiego bar-
dziej charakterystyczne zmiany nie miały, jeżeli po-
mijać niemaliste przesunięcia w ogólnym układzie sta-
sunków społeczno-politycznych, zobrazowanym w przed-
ostatnim sprawozdaniu tygodniowem...

Przesunięcia te dotyczą w pierwszym rzędzie
podkreślonych w poprzednim sprawozdaniu możliwości
dla pracy organizacyjnej PPS d. Frakcja Rewolucyjna w
powiatach wołkowskim, bielskim, suwalskim i białostoc-
kim okręgu przemysłowym, uznawających politycz-
ne znaczenie skarbowanie się ZZK w powiecie wołkowskim w
okresie głosowania wewnętrzne rozłamu w PPS, przez który
związek ten był dotychczas całkowicie opanowany i znac-
ne osłabienie wpływów PPS wśród robotników przemysłu
drzewnego w powiecie bielskim. W jakim stopniu docenią
PPS traktowane możliwości, świadczy najlepiej fakt, że
organizuje ona w Białowieży, powiatu bielskiego Okręgo-
wy Sekretariat Związku Zawodowego Robotników Przemysłu
Drzewnego i zamierza utworzyć Komitety lokalne
partii w Grodnie i Suwałkach od niewątpliwego pomimo wcze-
snego OKRPPS w Białymostku. Zamierzenia te zrealizowane
mają być niewątpliwie po ocenie wyniku wyborów dnia
16 bm. do Rady Powiatowej Kaszy Chorych w Białymostku,
który ilustruje niewątpliwie dokładniej stan posiada-
nia PPS w białostockim okręgu przemysłowym, podobnie
jak wynik zaprzeczających wyborów dnia 6 bm. do Rady
Powiatowej Kaszy Chorych w Łomży, w których na dwa miej-

wszystkich pracowników Kasy Chorych i odwołaniem się do Rady Kl. Zw. Zaw. o poparcie proklamowanego strajku. Zatarg rozstrzygnięty zostanie ostatecznie przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń w Warszawie.-

Ruch wywrotowy, zamknięty całkowicie w ramach konspiracyjnej działalności organizacji komunistycznych i komunizujących, zaznaczył wzmożenie siaci szturmowej w powiecie kolneńskim, dążenia do odbudowy siaci KPZB w powiecie bielskim, reorganizacje grodziskiego okręgu KPZB i wreszcie poszukiwanie dla PPS Lewicy członków Towarzystwa Szkoły Białoruskiej w powiecie wołkowskim. Sposiłzenia, dotyczące Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", uwzględnione zostaną w oddzielnym sprawozdaniu.-

Stan bezpieczeństwa publicznego uległ znacznej poprawie pod względem politycznym w powiatach białostockim, grodzieńskim i wołkowskim, a we wszystkich powiatach Województwa Białostockiego pod względem kryminalnym.-

Na rynku pracy dostrzegany był w dalszym ciągu wzrost bezrobocia, szczególnie w powiatach grodzieńskim /przemysł chemiczny/ i białostockim /przemysł włókienniczy/. Liczba bezrobotnych w czasie od dnia 6 do dnia 13 kw. wzrosła z 2994 do 3172.-

*****

lały dotychczas na prowadzenie przez Rząd szkodliwej dla Państwa polityki finansowej.

W numerze III z dnia 13 bm. ogłosza list pasterski ks. Arcybiskupa Metropolity Wileńskiego w sprawie "Białoruskiej Krynicy" i omawia go szerzej w artykule wstępny p.t. "Tolerować zła nie wolno", w którym zaznacza m.in., że "społeczeństwo energiczny krok swego Arcypasterza wita z uznaniem, albowiem tolerować zła nie można".-

Zycie i Praca - Numer 50 z dnia 9 bm. W artykule "Z Sejmu" poseł Karol Wierczak, omawiając przebieg posiedzenia Sejmu w dniu 5 bm., stwierdza, że obecna polityka Rządu w stosunku do mniejszości narodowych jest szkodliwa, o czego dowodem w jego przekonaniu ma być nadanie ukraińskiego obywatelstwa polskiego na ziemiach wschodnich 1600 tys. obywateli przybyłym z Rosji, w tym 600 tysiącom żydów, którzy niemawsze mieli dokumenty osobiste w porządku. Poseł Wierczak podkreśla dalej, że Klub Narodowy odmówił przysnania Panu Ministerowi Spraw Wewnętrznych funduszu dyspozycyjnego, zwalczając w ten sposób politykę narodowościową Pana Ministra, który zapowiedział wprowadzenie ustaw samorządowych, opartych o powszechną głosowanie, także w Małopolsce Wschodniej, co znacznie osłabi stan posiadania polskiego w radach gminnych.-

Brzescie poseł Wierczak zaznacza, że ani Rząd, ani BBWR nie posiadają dotychczas ustalonego programu w kwestji zmiany Konstytucji i zmniejszenia ciężkiego położenia gospodarczego kraju, oraz, że posłowie BBWR nie brali udziału w głosowaniu nad wnioskiem o wstrzymanie ściągania podatku dochodowego od drobnych rolników.-

KOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr. RP. 3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 50.

Dnia 15 grudnia 1928 r.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Bielsk-Podl.

W Bielsku-Podlaskim utworzony został sekretariat powiatowy BBWzR, którego kierownikiem jest Jasinski Witold, b.kierownik biura wyborczego BBWzR na powiat Bielski.-

b/ Polskie Stowarzyszenie Chrześcijańskiej Demokracji.

Gh.D. rozpoczęła aktywną działalność propagandystyczną w gminie Hornica, w której rozwadana jest bezpłatnie większa ilość egzemplarzy grodziskiego "Nowego Życia".-

c/ Polskie Stowarzyszenie Ludowe "Wyzwolenie".

Powiat Białostocki
Dnia 8 bm. na wiecu sprawozdawczym w Trzciennem poseł Fidelius Szczępan oświadczył, że wypadku, gdyby Rząd usiłował zmienić Konstytucję na niekorzyść mał włościańskich, wówczas masy te siły rzeczy muszą przeciwstawić się usiłowaniom Rządu i bronić zdecydowanie swych praw.-

Przed zakończeniem wiecu poseł Fidelius wezwał zebranych /około 150 osób/ do zorganizowania lokalnego koła Stowarzyszenia w Trzciennem, wezwanie to jednakże pozostało bez skutku.-

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP. 3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 50

Dnia 15. grudnia 1928 r

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia społeczne.

a/ Związki i Organizacje b. wojskowych.

Związek Podoficerów Rezerwy w Augustowie.

Dnia 8 bm. w Augustowie odbyło się zebranie organizacyjne Zw. Podofic. Rezerwy zwołane przez Majewskiego, sekretarza Zarządu Okręgowego Zw. w Grodnie. Do Zarządu Związku zostali wybrani: Łakomy Ignacy - prezes, Gawinowicz Stefan - viced-prezes, Kadzikowski Franciszek - sekretarz, Piątkiewicz Jan - zastępca sekretarza i Bolkowski Jan skarbnik.

b/ Organizacje P.W. i W.F.

w P.W. i W.F.
Pieskach.

Dnia 9 bm. z inicjatywy mjr. rezerwy Jakowickiego Tomasza powstał w Pieskach, powiatko-wyskiego Związek P.W. i W.F., do którego zarządu zostali wybrani: Jałowicki Tomasz - prezes, Sadowski, wójt gminy Pieski - viced-prezes, Lipowski Stanisław - sekretarz i Sieuaniszko Jan - skarbnik.

c/ Związek / Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej/.

Dnia 9 bm. Andrzejewie, gminy Warchoły, powiat oświatowego odbyło się zebranie członków koła Zwi. Młodzieży Polskiej, na którym patron koła, nauczyciel Szulkowski Bolesław wygłosił referat o rolnictwie.

Powiat Gródzki

W wsi Nowa Ruda, gminy Barsztyn zorganizowane zostało kółko rolnicze, do którego zarządu wchodzą: Pychynski Piotr, leśniczy lasów państwowych - prezes, Chociam Franciszek, rolnik - prezes, vice- Lewandowski Adam, nauczyciel - sekretarz i Krynia Klemens, rolnik - skarbnik...
H

Powiat Łomżyński

Dnia 6 bm. we wsi Zawady, gm. Chlebiotki odbyło się zebranie członków miejscowego koła rolniczego pod przewodnictwem wójta Targóńskiego. M.in. na zebraniu uchwalone pozyskać dla pracy kulturalno-kształcącej koła miejskie nauczycielstwo...
H

f/ Inne.Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet w Woźkowsku.

Dnia 4 bm. w Woźkowsku odbył się zebranie członkin Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet. Przewodniczyły Eugeniuszowa i Hajdukowa. Omawiano sprawy - utworzenia bezpłatnej poradni dla kobiet pozostających w ciąży, urządzenia choinki dla najbiedniejszych dzieci oraz gwiazdki dla żołnierzy...
H

Twa Przeciwgruźliczo w Suwałkach.

Z inicjatywy Starosty Pow. w Suwałkach, jako przewodniczącego Zarządu Suwalskiego Twa Przeciwgruźliczego dnia 8 bm. ukonstytuował się w Suwałkach Komitet Organizacyjny "Dni przeciwgruźliczych".
H

Twa Uniwersytetu Robotniczego w Łomży.

Staraniem Twa U.R. w Łomży lustrator wiejskiego oddziału Spółdzielni Spożywców, Józef Kurys wygłosił tamte dnia 9 bm. odczyt n.t. "Sytuacja gospodarcza w Polsce". Prelegent w sposób obiektywny i dostępny dla słuchaczy zobrazował poczynania Rządu, zmierzające do podniesienia kultury rolnej i rozbudowy przemysłu, przytaczając motywy, dla których Rząd musi w pierwszym rzędzie popierać rolnictwo, jednocześnie dbać o rozwój przemysłu...
H

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE
Nr.BP.3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

Dnia 15.grudnia 1928 roku

V. Sekty religijne.

Działalność Kościoła
Narodowego w Łomży.

Dnia 5 bm., w Domu Ludowym w Łomży odbył się przy udziale około 50 osób odczyt księdza Kościoła Narodowego Walichiewicza, który przekonywał zebranych o wytażości idei Kościoła Narodowego, nad ideą Kościoła Katolickiego, który według oświadczenia prelegenta wypacza naukę Chrystusa. -

Dnia 7 bm. ks.ks. Kościoła Narodowego Adam Walichiewicz i Feliks Gryszkiewicz powiadomili Starostę Pow. w Łomży o powstaniu w Łomży parafii Kościoła Narodowego pod wezwaniem Rajszyęt. szej Marii Panny. -

Proboszczem parafii jest ks. Gryszkiewicz Feliks, zamieszkały w Łomży przy Krętkiej Nr.1., który rozpoczęł już odpowiednią akcję propagandyczną. -

Dnia 9 bm. w Domu Ludowym w Łomży odbyła się msza św., odprawiona przez ks. Walichiewicza. Kanonie podczas mszy wygłosił ks. Gryszkiewicz, który zaznaczył, że dążeniem Kościoła Narodowego jest wyprowadzenie ludzi z ciemnoty i fanatyzmu religijnego. -

*****

szuchając kilkugodzinnych przemówień Waldemarasa, premiera małego państwa. -

Stowarzyszenie "Mechaluc-Pioner" w Krynkach.

Staraniem Stowarzyszenia "Mechaluc-Pioner" w Krynkach, powiatu grodzieńskiego wygłosił tamże dnia 3 bm. odczyt J. Ryskot z Warszawy /Ogrodowa 26-a/, który omawiał akcję palestyńską i przytoczył szereg oskarżeń pod adresem komunistów i bundowców, których dziełem w znacznym stopniu, zdaniem prelegenta, jest oszabianie wśród społeczeństwa żydowskiego zrozumienia dla potrzeby posiadania przez żydów własnego państwa. Ryskot oświadczył, że szkodliwa również dla żydów jest propaganda komunistów, usiłujących zwrócić orientację żydów polskich na Rosję Sowiecką, której polityka kolonizacyjna w odniesieniu do żydów nie osiągnęła zamierzzonego celu. -

Odczyt sionistyczny w Bielsku-Podl.

Sionista Szpisman Lejb z Warszawy wygłosił dnia 8 bm. w Bielsku-Podlaskim odczyt o aktualnych zagadnieniach ruchu sionistycznego ze szczególnym uwzględnieniem akcji palestyńskiej. -

Organizacja sionistyczna w Kolnie.

Dnia 8 bm. w Kolnie w mieszkaniu prywatnym Abkiewicza odbyło się zebranie członków miejscowej organizacji sionistycznej. Omawiano sprawy organizacyjne oraz sprawy założenia biblioteki i zmiany nazwy klubu sportowego przy organizacji, któremu nadano nazwę "Frajf". -

Działalność Natana Bystrzyckiego w Łomży.

Dnia 6 bm. w Łomży odbyła się akademja na cześć przybyłego do Łomży delegata organizacji sionistycznej w Palestynie, poety żydowskiego Natana Bystrzyckiego. Przemówienie wstępne wygłosił sionista Lewiński Mejer, po czym Bystrzycki pouczył zebranych /około 200 osób/, jak należy wychowywać młode pokolenie. Akademję zakończono odśpiewaniem hebrajs-

Odczyt bun owski w Łomży.

Dnia 8 bm. organizacja "Bundu" w Łomży urządziła tamże odczyt n.t. "Literatura żydowska, a biblioteki żydowskie" w Łomży. Przemawiali bundowcy Zemiatyn Jakób i Mortko Posenowski, którzy wskazywali na doniosłe znaczenie lektury dla rozwoju intelektualnego robotnika i nawoływali zebranych do popierania biblioteki robotniczej "Madema" w Łomży.

Odczyty Rythofa Józefa - w Sokółce.

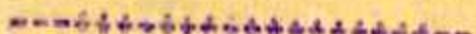
Sekretarz wyznaniowej gminy żydowskiej w Warszawie, Rythof Józef wygłosił dnia 4 bm. w Sokółce odczyt n.t. Walka robotników żydowskich z Poalej-Sjon - z innymi ugrupowaniami politycznymi w poszczególnych państewach i tamże dniastępnego odczyt n.t. "Stan ekonomiczny Palestyny".

Twa "Linas-Haczedek" w Sokółce.

Dnia 8 bm. do nowego Zarządu Twa "Linas-Haczedek" w Sokółce wybrano: Rudawskiego Chaima, Goldberga Ajzyka, Mazowieckiego Niszela, Trojnowskiego Mojżesza, Płotnika Chemela, Ossia Rejze Blachera Mojżesza, Rosentala Rachmela i Szapiro abrama.

b/ Litwini.

Dnia 6 bm. do wsi Wiciuny w gminie Mircinkaike przybył nauczyciel prywatnej szkoły litewskiej Twa "Rytas", nazwiskiem Adolf, który rozpoczęć miał tutaj nauczanie dzieci litewskich, jednakże dotychczas nauki nie rozpoczął...

~~A~~

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Ostrołęcki

Zapowiedziane były wiece Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" na dzień 8 bm. w Kleczkowie, gminy Troszyn i na dzień 9 bm. w Troszynie. Na wiec w Kleczkowie przybył poseł Wójtowicz Stanisław, wiec ten jednakże nie odbył się. Poseł Wójtowicz ograniczył się w tym wypadku do rozrzuconia wydawnictw "Samopomocy" /"Samopomoc Chłopska" i odeszwa pt. "Bracia Chłopi"/, natomiast nie przybył wcale na zapowiadany wiec w Troszynie.

 Dnia 6 bm. organa służby bezpieczeństwa w powiatach Pionkińskim i ostrołęckim przeprowadziły rewizje u wybitniejszych działaczy Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc". Szczegółowe sprawozdanie w tej materji przesłane Ministerstwu dnia 7 bm. ma Nr. BP. 3205/28.T.-

b/ Działalność wywrotowa w organizacjach legalnych mniejszości narodowych.

Powiat Wołkowyjski

Stwierdzono, że w gminie Dobrowola wzrastały znacznie wpływy PPS Lewicy wśród członków TSB, którym OKW PPS Lewicy nadsyła swoje wydawnictwa.

c/ Wyroki sądowe.

Dnia 12 bm. przed Sądem Okręgowym w Białymostku toczyła się rozwrafa w sprawie z oskarżenia przeciwko Gielbertowi Boruchowi, Gorodeckiemu Roszko, Kusnerowi Lejbis, Fortnojowi Iserowi, Sapirsztejnowi Chonie i Kamińskiemu Pejsachowi, mieszkańcom Trzciannego w powiecie białostockim, oskarżonym z art. 51 i 102 cz. I K.K., aresztowa-

Dnia 15. grudnia 1928 r.

VIII. Ruch zawodowy.

845

a/ Polskie Związki Zawodowe.

Zjednoczenie Kolejowców Polskich w Wołkowysku.

Dnia 8 b.m.w Wołkowysku odbyło się wspólne zebranie członków miejscowych oddziałów b.P.Z.K.i Z.Z.B. na którym dokonano formalności, związanych z połączeniem się tych oddziałów w lokalny oddział Z.K.P. Sprawy fuzji Związków referowali - Woronowicz Czesław i członek Zarządu Głównego b.Z.Z.K., Nowakowski Piotr z Warszawy, na którego wniosek uchwalono trzy rezolucje następującej treści :

1/ "Zgromadzeni ... witają z uznaniem fakt połączenia się dwóch Związków w jedną całość i stworzenia silnej organizacji zawodowej, zdolnej do obrony interesów pracowników kolejowych; ... wzywają wszystkie Związki Zawodowe do złączenia się ze Zjednoczeniem Kolejowców Polskich i utworzenia jednego potępnego Związku obejmującego wszystkich pracowników kolejowych; ... wzywają członków tych związków, które są przeciwnie zjednoczeniu wszystkich kolejarzy w jeden związek, by przystąpiali do Zjednoczenia Kolejowców Polskich i w ten sposób przyczynili się do przyspieszenia likwidacji nadmiernej liczby związków, a tym samem stworzenia poprawy bytu dla pracowników kolejowych."

2/ "Zgromadzeni ... zwracają się do zjednoczonych organizacji z żądaniem podjęcia akcji o zrealizowanie wysuwanych przez pracowników kolejowych od kilku lat żądań, a mianowicie: bezwzględnego przedłożenia przez Rząd ciałom ustwodawczym do uchwalenia projektu pragmatyki służbowej, ustawy uposażeniowej i emerytalnej, obejmującej wszystkich pracowników kolejowych, oraz ustawy o pomocy lekarskiej dla pracowników kolejowych i postępowaniu dyscyplinarnemu".

3/ "Wobec nieustannie wzrastającej drożej i znacznych dochodów kolejki, zebrani ... domagają się: 1/ podwyższenia obecnie otrzymywanych poborów o dalsze 15%; 2/wypłacenia niedopłaconego komornego za rok ubiegły pracownikom

Zatarg w Kasi Chorych
w Grodnie.

23

Nowy Komisarz Kasy Chorych w Grodnie, Korzeniowski zwolnił za nadużycia na szkodę Kasy pracowników tejże Waniukiewicza, Dąbrowską i Wróblewską... Na tem tle powstał ostry zatarg pomiędzy wspomnianym Komisarzem Korzeniowskim i grodzieńskim Oddziałem Związku Pracowników Kas Chorych i Instytucji Ubezpieczeń Społecznych R.P., który na walnym zebraniu swych członków w dniu 5 b.m. uchwalił następującej treści rezolucję:

"Walne zebranie członków Związku Pracowników Kas Chorych i Instytucji Ubezpieczeń Społecznych R.P. Oddział w Grodnie stwierdza:

1/że zwolnienie 3-ch długoletnich pracowników Kasy / Waniukiewicz, Dąbrowska i Wróblewska / zostało dokonane bezprawnie i bezpodstawnie, gdyż żadnych konkretnych zarzutów im nie uczyniono, a zarzuty postawione przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń osmieszą, na denuncjacjach b. Komisarza K.Ch. Pawłowskiego...

2/ że Komisarz Korzeniowski podpisując dymisję pracowników działek w kierunku rozbicia Związku z w porozumieniu z władzami administracyjnymi, chociaż wprowadził do Kasy Chorych rozbijacką politykę B.B.S.- i będąc uprzedzony o skutkach, jakie mogą pociągnąć na sobą jego posunięcia, dymisji pracowników nie cofnął, a więc całą odpowiedzialność za skutki ponosi sam...

Z powyższych względów. Walne Zebranie jednogłośnie postanawia:

Postawić p.Komisarzowi Kasy Chorych ultimatum - żądanie aby dymisję zwolnionych pracowników cofnąć w przeciągu 24 godzin, licząc od godziny 12-ej dn. 6 grudnia 1928 roku -

Jeśli skuszone żądanie nie zostanie uwzględnione proklamować strajk pracowników Kasy Chorych, zwrócić się do Rady Kl.Zw.Zawod.o poparcie naszego żądania w sposób jaki Rada Kl.Zw.Zaw.usza za wskazany.-

96

powiat :	ilość :	zmniejszenie:	wzrost :	pobiera zapomogi:
augustowski :	4	11	-	-
żołyniński :	38	-	20	8
grodzieński :	594	-	62	64
białostocki:	2536	-	103	371.-

f/ Wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych

w Białymstoku

Kampania przedwyborcza do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku w ub. tygodniu osiągnęła największy punkt napięcia.-

Wiece przedwyborcze urządziły : PPS.w Białymstoku i Gródku, Polski Blok Demokratyczny w Białymstoku, Wysilkowie, Knyszynie, Czarnej - Wsi i Dobruszyniewie / wiec w Czarnej - Wsi dnia 8 b.m. zerwany został przez opozycję PPS. /, "Bund" 2 wiece w Białymstoku, grupa niemiecka P.P.S. wiec w Białymstoku z udziałem posła Herbe Juliana i wreszcie Poalej-Syon wiec w Białymstoku.-

g/ Uzupełniające wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Łomży.

Dnia 6 b.m. odbyły się uzupełniające wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych, w których wyniku wybrani zostali do Zarządu przez ubezpieczonych - Kryniewicz Franciszek - redaktor "Wspólnej Pracy" i żawnik Magistratu w Łomży i Brzożowski Stanisław, malarz fabryczny, obaj członkowie P.P.S.; przez pracodawców- Mendel Orkowski, właściciel fabryki i radny miejski / sjonista /, Antoniewicz Aleksander, farmaceuta i żawnik Magistratu / Str.Nared./ i Rafałowski Nachman, kupiec / nacjonalista żydowski /. Do Komisji rewizyjnej z omawianych wyborów weszli - Wiszniewski Stanisław urzędnik Magistratu w Łomży - /bezpartyjny /, Czechmański Szczępan szewc, Karpinski Henryk - buchalter / obaj sympatycy P.P.S./ i Zamiatyn Jakób - prezes organizacji "Bundu" i prezes Rady żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.-

~~27~~
WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE
Nr BP. 3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 50.
97

Dnia 15 grudnia 1928 r.

IX. S t r a j k i .

Dnia 12 bm. zlikwidowany został strajk
21 kopaczy gliny dla cegielni firmy "Zaczesciuk
i Tyktis" w Dojlidach około Białegostoku, któ-
rzy uzyskali podwyżkę 5 gr. od mtr. wykopanej
gliny. -

29

97

Grabiński skazany został na 5 lat, a Pawłowski na 4 lata ciężkiego więzienia. Ponadto zasądzone od nich na rzecz rodziny zabitego powództwo cywilne w wysokości 60.000 zł. Proces wywołał duże zainteresowanie w sferach ziemiańskich, do których należał Grabiński. Obronę wnosili adwokaci: Saurlej z Warszawy i Goldberg z Łomży. Powództwo popierał adwokat Miedzielski z Warszawy.-

77

89

przemysł przekazano władzom kontroli skarbowej.-

Dnia 6 bm. szeregowi P.P. z obsady posterunku w Raczkach, powiatu augustowskiego zatrzymali Ma-
jewskiego Jana, Krzywę Alojzego i Tokarzewskiego Jó-
zefa z przemytem koronk i tkanin jedwabnych wagi
89 kg. 390 gr. i wartości około 2500 dolarów. Według
obliczenia Urzędu Celnego w Raczkach cło od zatrzy-
wanego przemysłu wyniosłoby 23.744 zł.-

Dnia 13 bm. w Białymostku zatrzymano mieszkańców
osady Janów, powiatu sokólskiego, Kotlara Hersza,
który wiódł furmanką większy transport przemyconych
z Niemiec skórek i jedwabiu.-

WE WŁASNOŚCI BIAŁYSTOCKI

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 50.

Nr. RP 3242/26.T.

na 15 grudnia 1928 r.

XIII. Varia.

więczenie gmachu 7-mio
sowej szkoły powszechnej w Białymstoku.-

Dnia 8 bm. w Białymstoku w obecności Pana Wojewody i przedstawicieli miejscowych władz państwowych i samorządowych odbyło się poświęcenie budynku dwukompletowej 7-mio klasowej szkoły powszechnej. - Poświęcenia dokonał ks. dziekan Chodyko, zaś okolicznościowe przemówienie wygłosił prezydent Hermanowski, prezes Rady Miejskiej, prof. Młyński, ks. dziekan Chodyko i wizytator szkół Warszawskiego Okręgu Szkolnego, Kuropatwiński.-

W związku z uroczystością poświęcenia wspomnianej szkoły prezydent Hermanowski i Prezes Rady Miejskiej, prof. Młyński wysłali w imieniu miasta Białegostoku depesze hołdowania do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Pana Marszałka Piłsudskiego.-

więczenie sztandaru
dełonięcie tablicy
pamiątkowej w gimnazjum
króla Zygmunta Augusta
w Białymstoku.-

Tagiem dnia w Białymstoku w obecności Pana Wojewody, wizytatora szkół Kuropatwińskiego i przedstawicieli miejscowych władz państwowych i samorządowych odbyło się poświęcenie sztandaru szkolnego gimnazjum męskiego im. króla Zygmunta Augusta, oraz odsłonięcie tablicy pamiątkowej ku czci poległych w obronie Ojczyzny nauczycieli i uczniów wspomnianego gimnazjum.-

Rodzicami chrzestnymi sztandaru byli Pan Wojewódzina Kirstowa i prezydent miasta Hermanowski. W przemówieniu, wygłoszonemu w czasie odsłonięcia tablicy pamiątkowej, Pan Wojewoda podkreślił znaczenie aktu odsłonięcia tablicy

Smopika Jana, zamieszkującego w sąsiedniej wsi Gie-
ruciów -

Tupica posiadał zagraniczny paszport dyploma-
tyczny /Z.S.S.R./ na wyjazd do poszczególnych państw
m.in. także do Polski, wydany dnia 10.IX.1928 r. za
Nr. 182358 i maopatrzony w wizę Starostwa Grodzkie-
go w m.st. Warszawę z ważnością do dnia 10 km.-

~~Sejmik Powiatowy
Łomży - depesze
Budownicze -~~

Na posiedzeniu Sejmiku Powiatowego w Łomży
dnia 10 km., na którym przyjęto sprawozdanie z dzia-
łalności Komitetu Powiatowego Obchodu Dziesięciole-
cia Niepodległości, zebrani przedstawiciele ludno-
ści powiatu Łomżyńskiego postanowili przesyłać na-
stępujące depesze budownicze:

Do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.
"Z okazji dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospo-
litiej Sejmik Powiatowy Łomżyński na pierwszym posie-
dzeniu po dniu rocznicy składa na Twe, Dostojny Pa-
nie Prezydencie, ręce przyczeczenie wytężonej i
zgodnej pracy dla dobra i potęgi Ojczyzny, a wyrazy
czci i hołdu i hołdu dla Ciebie, jako Jej Gospoda-
rza i Pierwszego Obywatela" -

Do Pana Marszałka Józefa Piłsudskiego.
"Z okazji dziesięciolecia Niepodległości Rzeczy-
pospolitej Sejmik Powiatowy Łomżyński na pierwszym
zebraniu po dniu rocznicy przesyła Tobie, Panie Mar-
szalku, jako Pierwszemu Budownicemu i Obrońcy Nie-
podległej Ojczyzny wyrazy czci i hołdu" -

Białystok, dnia 15. grudnia 1928 r.

Za WOJEWODĘ:

Wojciech
NAZWAŁNIK WYDZIAŁU BEZP.PUBL.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3306/28.T.

TAJNE - PIUNE

102

Białystok, dnia 24 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51 za czas od dnia 16 do 22.grudnia 1928 roku.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

w Warszawie

Prześygam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51. za czas od dnia 16 do 22. grudnia 1928 roku..

Za Wojewodę:

Wojewoda

Maszelnik Wydziału Bezp. Publ.

isy otrzymują :

Pan Wojewoda w Wilnie

" " w Brześciu n/B.

" " w Nowogródku

" " w Lublinie

" " w Warszawie

" " w Tarnopolu

" " w Stanisławowie

Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie

" " " w Wiśniewie

" " " Okręgowym w Grodnie

" " " " " w Białymostku

" " " " " w Łomży

" " " " " w Suwałkach

Sam. Ref. Inf. D.O.K. III w Grodnie

" " " " IX. w Brześciu n/B.

" " " " I. w Warszawie

Powództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie

rzad Sledczy w miejscowościach

szysoc P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego..

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Nr.BP. 3306/28.T.

Dnia 22.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.
za czas od dnia 16. do dnia 22.grudnia 1928 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Okres sprawozdawczy nie wniosł wprawdzie bardziej charakterystycznych zmian do układu stosunków społeczno-politycznych i poszczególnych dziedzin życia ludności na terenie Województwa Białostockiego, niemniej jednakże zamyka w swym bilansie szereg faktów, zasługujących na baczniejszą uwagę. Z pośród faktów tych należy przedewszystkiem podkreślić wynik wyborów do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstku dnia 16 grudnia br., które przyniosły widoczne zwycięstwo PPS, nieodpowiadające jej istotnym wpływom w białostockim okręgu przemysłowym. Zwycięstwo to /uzyskanie 15 mandatów - na 30/ zawdzięcza P.P.S. nieprzemysłanej naogół i stosunkowo niskiej akcji przedwyborczej Polskiego Bloku Demokratycznego, jednego bodaj poważnego jej przeciwnika przy wyborach. Blok ten, utworzony do pewnego stopnia z inicjatywy BBWzR nie został poparty zdecydowanie przez BBWzR, co ilustruje najlepiej stopień zainteresowania się ostatniego aktualnemi sprawami lokalnemi. W przyczynowym związku z tem Urząd Wojewódzki podkreśla jeszcze raz, że BBWzR, a zwłaszcza posłowie jego białostockiej grupy regionalnej nie interesują się wspomnianymi wyżej sprawami. Świadczy o tem fakt, że na odbytym dnia 19.grudnia br. w Białymstku Wojewódzkim Zjeździe delegatów Zrzeszenia Samopomocy gmin wiejskich, który dawał BBWzR doskonąką sposobność bezpośredniego ze-

o doraźne podwyżki płac dla swych członków.

Nikzy w przejawach ruch narodowościowy nie nastręczyły Urzędowi Wojewódzkemu żadnych spostrzeżeń.

Wreszcie ruch wywrotowy odsłonił zwiększącą się agresywność organizacji K.P.P. w powiatach kolneńskim i ostrowskim, oraz KPZB w powiatach gredzieńskim i bielskim przyczyniając do tego, że w powiecie bielskim agresywność ta łączena jest przez organizacje komunistyczne z konsekwentną budową oddziałów Zw.Zaw. Robotników Przemysłu Skórzaneego i Odzieżowego jako legalnych placówek K.P.Z.B.

Stan bezpieczeństwa w przygraniczu i na terenie wszystkich powiatów Województwa Białostockiego ulegał dalszej poprawie pod względem kryminalnym.

Na rynku pracy notowany był wzrost bezrobocia, związany z zaostrującym się kryzysem w przemyśle włókienniczym i zwężaniem się robót sezonowych.

Liczba bezrobotnych w czasie od dnia 13 do dnia 20 bm. wzrosła z 3172 do 3456.

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3306/23.T.

Dnia 22.grudnia 1928 r.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Wys.-Mazowiecki:

W dniach 12 i 13 b.m. w Wysokiem - Mazowieckiem / w lokalu domu parafialnego / odbywał się kurs polityczny Stronnictwa Narodowego, obeskany przez posła Berezowskiego Zygmunta, który w swych przemówieniach podkreślał wzrost deficytu bilansu handlowego Państwa, wynikający jego zdaniem z nieprzemysłanej polityki gospodarczej Rządu, a zarazem zaznaczał, że traktowany wzrost deficytu spowoduje niewątpliwie spadek kursu złotego i przesilenie gospodarcze w kraju. -

Na kurs uczęszczało około 30 osób, wezwanych specjalnymi zaproszeniami. -

b/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Piast"

Powiat Sokólski :

Dnia 16 b.m. w Suchowoli odbyło się w kózku lokalu zamkniętym niepubliczne zebranie P.S.L. "Piast", zwołane przez senatora Erdmanna i posła Łosia, których przemówienia pokrywały się całkowicie z treścią przemówień na zjeździe powiatowym P.S.L. "Piast" w Sokółce dnia 25. listopada b.r., omówionym w sytuacyjnym sprawozdaniu tygodniowym Nr.48 z dnia 1.grudnia b.r. -

Obeonych na zebraniu było około 60 osób. -

c/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Bielsk-Podl.:

Dnia 16 b.m. w Siemiatyczach odbył się wiec sprawozdawczy pana Duboisa, związany przyczynowo z mającymi się odbyć wyborami do rady miejskiej m.Siemiatycz. -

Wiec ten, jak również trwająca już kampania przedwyborcza P.P.S. nie wpłyną na przebieg wyborów, gdyż wystawiona zostanie prawdopodobnie jedna lista kompromisowa. Gdyby istotnie doszło do kompromisu wówczas PPS

Województwa Białostockiego.

Nr.BP. 3306/28.T.

Dnia 22.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia społeczne.

Związek Strzelecki :

Powiat Bielsk-Podl.

Dnia 15 b.m. odbyło się w Bielsku - Podlaskim posiedzenie Zarządu Obwodowego Związku Strzeleckiego, na którym omawiano sprawy organizacyjne.-

Stowarzyszenie / Związek / Młodzieży Polskiej.

Powiat Łoszyński:

Istniejące we wsiah Pniewo i Kosaki Nadbielne, gminy Puchły Koła lokalne Związku Młodzieży Polskiej prowadzą intensywną akcję kulturalno - oświatową wśród ludności okolicznych wsi drogą często urządzaanych zebran i pogadanek.-

Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Okręgowe T-wa Rolnicze w Grodnie.

Staraniem Okręgowego T-wa Rolniczego w Grodnie w ubiegłym tygodniu odbyły się w Ejsmontach- Wielkich, Indurze, Kwasówce i Dzunie, powiatu grodzieńskiego odczyty o rolnictwie, hodowli i spółdzielczości mleczarskiej, illustrowane prześroczami.- Na odczytach tych Inspektor Rady Wojewódzkiej Tow.Rolniczych Moszyński wygłosił odczyt o Kasach Stefacyka, sekretarz Okręgowego Towarzystwa Rolniczego Narbutt Kazimierz miał krótką pogadankę historyczno - polityczną, Inspektor Centralnego T-wa Rolniczego w Warszawie, Urbanowicz Witali o rolnictwie, Instruktorka Koła Ziemiańskich na powiat Grodzieński, Roguska Anna o alkoholizmie, a instruktor ogrodniczo-tytoniowy na powiat grodzieński, Hartwig Karol o osadnictwie. Narbut Kazimierz w swej polityczno - historycznej pogadance scharakteryzował zebranym dzieje trzech powstań polskich, walki polaków pod dowództwem Napoleona, powstanie z Niespodległej Polski, oraz wojnę polsko - bolszewicką.-

A
107

"pozdrze" lozość

Zjazd delegatów L.O.P.P.
w Białymstoku

Dnia 16 b.m. w Białymstoku odbył się powiatowy Zjazd delegatów L.O.P.P., na którym omawiano sprawy organizacyjne budżetowe i prasowe Ligii.

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.3306/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

Dnia 22 grudnia 1928 r.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Sydzi.

Odczyt Rythofa Józefa
w Świełeczy.

Dnia 16 bm. w Świełeczy, powiatu wołkowyskiego sjoesta Rythof Józef z Warszawy wygłosił odczyt na t. "Palestyna w przyszłości i obecnie".

Stowarzyszenie
"Jutrznia" w Wołko-
wysku.

Dnia 15 bm. w Wołkowysku odbyło się zebranie organizacyjne Stowarzyszenia Robotniczego Wychowania Fizycznego "Jutrznia", do którego zarządu wybrano: Oszkowickiego Judela, Trawińskiego Lejba, Rubinsztejna Jankla, Blumsztejna Feleksa i Irmesa Chane.

ydowska Spółdzielnia
"Surwit" w Białymsto-
ku.

Dnia 16 bm. w Białymsku odbyło się zebranie członków Spółdzielni Rzemieślniczej "Surwit" pod przewodnictwem Nowika Owsięja. Przewiali: Dr Salman Hirsz, Wider Hirsz, Połodski Izak, Gabaj Wolf i Goldberg Eja. Mówcy podkreślali znaczenie Spółdzielni, oraz jej rozwój. Następnie dokonano wyborów do zarządu Spółdzielni, w skład którego wszli: Wider Czapliński, Bursztejn, Gabaj, Luria - czlonkowie, oraz jako zastępcy Marat i Tsub, zaś do rady nadzorczej wszli: Płonki, Pat, Jabłoński, Goldberg, Nowik, Orlański, Wygodziński i Szpiegielski.

c/c

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3306/28.T.

Białystok, dnia 22.grudnia 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 51

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacji wywrotowych

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Powiat Bielsk-Podl. Dnia 12.b.m. zatrzymani zostali pod zarzutem działalności antypaństwowej mieszkańców m. Siemiatycze Gajko Kan vel Kak i mieszkanka m. Brańska Ita Leja Szczęśnińska. Podczas rewizji u Gajka Kana vel Kaka znaleziono 10 egzemplarzy jednodniówki żargonowej "Lodzer Arbeiter Leben", numer 3 czasopisma "Der Morgen", część gazety "Das Wort" i egzemplarze innych periodycznych wydawnictw komunistycznych. Po zbadaniu Szczęśniązkę zwolniono, natomiast Gajkę Kana vel Kaka odesłano do dyspozycji sądziego śledczo-go zapasowego przy Sądzie Okręgowym w Białymostku.

W toku dochodzenia ustalono, że zatrzymany Gajko Kan vel Kak, członek Zarządu Stowarzyszenia "Biblioteka im. Pereca" w Siemiatyczach w listopadzie br. prawdopodobnie z polecenia OK.KPZB. przystąpił do organizowania w Siemiatyczach oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego.

Z uprzednio ugrupowanych przez Urząd Wojewódzki materiałów wynika, że Gajko Kan vel Kak pozostawał w kontakcie z aresztowanym w sierpniu b.r. sekretarzem OK.KPZB. Białystok Lichtenbaumem Chaimem - Herszem i członkami organizacji komunistycznej w Siedlcach, a ponadto, że w roku 1927. brał udział w aksji wywrotowej na terenie powiatu bielskiego wspólnie z poszukiwanym przez władze sądowe Tusmanem Mojżeszem.

Dnia 17.b.m. w Komendzie Pow.P.P. w Bielsku - Podl. został zatrzymany, poszukowany o działalność wywrotową, mieszkaniec m. Białegostoku, Mohamed Ichok Szmul przebywający

Powiat Grodzieński:

Na podstawie zeznania Kwiatkowskiego Adolfa organa skarby bezpieczeństwa powiatu grodzieńskiego zatrzymany pod zarzutem należenia do komórki KPZB we wsi Skominku, gminy Hornica mieszkańców tejże wsi 1/ Jamuciewicza Jana, syna Zacharego i Marji, lat 25, 2/ Jamuciewicza Andrzeja, syna Gabryela i Uljany, lat 53 3/ Jamuciewicza Daniela, syna Piotra i Marji, lat 35 4/ Kiturę Piotra, syna Tomasza i Anioli, lat 25. 5/ Lewoniewskiego Michała, syna Joachima i Agaty, lat 24. 6/ Szanudę Antoniego, syna Michała i Anastazji lat 39.

Dnia 17.b.m. w Grodnie zatrzymano pod zarzutem należenia do KPZB. Bajka Jakuba vel Piszelewicza, legitymującego się wyciągiem z ksiąg metrycznych, wydanym przez rabina naczelnego okręgu wileńskiego w roku 1926 za Nr. 739 na nazwisko Bajka Jakuba i zaświadczenie wydanym na to samo nazwisko dnia 1.piątki 1926 r. przez referat wojskowy Magistratu m.Wilna. Zatrzymany Bajk należał w początkach 1927 roku do organizacji KPZB w Wilnie, skąd zbiegł w połowie 1927 roku w chwili przed aresztowaniem.

Powiat Woźkowyski:

Dnia 14 b.m. na skutek żądania Wydziału Śledczego w Grodnie dokonano rewizji w mieszkaniu Ajona Eljassa w Woźkowysku, przy czem zakwestjonowano szereg listów w żargonie. Ajona Eljassa nie natrzymano, gdyż przewykwał on w tym czasie w Wilnie.-

Komunistyczna Partja Polski:

Powiat Ostrowski:

Dnia 12.b.m. w czasie targu w Zarębach Kościelnych nieznany sprawca włożył piszą ręcznie odzew komunistyczny w wiązkę ekony, leżącą na wozie Andrejczyka Piotra ze wsi Złotorja, gminy Orze. Treść odzewu jest następująca:

"Makrolni i bezrolni chłopi-Uginańcy się pod cięciarem różnego rodzaju podatków., dla których odbieramy naszym dniem ostatni kęs chleba.- Nasz nie dba wcale o zmniejszenie podatków lecz przeciwko powszechna je z dnia

Wskutek nieprzybycia na jego witanie do Łomży Tyszki z gminy Rutki, którego Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" wysunęło jako kandydata na wójta gminy Rutki, Falkowski wspomnianej odezwy nie oddał do druku.-

Powiat Kolneński:

Instruktor Falkowski przebywał w dniu 13 b.m. na terenie gminy Stawiski, nie prowadził jednakże agitacji.- Odwiedził on między innymi Jęzierskiego Bolesława we wsi Portyty, u którego nocował.-

Zapowiedziany na dzień 16 b.m. Zjazd powiatowy działów Zjedn. Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" w Kolinie - nie odbył się z powodu nieprzybycia posła Wójtowicza Stanisława.-

Anarchistyczna Federacja Polski.

Powiat Bielsk-Podl.

Pod adresem mieszkańca wsi Skupowo, gminy Masiewo Podlaszczyka Konstantego nadśłany został pocztą z Pary Nr. 21. czasopisma "Walka" z grudnia b.r.-

Egzemplarz czasopisma Ministerstwu przesyłam.

b/ Wyroki sądowe.

W dniach 18 i 19 b.m. przed Sądem Okręgowym w Białymostku toczyła się rozprawa przeciwko Gołąbowi Mossko i 24-emu innemu oskarżonym z art. 102 cz. I. K.K. za należenie do Komitetu Rejonowego KPZB. w Bielsku - Podlaskim oraz Komitetów Podrejonowych w Brańsku i Ciechanowcu, powiatu bielskiego.- Wszyscy aresztowani byli w październiku 1927 roku. Z pośród oskarżonych 10 ciu odpowiadało z wolnej stopy.- Oskarżonych bronili adwokaci Berenson i Königsman / z wyboru / z Warszawy, oraz adwokaci Olezyński i Gdańsk z urzędu.- Rozprawa zakończona została o godzinie 24-ej dnia 19 b.m., zaś dnia 20 b.m. ogłoszony został wyrok, skazujący po zastosowaniu ustawy o amnestii i zaliczeniu aresztu śledczego - w ostatecznym wyniku

Dnia 20. b.m. przed Sędziem Okręgowym w Białymostku toczyła się rozprawa przeciwko Mikołajowi Krysztofowi i 14 innym mieszkańcom powiatu bielskiego, oskarżonym z art. 102 cz.I K.K. o należenie do K P Z B i czynna działalność antypaństwowa. -

W godzinach popołudniowych tegoż dnia Sąd wyniósł wyrok, skazujący : Mikołaja Krysztofa - na 3 lata c.w., Abla Dębu - na trzy lata c.w., Lejbę Kadłubowskiego - na dwa lata c.w., Blumę Kaplańską - na trzy lata c.w., Basyliego Kołaszewskiego - na dwa lata c.w., Lejzora Isaaka - na jeden rok więzienia / karę tę pokrywa całkowicie areszt śledczy/ Ajzyka Szkórańskiego - na dwa lata i 6 mies więzienia i Izaaka Fina - na dziesięć miesięcy / karę tę odbyć w areszcie śledczym / ..

Sześciu pod sądnych Sąd uniewinnił z powodu braku dowodów winy.

Obrona wpuściła: - z wyboru adwokat Duracz, radca handlowy Poselstwa Z.S.S.R. w Warszawie i adwokat Fileman z Białegostoku, oraz z urzędu - adwokat Krzakowski z Białegostoku. -

du Okręgowego Zn.Zaw.Robotników w Łomży. Tchorek, który zamierza zorganizować we wspomnianej gminie robotników rolnych do akcji o poprawę ich bytu..

Związek Zawodowy

Dnia 15 bm. wybrany został nowy zarząd oddziału Robotników Przemysłu zu Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odsiecz-Odwietłowego w Zolwie tego w Zelwie, powiatu wołkowskiego, do którego wszli: Osowski Rama - prezes, Goldfarb Symcha - wiceprezes, Pomeraniec Izrael - sekretarz, Kowalski Etko - skarbnik, Zelichowicz Czesław i Dworecki Etko, członkowie ..

Z.Z.K. w Białymstoku..-

Zarząd oddziału ZZK w Białymstoku tworzą: Kisliński Władysław, kierownik pociego - prezes, Kalciański Antoni, ślusarz - wiceprezes, Szafranowski Konrad, adjunkt parowozowni Białystok - drugi wiceprezes, Miklarsz Albin, kaszlista - sekretarz, Wie Leonard, ślusarz - skarbnik, Daska Stanisław, adjunkt i Sosnowski Adolf, elektromontaż - członkowie ..

Krągowa Rada Zyd. Związków Zawodowych w Łomży..-

Staraniem Rady Zydowskich Związków Zawodowych w Łomży dnia 14 bm. odbyła się tamże pogadanka n.t. "Nowoczesna literatura żydowska". Przewiwali: bundowcy Zemiatyn Jakób, Mortko Posesorski, Fissel Gorodziński, Esterka Rozen i Chaim Makowski.

b/ Polskie Związki Zawodowe.

Jednoczenie Kolejow-Polskich w Białymstoku..-

Do zarządu oddziału Zjednoczenia Kolejowców Polskich w Białymstoku wchodzą: prezes - Dyga Władysław, kasjer towarowy stacji Białystok, wiceprezes - Małowicz Franciszek, kasjer bagażowy stacji Białystok, skarbnik - Łytkowski Mieczysław, pomocnik kasjera towarowego stacji Białystok, sekretarz - Kamiński Stefan, st. asystent stacji Białystok, członek zarządu - Władysław Lesny, magazynier sta-

11h

ku Bezrobotnych. Obecnych na zebraniu było około -
80 osób.

Według danych z dnia 20 kw. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 3456 osób a mianowicie:

powiat:	ilość:	zmniejszenie:	wzrost:	pobiera zapomogi
augustowski:	6	-	2	1
suwalski:	17	-	17	-
wołkowycki:	5	-	5	-
sokołowski:	2	-	2	-
monieński:	61	-	23	1
grodzieński:	617	-	23	64
białostocki:	2748	-	212	499

o/ Wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymostku

Wynik odbytych do dnia 16 kw. wyborów do Rady Powiatowej Kasy Chorych przedstawia się następująco:

Lista Nr.2 PPS uzyskała 2672 gł. - 15 mandatów
 " Nr.4 "Bundu" " 1046 " - 5 "
 " Nr.5 Polskiego Bl.-D. 1775 " - 9 "
 " Nr.7 Poalej Sjon Lewicy uzysk. 230 " - 1 "
 " Nr.8 Poalej Sjon praw. 128 /bez mandatu/ -

Uprawnionych do głosowania było 15203 osób, głosowało 5795 osób, unieważniono 262 gł. -

Z poszczególnych list do Rady weszli:

Z listy Nr.2: Przytula Józef, Marciniszak Jan, Begnella Aleksander, Kosaczewski Stanisław, Maciąko Roman, Wawierska Feliks, Wojtyłak Władysław, Basiasik Józef, Rychter Nadzieja, Kluge Antoni, Gąska-

115

VOJEWSODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.3306/28.T

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

Dnia 22 grudnia 1928 r.

IX Strajki.

Strajk w hucie szkla-

nej "Janina" w Grajewie.

W hucie szklanej "Janina" w Grajewie, powiatu szczeczyńskiego zastrajkowało dnia 17 bm. 74 mistrów oddziału wyrobu butelek dla Państwowego Monopolu Spirytusowego.

Strajkujący domagają się podwyżki stawki akordowej z 14 zł.50 gr. do 16 zł. za wyrobienie każdego tysiąca butelek, natomiast zarząd huty wyraził gotowość podniesienia wspomnianej stawki do 14 zł.80 gr.-

Strajkiem kierują Kiryński Aleksander i Gapski-Swieca, pracownicy huty.

na 22 grudnia 1928 r.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenie granicy.

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zatrzymano 28 osób, a mianowicie w powiecie ostrołęckim 1 osobę kolneńskim - 4 osoby i sęczuczyńskim - 23 -

Zatrzymanych przekazano właściwym Sądowi Pokoju.

Zatrzymanie obywatelki litewskiej

Dnia 12 b.m. na odcinku granicznym powiatu grodzieńskiego przez patrol KOP. została zatrzymana Regina Tubonis, zamieszkała we wsi Katańce / Litwa Kowieniska /, która przekroczyła granicę polsko - litewska nielegalnie.

Przy zatrzymanej znaleziono dwie skórki na koźnierz, jedną chustkę, sześć metrów materiałów na ubranie i szal.

Zatrzymanie obywatela litewskiego w powiecie komżyńskim.

Dnia 9 b.m. w powiecie komżyńskim został zatrzymany obywatel litewski Błaziukiewicz Ignacy, lat 27, który przekroczył dnia 25 listopada br. nielegalnie granicę polsko - litewska, w rejonie punktu granicznego Kadyś na odcinku granicznym powiatu augustowskiego. Zatrzymany Błaziukiewicz nie umiał wyjaśnić celu przybycia do Polski. Decyzje w jego sprawie powierzył Starosta Powiatowy w Augustowie.-

Zatrzymanie obywatela S.S.R. w Białymostku.

Dnia 20 b.m. na stacji kolejowej w Białymostku został zatrzymany Laszkiewicz Michał, obywatel Z.S.S.R., który w listopadzie br. przekroczył nielegalnie granicę polsko - sowiecką w rejonie Stołpców. Laszkiewicz zeznał, że ubiegł z Rosji przed poborem.-

Wobec nasuwających się podejrzeń co do jego przybycia do Polski, odesłano go do Samodzielnego Referatu Informacyjnego D.O.K.III.w Grodnie..-

Zatrzymanie przemytu Białymostku.

Dnia 18 b.m. przez szeregowych P.P. z Urzędu Śledczego w Białymostku został zatrzymany mieszkaniec Wilna

St

117

WENODA BIAŁOSTOCKI

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 51.

Nr. RP. 3306/28. T.

Dnia 22 grudnia 1928 r.

XII. Zapiegoство, dywersja, sabotaż.

- Negatywne -

wał na kurs 8 wykładowców. Na kurs przybyło około 100 osób...~

W związku z otwarciem kursu przybył w dniu 12 bm. do Grodna poseł Pacholszyk /BBWR/ który, jako członek Centralnego Związku Pracowników Samorządowych, zwołał zebranie pracowników, uczestczających na kursie, na którym po omówieniu prac w samorządzie nawoływał, by pracownicy samorządowi organizowali się i tworzyli koła pracowników samorządowych.~

W międzyczasie na salę wszedł poseł Sawicki Adolf /Stronnictwo Chłopskie/, który, usiłując nadąć zebraniu tło polityczne, zapytał poseł Pacholszyka, "ka jest różnica między Rządem a Państwem, czem wywołał wrzawę na sali. Uczestnicy zebrania zażądali od posła Sawickiego, by opuścił salę, zaś poseł Pacholszyk ku ogólnemu zadowoleniu skierował posła Sawickiego do ucznia II klasy szkoły powszechnej celem uzyskania od niego żądanego przezeń wyjaśnień.~

W dniach 17 i 18 bm. odbyło się komisjone zbadanie przez Starostę Powiatowego w Suwałkach, Inspektora Lasów Państwowych Karpiańskiego i Inspektora budownictwa Dyrekcji Siedleckiej Lasów Państwowych Borkowskiego, oraz Lekarza Powiatowego - siedemdziesięciu mieszkańców robotniczych w tartaku Płocieczno, powiatu suwalskiego.~

Dnia 19 bm. w sali teatru "Palace" w Białymostku odbył się Wojewódzki Zjazd Delegatów Zrzeszenia Samopomocy Gmin wiejskich w Polsce pod przewodnictwem prezesa Zrzeszenia Lednickiego. Zjazd zorganizowali prezes Lednicki i w zastępstwie Pana Wojewody Kirsta - Naczelnik Wydziału Samorządowego U. Wojew., Galasiewicz - zycząc zebranym owocnej pracy. W imieniu miasta Białegostoku witał zebranych vice-prezydent Ziemiński. Pierwszy przemawiał poseł Pacholszyk, który odczytał

~~Komisjone badanie
mieszkań robotnic-
zych w Płociecz-
nie.~~

~~Wojewódzki Zjazd
Delegatów Zrzesze-
nia Samopomocy
Gmin Wiejskich w
Polsce.~~

Wojewoda Białostocki

Nr. BP. 3340/28. T.

10

TAKIE - FILII

Wakystok, dn. 4 grudnia 1928 roku.

sytuacyjne sprawozdanie
tygodniowe Nr.52 za czas
dnia 23 do 29. grudnia
1928 roku.-

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

W A R S Z A W I E . -

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie
tygodniowe Nr.52, za czas od dnia 23 do dnia 29.gru-
dnia 1928 roku.-

Z A W O J E W O D E :

L. B.
4. Naczelnik Wydziału Besp. Publ.

Odpisy otrzymują:

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B.
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " " w Białymostku
12/ " " " " " " w Łomży
13/ " " " " " " w Suwałkach
14/ Sam. Ref. Inf. D.O.K. III. w Grodnie
15/ " " " " IX. w Brześciu n/B.
16/ " " " " I. w Warszawie
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18/ Urząd Siedziby w miejscu
19/ Wszyscy P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.-

000

A.T.

WENODA BIAŁOSTOCKI

Nr. MP. 3340/28. T.

na 29. grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 52.

za czas od dnia 23 do dnia 29 grudnia 1928 r.

I. Sytuacja ogólna.

Ubiegły tydzień, obejmujący okres świąteczny, nie zanaczył się bardziej charakterystycznymi przejawami w żadnej z dziedzin życia ludności na terenie Województwa Białostockiego. Najważniejszym wydarzeniem byłby odbyte dnia 23 bm. zjazdy powiatowe politycznej emigracji ukraińskiej w Hajnówce, powiatu bielskiego, Płocicznie, powiatu suwalskiego i Białymstoku, na których wybrane delegatów na zjazd, zwołany na dzień 29 bm. do Warszawy przez Centralny Ukraiński Komitet emigrantów politycznych w Warszawie. Na zjazdach tych polecono ^{delegatom} wybranym poruszyć na zjeździe w Warszawie sprawę nadania obywatelstwa polskiego ukraińcom, emigrantom politycznym, oraz ich dzieciem i kwestię nabywania ziemi z wolnej ręki przez politycznych emigrantów ukraińskich.-

Na uwagę poza tem zasługuje szybki wzrost bezrobocia /liczba bezrobotnych w czasie od dnia 20 do dnia 27 bm. wzrosła z 3456 do 3950/, związany przyczynowo z kryzysem w przemyśle włókienniczym w białostockim okręgu przemysłowym i zwężaniem się robót sezonowych.-

ludźmi swoje zaufania.-

Prasa żargonowa Województwa Białostockiego nie zamieściła w ubiegłym tygodniu artykułów wchodzących w zakres sytuacyjnego sprawozdania tygodniowego.

X 122

na odczytanie było około 130 osób.

Powiat Bielsk Podlaski

W ubiegłym tygodniu PR prowadziła w dalszym ciągu akcję organizowania robotników przemysłu drzewnego w Nurcu i okolicach oraz akcję kulturalno-kształcącą w Hajnówce i Bielsku dla której pozyskała w Bielsku nauczycieli miejscowych szkół powszechnych i nauczycieli gimnazjum.

000

X/

niewicze, członkowie Stefanja Strzałkowska ze wsi Staniewicze; oddział liczy obecnie 27 członków;
do Zarządu oddziału męskiego - prezes Julian Zaniewski, zam. we wsi Maciejewicze, sekretarz i gospodarka Józef Kołoleśnik, skarbnik Tadeusz Zaniewski i bibliotekarz Ignacy Cydzik - wszyscy zamieszkieli we wsi Glidzicze; oddział liczy 25 członków...
Przy omawianych oddziałach zorganizowano oddział Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego, do którego należy 16 osób.-

d/ Związek Inwalidów Wojennych R.P.

Powiat Bielszostocki

W dniu 16 bm. na walnym zebraniu Zw. Inwalidów Wojennych w Bielszostoku został wybrany nowy zarząd Związku, w którego skład weszli: Sniętko, Prorwicz, Bałdysz, Wierzbicki, Grynberg i Raruch - członkowie, oraz Frejmark, Koronkiewicz i Krukowski - zastępcy. Jako delegaci na Zjazdy związkowe zostali wybrani Sniętko i Prorwicz...
Inne.

Kasa Stefczyka

w Radziłowie.-

Dnia 20 bm. w Radziłowie, powiatu szczuczyńskiego została zorganizowana "Kasa Stefczyka", do której zarządu powołano: ks. proboszcza Dokęgowskiego Aleksandra - prezes Grzymkowskiego Stanisława - sekretarz i Karwowskiego Władysława - skarbnik.-

Koło Ziemiańsk

w Grodnie.-

W wsi Kobele, gminy Berszty zorganizowany został przez Koło Ziemiańsk w Grodnie kurs kroju i szycia. Dotychczas na kurs ten uczęszcza tylko 4 uczenice. Skarpa działalność kursu spowodowana jest nieprzychylną agitacją ze strony ludności litewskiej, która przeciwdziała pozytycznej akcji polskiej organizacji...
Dnia 19 bm. ks. Kneblewski z Warszawy, współpracownik "Kurjera Warszawskiego" i K.A.P. wygłosił w Grodnie na rzece P.M.Sz. odczyt p.t. "Polska na Balkanach". Prelegent stwierdził, że stosunki Polski ze Skowianszczyzną w miarę wzajem-

Odczyt ks. Kneblewskiego w Grodnie.-

X 124

WOJEWÓDZIA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP 3340/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29 grudnia 1928 r.

Parafia Kościoła Narodowego
w Źonią.-

Sekta "Więcborzyków"
w powiecie ostrowskim.-

V. Sekty religijne.

Działalność parafii narazie nie wykracza poza Łomę. Proboszcz parafii, ks. Walichewicz popularyzuje ideę Kościoła Narodowego drogą urządzania częstych odczytów i pogadanek, cieszących się znaczną frekwencją zwolenników Kościoła Narodowego.-

Zorganizowana w październiku br. sekta "Więcborzyków" we wsi Kaxjanowo, gminy Długosiodło liczy obecnie około 100 członków. Kierowniczką sekty jest Fryda Matczek, siostra domu sierót w Więcborzu, zamieszkała we wsi Stasin, gm. Długosiodło. Z Frydą Matczek współpracują Rynas Zygmunt i Frajchel Sammel, zamieszkali we wsi Marjanowo.-

na kształtowanie się myśli społecznej i politycznej społeczeństwa rosyjskiego i żydowskiego...
#

b/ Ukrainscy.

W dniu 23 bm. odbyły się zjazdy powiatowe ukraińców emigrantów politycznych w Hajnówce, powiatu bielskiego, Białymostku i Płociecznie, powiatu suwalskiego, na których wybrano delegatów na zjazd, zwodzony na dzień 29 grudnia br. do Warszawy przez Centralny Ukraiński Komitet emigrantów politycznych w Warszawie..

Wybrani zostali .. w Hajnówce /na zjeździe obecnych - około 320 osób/ Wasyl Korniejew, w Białymostku /19 osób/ Makarewicz Leon i w Płociecznie /26 osób/ Aleksander Osmak i jako zastępca Lessoczyk Mikołaj..

c/ Białorusini.

Powiat Wołkowyski

Dnia 19 bm. w mieszkaniu Kaluty Michała we wsi Lichosielce, gminy Swisłocz odbyło się walne zebranie członków miejscowościowego hufca Towarzystwa Szkoły Białoruskiej pod przewodnictwem Buczyka Wasyla, który podkreślał konieczność zorganizowania przy hufcu biblioteki i czytelni. Na omawianem zebraniu do nowego zarządu hufca wybrano: Buczyka Wasyla - prezes, Pawłowskiego Pawła - sekretarz, Waszkiewicz Lubę - bibliotekarkę i Sołogubika Władysława - skarbnik. Obecnych na zebraniu było .. 16 osób.-

JOJE ODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.3340/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29 grudnia 1928 r.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Rada Zyd. Zw. Zaw. w Łomży -

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego w Nurcu -

wiat Ostrowski.

Rada Zydowskich Związków Zawodowych w Łomży zorganizowała tamże dnia 22 bm. pogadankę n.t. "Literatura amerykańska w przekładzie żydowskim". Przemawiali buntowcy Zamiatyn Jakób, Rachmiel Sztajgman i Sora Rozen.

Dnia 16 bm. w Nurcu, gminy Milejczyce, powiatu bielskiego odbyło się organizacyjne zebranie lokalnego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego przy udziale delegata oddziału tegoż Związku w Białowieży, powiatu bielskiego. Przewodniczący Remiess Bazył z Murca...

b/ Bezrobocie.

Spółka Drzewnej w Warszawie, eksploatującej tartak państwowy we wsi Dalekie, gm. Brzózeczyk na skutek powództwa cywilnego, wytoczonego przez Dyrekcję Lasów Państwowych w Siedlcach, nałożono areszt na 1000 m.3 - materiału budulcowego celem zabezpieczenia należności 100 tys. zł. W związku z tem tartak został unieruchomiony. Bez pracy pozostało około 60 robotników, przeważnie drobnych rolników z okolicznych wsi. -

Również nałożono areszt na smołę i terpentynę w znajdującej się niesopodal tartaku terpentyniarni państwej, eksploatowanej przez Ryppe Izaasza z Białegostoku, celem zabezpieczenia sumy 2500 zł., należącej Skarbowi Państwa...

Według danych z dnia 27 bm. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 3950 osób, a mianowicie

127

X
VOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28 T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29 grudnia 1928 roku

IX. Strajki.

Strajk w hucie szklanej
"Janina" w Grajewie.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

Strajk 74 majstrów oddziału wyrobu butelek dla Państwowego Monopolu Spirytusowego w hucie szklanej "Janina" w Grajewie, powiatu szczuczyńskiego, został w ub. tygodniu zlikwidowany. Strajkujący powrócili do pracy na poprzednich warunkach.

17
19

czyka się rozprawa przeciwko Adamowi Aleksandrowiczowi właścicielowi folwarku Pojazierze gminy Krasnopol w powiecie suwalskim oskarżonemu o usiłowanie zabójstwa pisarza gminnego Ślużyńskiego i szeregowego P.P. Roska.

Po rozpatrzeniu sprawy Sąd postanowił umieścić Aleksandrowicza w zakładzie dla umysłowo chorych celem zbadania stanu jego zdrowia przez lekarszy psychiatrów.

14 129

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29 grudnia 1928 roku

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e

oOo

... będzie też nieznacznymi ustępstwami ze strony przedstawicieli obozu prorządowego...»

Z dotychczasowych spostrzeżeń wynika że od udsiaku w traktowanych przygotowaniach powstrzymyka się częściowo ludność litewska i białoruska oraz PPS., a natomiast przyjmują w nich czynny udział niemcy rosyjanie i żydzi.

Ruch narodowościowy bardziej charakterystycznych spostrzeżeń nie nastręczył. Ruch zawodowy nie wykroczył poza ramy wewnętrznego życia organizacji zawodowych. Ożywioną była działalność organizacji wywrotowych, które w powiatach białostockim, kolneńskim, ostrowskim, grodzieńskim i żomłyńskim wywiesiły kilka transparentów i rozrzucały wydawnictwa z hasłami kampanji listopadowej...

W stanie bezpieczeństwa w przygraniczu i na terenie poszczególnych powiatów Województwa Białostockiego poważniejsze zmiany nie zaszły. -

Liczba bezrobotnych na terenie Województwa Białostockiego obniżała się z 2762 dnia 2 b.m. na 2718 dnia 8 b.m.-

W tymże numerze poseł Wieruszak kończy art. p.t. "Lwów zawsze wierny" zwracając: "Oby wreszcie zrozumiano w 10-tą rocznicę istnienia nowej Polski, że wspólnym wysiłkiem i ofiarnością całego narodu buduje się wielką Polskę".-

Łomżyński tyg. "Życie i Praca"

W numerze 45 z dnia 4 bm. zamieścił artykuł "Wspomnienia z okazji zbliżającego się dziesięciolecia" posła Staniszkisa, identyczny z jego art. zamieszczonym w "Nowym Życiu" p.t. "Walka z zaborcami".- W następnym artykule p.t. "Dziesięciolecie, a my" A. Dąbrowski wypowiada przekonanie, że "nie trzeba nam wystawności i okazałych pomników, gdyż mamy wiele żywotniejszych spraw do załatwienia" i zaznacza, że najpiękniejszym upamiętnieniem dziesięcioletniej rocznicy istnienia Polski oraz uczczenia pamięci tych, którzy polegli w walkach o niepodległość, będzie zapoczątkowanie budowy monumentalnego gmachu na przytułek dla bezdomnych, starców i kalek, jak również gmachu dla biblioteki publicznej.-

"Wspólna Praca"
Łomża - dwutygodnik.-

Numer 11 z dnia 2 bm. W artykule "Dziesięciolecie Niepodległości" zilustrował walki proletariatu o wyzwolenie Polski, przeciwstawiając je zamachom stronictw prawicy na pierwszy rząd ludowy. Artykuł uzupełnia doskonały tekst manifestu Rządu Lubelskiego z dnia 7 listopada 1918 r.-

W art.p.t. "Rozbijanie PPS" poseł dr. Ozarsiecki oświetla przyczyny, które spowodowały rozłam w PPS i stwierdza, że Frakcja PPS usiłuje zmienić opozycję P.S. na współpracę z Rządem, szkolwiec ani Rząd, ani też BBWR nie opracował platformy tej współpracy i o współpracę tę do PPS się nie zwrócił.-

Prasa żargonowa nie zamieściła w ubiegłym tygodniu artykułów, wchodzących w zakres sprawozdania.-

b/ P.o.S.L. "Wyzwolenie".

Powiat Wołkowycki.

We wsi Eljaszuki, gminy tarnopolskiej nauczyciel miejscowości szkoły powszechnej, Szafranowski Feliks zorganizował kursy wieczorowe dla dorosły wykorzystywane przedeń dla celów propagandy siły P.o.S.L. "Wyzwolenie". -

Na zjazd walny delegatów Stronnictwa w Lublinie z powiatu wołkowskiego wyjechali: Rudzki Ignacy z Zelzina, gm. Łysków, Wasilecuk Antoni ze wsi Grudy-Górne i Rybak Julian ze wsi Grudy-Dole, gm. biskupickiej. -

Powiat Ostrów-Maz.

Na wiecu sprawozdawczym w Długosiodle powiatu ostrawskiego dnia 4 bm. poseł Róg Michał wystąpił przeciwko policji, pomawiał Rząd o małe zaинтересowanie się kwestią oświaty dla mas robotniczych i właścicielskich, oraz stwierdził, że obecny system podatkowy faworyzuje większą własność ziemską a krzywdzi masę właścicielską. Obecnych na wiecu było około 500 osób. -

c/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Białostocki

Dnia 7 bm. odbył się w Białymstoku wiec PPS, na którym obecnych było około 50 osób. - Pierwszy przemawiał wiceprezes OKRPPS Białystok Przytuła Józef, który skreślił historię walk niepodległościowych PPS. Następnie poseł Dubois stwierdził, że dziesięciolecie Niepodległości Polski obchodzi proletariat w dniu 7 bm. - w rocznicę powstania Rządu Ludowego w Lublinie i, że dzień 11 bm. jako rocznicę dziesięciolecia Niepodległości święcić będzie burżuazja. -

Dalej poseł zaznaczył, że klasa robotnicza przeżywa obecnie ciężkie chwile, niemniej jednakże

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 45.

Dnia 10. listopada 1928 r.

IV. Polskie związki i stowarzyszenia społeczne

a/ Związek Strzelecki.

Powiat Wys.-Mazowiecki.

Poszczególne oddziały Związku w powiecie urzędziły w ub. tygodniu szereg pogadanek i odczytów o charakterze organizacyjnym.

Powiat Ostrów-Mazow.

Reorganizacja oddziałów Związku Strzeleckiego w powiecie ostrowskim trwa w dalszym ciągu i daje pozytywne wyniki.

b/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Augustowski.

Liczba członków kół Stowarzyszenia we wsi Gatne, gminy Szczepie Olszanka wzrosła - w kole męskim do 20 i w kole żeńskim do 11.

Mianowanie Komendanta Okręgowego.

Na Komendanta Okręgowego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej na powiaty białostocki, sokólski, grodzieński i wołkowyski został mianowany oficer rezerwy W.F., Kubik Stanisław.

c/ Federacja polskich Związków Obrońców Ojczyzny.

Powiat Grodzieński

Okręg Grodzieński Federacji wysyła na dzień 11 bm. do Warszawy delegację, liczącą 430 osób, pod kierownictwem komendanta Witolda Puszkowskiego, wiceprezesa Federacji.

MOJE WODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

Dnia 10.listopada 1928 r.

V. Sekty religijne.

Kościół Narodowy.

Ksiądz Kościoła Narodowego Rogowski po bezowocnych usiłowaniach powołania do życia gminy K.N. w Łomży wyjechał z Łomży. Zapoczątkowana już akcja organizacyjna gminy rozbiła się o kwestię składek, których płacenia odmówili pewni gorliwi zwolennicy sekty...

śpiewano pieśni robotnicze i wanośono okrzyki: "Niech żyje Bund", "Niech żyje Cukunft" i "Precz z kapitalizmem".-

Akademja żałobna
"Bundu" w Łomży.

Dnia 2.b.m. "Bund" w Łomży urządził żałobną ku uczczeniu pamięci zmarłego w Warszawie bundowca Michalewicza, na którą przybyło około 250 osób. W wygłoszonych przemówieniach podnoszono zasługi zmarłego dla klasy robotniczej. Następnie Aron Mark, bundowiec wygłosił odczyt naukowo-literacki na temat "Etyczny przewodnik naszego pokolenia." Na odczycie było obecnych około 90 osób.-

Obchód sjonistyczny
w Suwałkach.

W dniu 3.b.m., z inicjatywy miejscowych Organizacji Sjonistycznych / ogólnej i Sjonistów rewizjonistów /, odbył się w Suwałkach obchód 11-lecia deklaracji Balfura. Obchód rozpoczął się przemarszem skautów z gimnazjum żydowskiego ulicami miasta poczem w sali tegoż Gimnazjum odbyła się akademja, obecnych było na niej do 300 osób.- Przemawiali działacze sjonistyczni dr. Wejsma dr. Staropolski dyrektor gimnazjum Efron i Ryzenberg na temat obchodu, oraz praw żydów w Palestynie i w Polsce. Na zakończenie wznieśiono okrzyk na cześć Palestyny.-

Wiec protestacyjny
w Ostrowi-Mazow.

Dnia 3.b.m. w Ostrowi-Mazowieckiej w lokalu T-wa Kursów Wieczor. dla robotników odbył się wiec protestacyjny przeciwko prześladowaniu języka żydowskiego w Palestynie. Przemawiali m-cy m. Ostrowi Wróbel Abram, Lichtenstejn Fiszel i Wygoda Chil, którzy omawiali upośledzenie języka żydowskiego w Palestynie w grymu politycznym i kulturalnym. Uchwalono rezolucję, domagającą się zakładania w Palestynie szkół niższych, średnich i wyższych z językiem wykładowym żydowskim.-

Akademja żałobna
"Bundu" w Białymostku.

Dnia 3.b.m. w Białymostku odbyła się akademja żałobna ku uczczeniu działacza "Bundu" Michalewicza Benjona. Akademję zagaił Tabaczyński; przemawiali: Flomenbaum Waks, Tabaczyński, Goldman i Fligielówna. Mówcy scha

/ Litwini.

Powiat Suwalski :

We wsi Wołynice gminy Sejwy, zamieszkiwanej przez ludność litewską, nauczycielka miejscowościowej szkoły powszechniej zamierzała urządzić przedstawienie sceniczne w dniu 11. b.m., odstąpiła jednak od tego zamieru na skutek oporu rodziców dzieci uczęszczających do szkoły..

-:-:-:-:-:-:-

e/ Białorusini :

Powiat Wołkowyski:

Dnia 4.b.m. w Swisłoczy odbyło się zebranie Zarządu Okręgowego Twa Szkoły Białoruskiej na powiaty bielski i wołkowyski, na którym wybrane Kondraciuk Nadzieję ze wsi Krzywa, gminy Fasynki powiatu bielskiego i Woronowicza Konstantego ze Swisłoczy jako delegatów na mający się odbyć w Wilnie zjazd walny delegatów T.S.B.i uchwalono opodatkowanie jednorazowe po 50 gr. wszystkich członków Twa na pokrycie kosztów przejazdu delegatów..

Powiat Grodzieński:

B. hromadowcy Kisskiel Aleksander Anisimowicz Wsiewołod Kisskiel Włodzimierz, Piotr i Stefan Koseccy, mieszkańcy Krynek i Łotysz Jan, mieszkańców wsi Perzecze, gm. Krynki starają się zorganizować w Krynkach "Koło młodzieży białoruskiej" i w tym celu wszczęli agitację wśród ludności białoruskiej. Nie stwierdzono dotychczas, jaki charakter będzie miało wspomniane Koło.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

W tym samym czasie w Grodnie rozrzucono wydawnictwa komunistyczne w językach polskim, rosyjskim i żargonie kilkudziesiąt egzemplarzy, a mianowicie: "Manifest VI kongresu komunistycznego", wydany w Wilnie we wrześniu 1928 roku, "Czerwony Siedem" Nr. 3, wydany w Wilnie w czerwcu 1928 roku oraz "Międzynarodowy Głos Chłopski", wydany w Warszawie we wrześniu 1928 roku. -

W nocy z dnia 5 na 6 bm. przy szosie Indura-Grodno w odległości pół kilometra od Indury w kierunku Grodna na słupach telegraficznych został wywieszony transparent z napisami w języku polskim: "Wojna wojskie imperjalistycznej, przecz z rządem faszystowskim, niech żyje rząd robotniczo-chłopski, niech żyje S.S.S.R.", oraz w Grodnie obok państwowej fabryki tytoniowej na przewodach telefonicznych transparent z napisami w języku polskim: "Przecz z okupacją Ziemi Białoruskiej i Ukrainy Zachodniej - Niech żyje samookreślenie aż do oderwania - OKK.PZB." .-

Powiat Biłgorajski W dniach 6 i 7 bm. w Biłgoraju rozrzucono kilkudziesiąt egzemplarzy listopadowej odezwy OKKPZB Biłgoraj p.t. "Do wszystkich robotników, chłopów i żołnierzy, do wszystkich pracujących okręgu Biłgorajskiego" /egzemplarz odezwy załączony do sprawozdania/, oraz dnia 7 bm. wywieszono na telefonach w Biłgoraju transparent z napisami w języku polskim: "Przecz z dyktaturą faszystowską. Szczamy zwolnienia więźniów politycznych. Niech żyje 7 listopad - Dzień Wielkiej Rewolucji Proletarjackiej". -

Komunistyczna Partja Polski

Powiat Kolneński Dnia 2 bm. zatrzymany został w Kolnie pod zarzutem rozpowszechniania wydawnictw komunistycznych Sokołowski Antoni, notowany w Peufnym Przeglądzie Izwigilacyjnym Nr. 220, poz. 89, Nr. 335, poz. 84 i Nr. 383, poz. 105, ska-

Na gorącym uczynku roszczenia tych wydawnictw ujęci zostali Berek Wierzba z Wygody i Szloma Berliner z Dąbrowska.-

Dnia 5 bm. w mieszkaniu Chaimy Stupnik w Zambrowie poszlakowanej o działalność komunistyczną, odnaleziono egzemplarze numeru 7-go "Czerwonego Sztandaru" i numeru 4-go "Do walki" /w żargonie/. W trakcie dochodzenia ustalono, że wydawnictwa te wręczył Chaim Stupnik Chaim Grdziński, karany sądownie za działalność komunistyczną, który zbiegły w obawie przed aresztowaniem.-

Dnia 7 bm. wysieszony został w Łomży transparent z hasłami listopadowej kampanii.-

b/ Wyroki sądowe.

Dnia 8 bm. Sąd Okręgowy w Białymostku rozpatrywa sprawę z oskarżenia mieszkańców Białegostoku - Kozłowskiego Isera i Treszczańskiego Lejby, oskarżonych z art. 102 cz. I s.K. /aresztowani obaj 15 marca 1928 r./, których uniewinnił.-

c/ Związki Rzemieślnicze.

Związek Rzemieślników
Zyd. w Wysokiem Mazo-
wieckiem - zebranie.

Dnia 30.u.b.m. w Wysokiem Mazowieckiem odbyło się zebranie członków Związku Rzemieślników Żydowskich. Przewodniczący Jakobi Dawid, przemawiał instruktor Centralnego Zarządu Związku Rzemieślników Zyd. w Warszawie, Krakowski Leon, który zobrazował działalność żydowskiego banku rzemieślniczego i omówił doniosłość ubezpieczeń socjalnych dla rzemieślników..

Związek Rzemieślników
Chrześcijan w Sokółce -
zebranie.

Na odbytym dnia 4.b.m. zebraniu Powiatowego Zrzeszenia Rzemieślników Chrześcijan w Sokółce / 21 osób / postanowiono złożyć w dniu 11.b.m. wieniec na grobach żołnierzy / na miejscowym cmentarzu / poległych w obronie całosci granic Ojczyzny..

Związek Rzemieślników
Zyd. w Białymstoku.

Dnia 3.b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie Sekcji krawieckiej tzw. " Chałupników " przy Zw.Rzem.Zyd. pod przewodnictwem Note Lwa. Przemawiali: Note Lew i Jojne Branek, którzy odczytali treść listu do pracodawców z żądaniem podwyższenia płac młodszym robotnikom o 10%, starszym zaś o 15 %. Na wniosek Lwa zdecydowano przystąpić do strajku gdyby pracodawcy odrzucili żądania Sekcji. Obecnych - około 50 osób.-

d/ Wybory do Zarządu Kasy Chorych w Białymstoku.

Dnia 2.b.m. odbyło się w Białymstoku zebranie przedstawicieli organizacji zawodowych i społecznych, skupiających się około BBWz R. i Bloku Pracowników Umysłowych. Po dłuższej dyskusji postanowiono zorganizować Polski Demokratyczny Blok Wyborczy. Blok ten zgrupuje około 70 organizacji społecznych, zawodowych i t.p.-

e/ Bezrobocie

Według danych z dnia 8.b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje : 2718 osób, a mianowicie :

OJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 45.

Dnia 10. listopada 1928 r.

IX. S t r a j k i .

Strajk robotników prze-
mysłu drzewnego w powie-
cie bielskim.-

Dnia 30 ub.m. w Siemiatyczach, powiatu bielskiego zastrajkowało około 50 robotników przemysłu drzewnego /stolarzy i stelmachów/, którzy domagają się od pracowników zobowiązania, dotyczącego przestrzegania postanowień ustawy o 8-mio godzinnym dniu pracy. Strajkiem kieruje Olszuski Sender, karany sądownie za działalność komunistyczną.-

Strajk robotników kra-
wieckich w Grodnie.-

Trwający od kilku tygodni strajk robotników krawieckich w Grodnie nie został dotychczas zakończony z powodu nieustępliwości obu stron. W ostatnich dniach strajk zakłócił się częściowo, gdyż niektórzy robotnicy z powodu trudnych warunków materialnych zmuszeni byli przystąpić do pracy, godząc się na poprzednie warunki. Obecnie strajkuje około 50-ciu robotników.-

Ozęść strajkujących, chcąc nie dopuścić t.z. żamistrajków do pracy, poczęła względem nich stosować teror, skutkiem czego kilka osób pobito. Przeprowadzone w tej sprawie dochodzenie wykazało, że między innymi dopuścili się teroru Basylewski Dawid i Grodzicki Fisz, którzy zostali zatrzymani i z materiałami oskarżenia przekazani sąduemu śledczemu I rewiru w Grodnie.-

z pasa głównego, oraz niszcząc dowody rzeczowe - cztery butelki spirytusu. Głównych sprawców wystąpienia Kazimierza i Bolesława Giedrojciów i Kazimierza Mackiewicza aresztowanoⁱ z materiałami oskarżenia przekazano władzom sądowym. -

P o t a r y.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 8 większych pożarów. Straty wyrządzone przez te pożary obliczane są na sumę około 180 tys. zł. -

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2940/28.T.

26.
Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

Dnia 10.listopada 1928 r.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Przecięcie linii tele-
fonicznej i kradzież
przewodu.-

W nocy z dnia 3 na 4 bm. na 28 klm. s-
sy od Grodna w powiecie augustowskim nieuj-
nieni dotąd sprawcy wycięli z linii telefo-
nicznej i skradli około 200 m. przewodu.-

Wyniki dotyczczącychowych dochodzeń nie
wyjaśnili dostatecznie, czy uszkodzenie tra-
sy telefonicznej miało charakter sabotażu,
czy też było przestępstwem kryminalnym.-

-----

dowy Dom Niepodległości" zmienio na "Dom Niepodległości", unikając wyrazu "Ludowy", E/ by wspomnieć o czynach formacyjnych, które tworzyły się poza granicami Polski, jak armii Hallera i t.p., 3/ powołać kuratorium, składające się z przedstawicieli samorządu powiatowego i miejskiego, kurji biskupie i organizacji społecznych, które wzięłyby w swoje ręce nadzór nad Domem Niepodległości i 4/ by wyrazić wdzięczność koalicji państw wojujących, które dały Polsce wolność. Zgłoszone poprawki, oprócz wymienionej w p.4. zostały przyjęte.-

Z ramienia Powiatowego Komitetu Obchodu udali się do wszystkich wsi kościelnych delegaci, którzy wygłosili okolicznościowe przemówienia oraz rozdali ludnościodezwy, nawołujące do wzięcia udziału w obchodzie. Prócz tego wydrukowane odezwy zostały rozesiane za pośrednictwem Magistratów i urzędów gminnych do wszystkich Komitetów, jak również przystapiono do zbiórki ofiar za pomocą sprzedaży specjalnych nalepek na fundusz niepodległości, z którego mają być dana pomnik poległych o Wolność i Dom Niepodległości.-

Uroczystości ku uczczeniu pamięci poległych

za Ojczyznę.

Dnia 3.b.m. w Białymstku odbyło się w kościele farnym nabożeństwo żałobne za poległych w walkach o Niepodległość Polski, na którym obecni byli Pan Wojewoda oraz przedstawicielem władz i organizacji społecznych. Po nabożeństwie złożono wieniec na płytce Nieznanego Żołnierza.-

Projektowane w Kolnie uroczyste uczczenie dnia 2.b. pamięci poległych w obronie Ojczyzny nie doszło do skutku wobec sprzeciwu ze strony miejscowego dziekana, ks. Czarnowskiego, który nie zezwolił na wygłoszenie przemówień i gry orkiestry na cmentarzu.-

Dnia 4.b.m. 81.p.strzelców grodziskich wystawił

około 150 osób, z których część weszła do lokalu szkoły; do tych przemawiał duch. prawosł. Kuczko wywalał ich do odstąpienia od kościoła unickiego i krytykując kościół unicki, oraz ks. un. Drosdowa z powodu rzekomej polonizacji przez niego prawosławnych, przyczem wywał wymienionych, aby wystąpili z żądaniem wyznaczenia duch. praw. Kuczki na wykładowcę religii w miejscowości szkole powszechnej. Do tłumu pozostającego na ulicy przemawiali równocześnie Kunachowicz Mikołaj, który, zwalczając kościół unicki i ks. un. Drosdowa, dopuścił się w argumentacji zwrotów, obrażających uczucia religijne, wobec czego wdrożono przeciwko niemu dochodzenie.-

Kunachowicz Mikołaj w 1923 r. był w Kleszczelach mążem zaufania białoruskiego klubu poselskiego i pozostawał w kontakcie z b. posłem Jakowiukiem, pocztem studiował medycynę w Pradze Czeskiej i powrócił dopiero w 1927 roku do Kleszczel.-

Poświęcenie gmachu
Kasy Chorych w Ostro-
wi Mazowieckiej.

Dnia 4.b.m.w Ostrowi-Mazowieckiej odbyła się uroczystość poświęcenia gmachu Powiatowej Kasy Chorych, na której obecny był i wygłosił okolicznościowe przemówienie Pan Wojewoda. W przemówieniu swem Pan Wojewoda zachęcał miejscowych działaczy do otaczania szczególnej troską dzieci i młodzieży, podkreślając, że młodzież winna być wychywana w tężynie zarówno duchowej, jak i fizycznej, bez czego nie można myśleć ze spokojem o przyszłości potężnej i niepodległej Polski.-

Po uroczystości poświęcenia gmachu Pan Wojewoda w towarzystwie Dyrektora Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń w Warszawie, Siwika, zwiedził w Broku tereny leśne, przeznaczone pod budowę Państwowego Sanatorium Przeciwgruźliczego.-

W Broku ponadto Pan Wojewoda położył pierwszą ukojęćkę przy zakładaniu kamienia węgielnego pod gmach ratusza.-

Białystok, dnia 2 listopada 1923.r.

Za Wojewodę :

10 i 11 listopada br. sprzątane z ogólnym nastrojem społeczeństwa wystąpienia Stronnictwa Narodowego, PPS., żydów i kleru katolickiego miały miejsce w Łomży /akademja poselska Stronnictwa Narodowego dnia 10 b.m./ przemówienie posła Winiarskiego na akademji ogólnej dnia 11. b.m./ w Białowieży, pow. bielskiego /odśpiewanie "Czerwonego sztandaru przez członków PPS./, Jasienicy, pow. ostrowskiego, gdzie ks. Skarzyński nie zezwolił na zasadzenie "drzewka wolności" na placu kościelnym i wspólnie z ks. wikarym wywołał gorszące na tem tle zajście, w Sokólcach / akcja większości żydowskiej w Radzie miejskiej przeciwko inicjatywie budowy domu ludowego / oraz^V Suchowoli i Janowie, powiatu sokólskiego, a zwłaszcza w Janowie, którego ludność żydowska nie dopuściła do zasadzenia "drzewka wolności" na placu rynkowym z obawy, by rynek nie został przeniesiony na inne miejsce.-

Pomimo wszelkiej przeciwdziałania ze strony Stronnictwa Narodowego, które starało się dowieść społeczeństwu, że tylko polityka obozu narodowego w okresie wojny doprowadziła do odzyskania niepodległości przez Polskę, a jednocześnie pomniejszyć zasługi Marszałka Piłsudskiego i Legionów, oraz niezdecydowane wystąpienia PPS., która bądź uchyliła się od udziału w obchodzie dnia 11. listopada br., bądź też usiłowała zaakcentować swój przenośny wpływ na kształtowanie się losów Polski w czasie wojny i w pierwszych latach jej bytu niepodległego i wreszcie opozycji żydów, wzbijającej w побудку materialistycznych, ludność polska, żydowska i rosyjska, oraz częściowo białoruska, niemiecka i litewska zarówno w dniach 10 i 11 listopada br., jakież w przygotowaniach do obchodu dala wyraz uczuciom, żywionym do Marszałka Piłsudskiego, kierowników ~~zakupów i skarbu~~ nowy państowej i bojowników o niepodległość, biorąc żywiołowy udział w obchodach lokalnych, które ogólnie wypadły imponująco i uroczystie.-

Szczególny w tej materji sprawozdanie prześle Ministerstwu w oddzielnym sprawozdaniu.-

Związane z obchodem dnia 11. listopada przejawy komunistycznej kampanii listopadowej wskazują na oczywiste się ruchu wywrotowego w okręgach- grodziskim KPZB. i Łomżyńskim KPP. Szczególny traktowane kampanii zostanie uwzględnione w oddzielnym sprawozdaniu do Ministerstwa.-

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3010/28.T.

Dnia 17.listopada 1928.r.

4
Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 46.

II. Przegląd Prasy.

Prasa polska poza licznymi artykułami poświęconymi obchodowi Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej, innych artykułów wchodzących w zakres sprawozdania z ubiegłym tygodniu nie zamieściła.-

Jedynie żomłyński tygodnik "Życie i Praca" w numerze 46 z dnia 11.b.m. zamieścił artykuł pt. "Współczesne polskiego Ministra po śmierci francuskiego masona", w którym nieznany autor zaopatruje teksty depezz wymienionych przez Pana Ministra W.R.i O.P. dr. Świtalskiego i francuskiego Ministra Oświaty Heriota z powodu zgonu uczonego francuskiego Alfonsa Aularda - następującą uwagę: "znamienna jest ta paśćność polskiego ministra o masonach francuskich."

Dnia 11.b.m. ukazał się w Białymostku pierwszy numer "Przedświtu", którego ostatnia strona, dodrukowywana na miejscu do wydawnictwa warszawskiego, redagowana jest przez Nowakowskiego Franciszka, przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Frakcji Rewolucyjnej w Białymostku.-

-:-:-:-:-:-

Prasa żargonowa programowych artykułów nie zamieściła

-:-:-:-:-:-:-

6

narodowego, podnosząc zasługę tego obozu, oraz Dmowskiego
Haller i Dowbor - Muśnickiego, którzy, zdaniem mówcy, są
wakrzesicielami Polski. Mówiąc o Marszałku Piłsudskim,
poseł Staniszkis podkreślił, że Marszałek Piłsudskiego
w walce o niepodległość była błędną, a legjony nazwał
szaleństwem. -

Posłek Winiarski z pochodzenia Łomżanin, profesor
Uniwersytetu Poznańskiego, przedstawił grożące Polsce
niebezpieczeństwo ze strony Niemiec, które wszelkimi
sposobami starają się o przywrócenie im Poznańskiego i
Pomorza, a następnie zaaprobował w pełni przemówienie
posła Staniszkisa, twierdząc, że wszystko to co zrobił
dla Polski obóz narodowy, było dobre. W akademii wzięło
udział 30 osób, zdyscydowanych zwolenników Str. Narod.,
którzy przemówień posłów wysłuchali w spokoju, nie oka-
zując zbytniego entuzjazmu. -

Na dzień 10.b.m. zapowiedziana była w Łomży prze-
Narodowa Organizacja Kobiet druga akademia posłów Sta-
niszkisa i Winiarskiego w lalku Resursy Obywatelskie.
którg jednak nie odbyła się z niewiadomych przyczyn. -

d/ Frakcja Rewolucyjna P.P.S.

Powiat Białostocki:

Dnia 8.b.m. ukonstytuował się w Białymostku Komi-
tet organizacyjny Frakcji w następującym składzie:
Nowakowski Franciszek - prezes, Czyż Józef - skarbnik
i L.Borowski - sekretarz. -

e/ Polska Partja Sojalistyczna.

Powiat Bielsk-Podl.

Miejscowy Komitet FPS. w Czeremszu zwołał dnia 7
b.m. specjalne zebranie swych członków, poświęcone ucz-
czniu dziesięcioleciej rocznicy powstania Rządu Lu-
dowego w Lublinie, a ponadto w tymże dniu wysłał tele-
gram hołdowniczy pod adresem Magistratu m. Lublina. -

Wojewoda Białostockiego
Nr. I.P. 3010/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 46.

Dnia 17. listopada 1928 r.

IV. Polskie związki i stowarzyszenia społeczne.

a/ Związek Strzelecki.

Powiat Grodzieński Dnia 8 bm. został zorganizowany oddział Związku Strzeleckiego we wsi Dubrowce, gminy wołkpiąskiej, liczący 33 członków. Zarząd oddziału stanowi: Zarzycka Stanisław ze wsi Plebanowce - prezes, Łukowski Aleksander - skarbnik i Prack Piotr - komendant.

b/ Związek Młodzieży Polskiej.

Powiat Ostrołęcki. Ks. biskup Łukowski dokonał dnia 10 bm. poświęcenia sztandaru oddziału Związku Młodzieży Polskiej w osadzie Myszyniec.

c/ Organizacje rolnicze.

Okręgowe Towarzystwo Rolnicze w Wysokiem-Mazowieckiem Dnia 10 bm. w Wysokiem-Mazowieckiem odbyło się poświęcenie sztandaru Okręgowego Towarzystwa Rolniczego. Okolicznościowe przemówienie n.n. "Dzieje rosnego rolnictwa polskiego po odzyskaniu niepodległości" wygłosił prof. Uniwersytetu Wilenskiego, Rogoyski.

d/ Organizacje spółdzielcze.

Powszechna Spółdzielnia Spożywców w Łomży. Dnia 9 bm. w Łomży odbyło się walne zebranie członków Powszechnej Spółdzielni Spożywców, na którym w obecności notariusza Kurcjańskiego dokonano formalności, związanych z zaciągnięciem pożyczki

10

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.3010/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 46.

Dnia 17.listopada 1928 r.

V. Sekty religijne.

- Negatywne -

-----

zobranych ze swoimi wrażeniami z podróży po za granicami Polski i omówił zagadnienia życia politycznego i ekonomicznego narodów europejskich. W odniesieniu do życia politycznego prelegent podkreślił, że proletariat całego świata dąży do poprawy swego bytu, przyczem, w państwach wyżej postawionych kulturalnie w dążeniach tych nie przekracza granic ewolucyjnych, gdyż zdaje sobie sprawę z konsekwencji działań rewolucyjnych i przeto prowadzi zaciętą walkę z elementem rewolucyjnym, a w pierwszym rzędzie z komunistami, którzy są wrogami nie tylko kapitału, lecz wszystkiego, co jest dziełem ludzi zdrowo myślących.-

Na odczytanie obecnych było około 180 osób.-

b/ Litwini.

Twa Sw. Kazimierza Dnia 4 bm. we wsi Segary, gminy Beržėnai, powiat suwalski, tu suwalskiego odbyło się zebranie członków miejscowości oddziału Twa Sw. Kazimierza /65 osób/ pod przewodnictwem Kazimierza Dobkiewicza.-

Omawiano sprawy organizacyjne i kwestię propagandy wychowania fizycznego wśród młodzieży litewskiej.-

*****

14

polskim: "Precz z 10-letnią rocznicą rządu faszystowskiego - niech żyje 11-ta rocznica rządu robotniczo-chłopskiego - niech żyje Z.S.S.R. precz z okupacją ziemi białoruskiej."

Niezależnie od tych wystąpień zewnętrznych członkowie organizacji komunistycznej w Grodnie zamierzali urządzić w dniu 7.b.m. o godz. 12-tej w rejonie Placu Batorego demonstrację uliczną, która, jak donoszą źródła konfidenckionalne, z powodu tarów powstały w wśród członków partii nie odbyła się. Powstała mimowiec kwestja, kto ma kroczyć na czele pochodu, czy starsi członkowie partii, czy też zetekowcy; zmniej jednakże o nieodbyciu się pochodu zdecydował brak odwagi jego inicjatorów. Na miejscu projektowanego pochodu przybyła tylko garstka zeteków w liczbie około 30 osób, lecz i ci z powodu niedojścia do skutku pochodu, zniszczyli przyniesiony ze sobą transparent i rzucili go do rynsztaku.-

Na skutek przeprowadzonych dochodzeń w związku z wywieszeniem omawianych wyżej transparentów i ulotek komunistycznych zostali w okresie sprawozdawczym przytrzymani pod zarzutem należenia do K.P.Z.B. i brania udziału w kampanii listopadowej:

1/ Gruszczynski Dawid i Stambler Nachim, mieszkanci m. Krynek, u których podczas rewizji odnaleziono farbę, pędzel oraz drut, przy których pomocy zostały sporządzone i wywieszone sztandary komunistyczne;

2/ Makarewicz Piotr, mieszkaniec wsi Zapole, gm. Dubno u którego podczas rewizji odnaleziono odzież komunistyczną wydaną przez OKKPZB. w języku białoruskim p.t." List otwarty OKKPZB. do pracujących i włościan Zachodniej Białorusi oraz ulotkę, wydaną przez OKKPZB. Białystok w języku polskim nawołującą do strejku i poparcia strejkujących włókniarzy w Łodzi i

3/ Alpert Judel, mieszkaniec Grodna, członek OK.KPZB Grodno, u którego podczas rewizji osobistej odnaleziono rewolwer z 7-mi nabojami, karteczkę z napisem w języku po-

go OK.KPZB. Białystok karanym sądownie za działalność antypaństwową, a obecnie odbywającym rzekomo służbę wojskową w jednym z pułków stacjonowanych w Wilnie.-

Wilimajtisa, Pawlucia i Urbanowicza przekazano dnia 13 b.m. z materiałami oskarżenia władzom sądowym. Za zbiegłymi przed aresztowaniem Kuczyńskim i Turowskim zarządzono pościg.-

Dnia 12.b.m. w Białymstoku w mieszkaniu "Turek" ^{ps.} odbyło się posiedzenie MK.KPZB., na którym omawiano sprawę obchodu dnia 7 b.m. w Białymstoku. Po dyskusji stwierdzono, że "stan organizacji komunistycznej w Białymstoku jest opłakany" wskutek braku dyscypliny partyjnej i uchylania się techników i kolporterów od spełniania zlecanych im czynności zewnętrznych. -

Na temtej posiedzeniu sekretarz OK.KPZB ps "Bielski" udzielił nagany ps. "Seni" / Halpern Ita /, która otrzymawszy od OK polecenie poczynienia wszelkich kroków celem przedłużenia strajku piekarzy bez względu na interesy strajkujących, nietykko polecenia tego nie wykonała, lecz przeciwnie starała się strajk rychko zakończyć, a nawet interweniowała wraz z innymi u Starosty w Białymstoku.-

Na traktowanym posiedzeniu wreszcie omawiano aresztowanie członka MK.KPZB.Urbanowicza ps." Iwan " i zapewniano członków MK. i OK.KPZB., aby byli spokojni, gdyż Urbanowicz nie zna nazwisk wszystkich członków organizacji białostockiej, ani też ich adresów.-

Kolportażu wydawnictw komunistycznych w Białymstoku i na terenie powiatu białostockiego w ub. tygodniu nie było natomiast stwierdzono, że OK.KPZB.Białystok rozesłał pocztą do szeregu osób wydawnictwa listopadowe KO.KPZB.-

Komunistyczna Partja Polski.

at Szczuczyński:

Dnia 6 b.m. wywieszono transparent na ementarzu kościelnym w Szczucynie. Napisy na transparencie wskutek wilgoti uległy zmniejszeniu.-

Województwa Białostockiego
Nr.BP.3010/28.T.

18
Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 46.

Dnia 17 listopada 1928 r.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe związki zawodowe

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego.-

Dnia 5 bm. w Wołkowysku odbyło się walne zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego, na którym wybrano nowy zarząd w składzie: Konstanty Janowicz, Kuźma Antoni, Kościuk Dawid, Orlański Wigdor i Zelwiański Mowa-
sza.-

Związek Maszynistów Kolejowych w Czerem-
sze.-

W Czeremszie, powiatu bielskiego powstał oddział klasowego Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych, liczący narasie 13 członków. Zarząd oddziału stanowią: Wysocki Eugeniusz - prezes, Pa-
ciorkowski Lucjan - sekretarz, Studziński Wincenty - skarbsik.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Odzieżowego w Krynkach.-

Dnia 9 bm. w lokalu oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Krynkach odbyło się zebranie członków tegoż oddziału oraz pozaziązkowej młodzieży żydowskiej i człon-
ków organizacji komunistycznej. Zebranie - jako nielegalne - zostało przez policję rozwijane, a
zarząd oddziału pociągnięty do odpowiedzialności karnej.-

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.-

Dnia 8 bm. w Łomży z inicjatywy Rady Żydowskich Zw.Zaw. odbyła się pogadanka dyskusyjna na temat: "Zagadnienia z życia klasy robotniczej w dobie obecnej" oraz "Dlaczego partja komunistyczna w Polsce jest nielegalna". Przemawiał prezes Rady i organizacji "Bundu" Zamiastyn Józef. Obecnych było około 100 osób.-

Dnia 10 bm. staraniem Rady Żydowskich Zw.

Związek Rzemieślników Żydów w Kolnie.

Dnia 10 bm. wybrano nowy zarząd Związku Rzemieślników Żydów w Kolnie, do którego weszli: Grynberg Małka, Damielowicz Hersz, Lubel Mosze Krynskiewicz Abram.

Związek Rzemieślników Żydów w Grodnie.

W Grodnie powstał oddział scentralizowanego Związku Rzemieślników Żydów, do którego zarządu wchodzą: Szlama Trop, Borencow Izrael, Gołub Jud Mordcheł Gotkin, Jossel Step, Mieczyk Józef, Woźniki Józef, Duński Mejer, Jojne Szejman.

Związek Rzemieślników Żydów w Białymostku.

Dnia 8 bm. w Białymostku na zebraniu sekcji fryzjerskiej Związku Rzemieślników Żydów omawiane kwestię uregulowania godzin pracy w zakładach fryzjerskich. Kwestji tej, wskutek rozbieżności zdań definitywnie nie rostrzygnięto.

d/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 15 bm. na terenie województwa Białostockiego bez pracy pozostaje: 2760 osób, a mianowicie:

powiat:	ilosc:	zmniejszenie:	wzrost:	pobiera supozyci:
grodzienki:	455	-	24	5
bialostocki:	2165	-	18	179
saczowicki:	140	-	-	-

Na wniosek Urzędu Wojewódzkiego Sąd Okręgowy w Grodnie na posiedzeniu gospodarczym dnia 15 bm. postanowił rozwiazać oddziały Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Grodnie, Skidlu i Indurze, powiatu grodzienckiego, których działalność zagrożała spokojowi i bezpieczeństwu publicznemu.

Dnia 17 listopada 1928 r.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Uzgrodzenie trasy telefonicznej.-

Dnia 14 bm. na 12 km. od Sopoćkin w powiecie augustowskim skradziony został przewód telefoniczny długości 55 m. z trasy Sopoćkinie - Grodno.-

Dotychczasowe informacje wskazują, że w danym wypadku miało miejsce li tylko kradzież.

Morderstwo w powiecie grodziskim.

Dnia 13 bm. w lesie majątku Hoża w powiecie grodziskim znaleziono zwłoki Prokopczyka Antoniego, mieszkańców wsi Zarzecze gm. Hoża, powiatu grodziskiego, który prawdopodobnie został zamordowany.-

Użycie broni przez szer. P.P.-

Dnia 12 bm. st. przod. P.P. Górecki Konstanty w lokalu komisariatu w Grodnie w obronie własnej użył ssabli przeciwko Antoniemu i Mądryskowi Poleszukom, z których jednego zranik w głowę, drugiego zaś w rękę.-

Awanturna przed więzieniem w Suwałkach.

Dnia 7 bm. mieszkańcy Suwałk Antoni Sadowski, Ludwik Pietkiewicz z żoną Rosalią i Adela Kalikánowa, wszyscy w stanie nietrzeźwym, wywołali awanturę przed miejscowym więzieniem, przy czym znieważyli słowni podinspektora więziennego Minkina, uszkodzili dzwonek przy bramie i zawiasy drzwi wejściowych /brama więzienna/. Wszystkich zastrzymano i z materiałami oskarżenia przekazano.

24

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKI
Nr. EP. 3010/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 46

Dnia 17. listopada 1928 r.

XI. Sprawy graniczne.

Za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej zatrzymano 9 osób, które przekazane zostały władzom sądowym.-

Ujawnienie przewy-
tu.-

Dnia 9 bm. oficer wywiadowczy 29. Baonu K.
w asystencji szeregowych P.P. przeprowadził rew.
w mieszkaniu Hirsza Suchowskiego, handlarza kom.
w Suwałkach, w którym znaleziono 851 kg. rodzyń
18 sztuk jedwabiu, 300 mtr. koronki różnej szeroko-
ści i 25 cygar, przesyconych z Niemiec.-

Odmalezony przemyt zakwestionowano.-

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI
Nr. EP. 3010/28.T.

26
Sytuacyjne sprawosdanie tygodniowe Nr. 46

Dnia 17. listopada 1928r.

XIII. Varia.

N e g a t y w n o.-

Białystok, dnia 17 listopada 1928 roku

Za W O J E W O D Z I E:

Heinrich

NAZEBNIK WYDZIAŁU BEZP. PUBL.

2

najmniej zrywa kontakt z temi masami, które pod wpływem intensywnej agitacji PPS w powiatach bielskim, białostockim /poseł Dubois/, łomżyńskim /poseł dr. Ozarnecki / i suwalskim/ wpływowy prezydent m. Suwałk, Gałaj Wawrzyniec/, oraz Stowarzyszenia Narodowego w powiatach łomżyńskim i szczeczyńskim zwłaszcza /poseł Staniszki/ nierzadko zmieniają swoje orientacje polityczne. Działalność BBWzR w okresie sprawozdawczym wyczerpuje wiec posła Kosiby w Tykocinie, powiatu wysokomazowieckiego i akcję przedwyborczą do Zarządu Kaszy Górych w Białymostku. Z innych stowarzyszeń poskich zwołyły PPS wiec w Łomży i Stowarzyszenie Narodowe zebranie parafialne w powiecie szczeczyńskim..-

PPS ponadto prowadziła dość energicznie kampanię przedwyborczą do Rady Powiatowej Kaszy Górych w Białymostku szczególnie poza Białymostkiem, zaś Stowarzyszenie Narodowe i Chrześcijańska Demokracja interesowały się odbytymi dnia 18 bm. zjazdami i zebraniami Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, z których na uwagę zasługuje zjazd powiatowy w Sokółce. Zjazd ten na wniosek ks. dziekana Bokszezanina, doniedawna jeszcze zdecydowanego przeciwnika ideologii Marszka Piłsudskiego, wysłał depesze hołdownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszka Piłsudskiego, a również nie bez wpływu ks. Bokszewina podkreślił konieczność konsolidowania się społeczeństwa na gruncie współpracy z Rządem i usuwania nieporozumień, które dotychczas społeczeństwo różnicowały.

Podobnie jak w okresach poprzednich, ruch narodowo-ściowy naogół był słaby. Dominowała w nim szeroko ujmowana akcja palestyńska organizacji sionistycznych, która o tyle jest charakterystyczna, że uwidaczniają się w niej pierwiastki przeciwdziałania wzrostowi lojalności żydów wobec władz państwowych i polskości. Ciekawym przyczynkiem do charakterystyki traktowanej akcji jest omówione w punkcie VI sprawozdania wystąpienie dr. Lewin

Dnia 24 listopada 1928 r.

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

"Nowe Życie"

Grodno..

Jedyny na terenie Województwa Białostockiego organ prasowy Chrześcijańskiej Demokracji znalazł się obecnie w trudnej sytuacji finansowej / z braku funduszy nie został wydany numer dnia 15 listopada br./ .-

Pozbawiony poparcia ze strony b. posłaka ks. Kaczyńskiego, redaktor odpowiedzialny i wydawca "Nowego Życia" ks. Sawoniewski coraz widoczniej propaguje akcję konsolidacyjną Stronnictwa Narodowego, niepopularnego nawet wśród kleru katolickiego w grodzieszczyźnie, którego wyraziciel wierzeń politycznych, ks. Kaczyński jako redaktor "Nowego Życia" jeszcze w pierwszych miesiącach br. zwalczał kierunek i metody działania b. Związku Ludowo-Narodowego ..

W artykule p.t. "Jedyny czynny monarchista" /numer 104 z dnia 18 kw./, polemizując Glosem Prawd w kwestji utworzonej przez PPS, P.S.L. "Wyzwolenie" i Stronnictwo Chłopskie we współpracy komisji do obrony ustroju republikańskiego, stwierdza znak wpływów monarchistów i wzrostanie wśród społeczeństwa polskiego rozeznanowania do monarchii. W następnym artykule p.t. "Świąteczne odgłosy" redaktor ks. Sawoniewski przytacza kilka wyjątków z artykułów prasy różnych kierunków politycznych, dotyczących obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Polski, a przypisujących stronnicgom obozu prawicy pewne zasługi przy

i osobistych bez korzyści dla opozycji, która radykalizuje szeregi partyjne i zbliża je do komunizmu, ~~w tym wó~~ woli ególu mas pracujących, domagających się wyraźnego postawienia kwartji - z Marszałkiem Piłsudskim, czy przeciwko niemu.-

Artykuł kończy się oświadczeniem, że Frakcja Rewolucyjna PPS idzie z Marszałkiem Piłsudskim, zaś CKWPPS przeciw Marszałkowi Piłsudskiemu.-

W artykule "P.P.S.Frakcja Rewolucyjna" /numer 43 dnia 22 bm./ wyraża przekonanie, że rozpoczęte zez Warszawski OKR rewolucja "zmierająca do uratowania PPS zniszczenia, które jej grozi", przenosi się naewnętrz partii i niewątpliwie obejmuje bardzo szerokie kręgi ludzi, która przynieść musi zwycięstwo stronie, walczącej o ideę, będącą "służbą idei robotniczej ze służbą Czymyśnie".-

---

Prasa żargonowa nie zamieściła w ub. tygodniu artykułów, wchodzących w zakres sprawozdania.-

---

troszczyły się o zapewnienie zbytu gospodarstwom rolnym na produkty ich wytwórczości, natomiast Rząd obecny po części szeregi ograniczeń zmniejszających eksport tych produktów za granicę co nie może wydawać korzystnie na kształtowanie się bilansu handlowego Polski.-

Omawiając stosunek Stronnictwa Narodowego do Marszałka Piłsudskiego posek Stanisłkis osiądczył, że Stronnictwo Narodowe nie może mieć zaufania do Marszałka Piłsudskiego ze względu na jego stosunek do Sejmu.-

Po przemówieniu posła Stanisłkisa zgromadzeni na zebraniu / około 70 osób / wybrali do zarządu Koła parafjalnego Stronnictwa Narodowego w Radzikowie. Antoniego Kraińskiego - prezes, Ekstabioza Weronikusza - sekretarz, Braczkę Landwika - skarbnik, Zawadzkiego Antoniego i Mordasiewicza Stanisława - członkowie zarządu, rolników, zamieszkałych w Radzikowie...-

c/ Stronnictwo Chłopskie.

Kierownik sekretariatu powiatowego Stronnictwa w Sokółce, Kreczko Jan / widać sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 46 :/ pozyskuje obecnie instruktorów lokalnych i zamiera ciężar akcji organizacyjnej i propagacyjnej przerzucić na teren wiejski...-

Dotychczas zaangażowani zostali na instruktorów lokalnych - Nikołajewski Jan z kolonii Dubasiewszczyzna, gminy suchowolskiej, Horben Stanisław ze wsi Ozarnowszczyzna, gminy odelskiej i Szczepański Józef ze wsi Kamionka, gminy Kalinówka, powiatu białostockiego...-

d/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Wyzwolenie"

Powiat Wołkowyjski:

Wydawnictwa i druki Stronnictwa w niesmacznej ilości kolportuje nauczyciel szkoły powszechnej w Eljassukach, Szafranowski Feliks.-

Dnia 24.listopada 1928 r.

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia społeczne.

a/ Związek Strzelecki.

Powiat Szczuczyński:

Nauczyciel szkoły powszechniej we wsi Kumelsk, gminy Lachowo, Grodzki Jan zorganizował tamże Oddział Związku Strzeleckiego, liczący 30 członków. Komendantem Oddziału jest Eugenjusz Grosfeld ze wsi Kumelsk.-

Powiat Sokólski:

Dnia 18.b.m. w Sokółce odbył się powiatowy Zjazd delegatów Oddziałów Związku Strzeleckiego, który wybrał nowy Zarząd Obwodu w następującym składzie: Starosta powiatowy w Sokółce - prezes, Inspektor szkolny Konert Władysław - wiceprezes, Komisarz ziemski Gajewski - skarbnik, urzędnik sądowy Tkaczuk Antoni - sekretarz.-

Ponadto Zjazd powołał do Komisji rewizyjnej - Sędziego Urbańskiego Jana, Feliksa Sańko i wójta gminy sokólskiej Jaroszewicza Bazylego. Komendantem Obwodu pozostał nadal Gruszecki Władysław.-

Do nowych władz Obwodu nie weszły zdyskredytowane politycznie osobistości /: m.in. burmistrz m. Sokółki Sańko Bronisław :/, które wchodziły do poprzedniego Zarządu Obwodu.-

b/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Sokólski:

Dnia 18.b.m. odbył się w Sokółce przy udziale około 100 osób /: w tem 70% dziewcząt :/ Zjazd powiatowy delegatów Kół Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Obrady Zjazdu otworzyły charakterystyczne w treści przemówieniem ks. dziekan Bokszczanin, jeden z czołowych działaczy Ch.D.w powiecie sokólskim, który w okresie wyborów do Sejmu udał się poznać jako zdecydowany przeciwnik ideologii Marszałka Piłsudskiego. Zarówno przed obradami Zjazdu, jak też w przemówieniu zamkającym Zjazd, ks. dziekan Bokszczanin pod-

c/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Okręgowy Związek Kółek Rolniczych w Sokólcach.

Urząd Wojewódzki zatwierdził dnia 14.b.m. statut Okręgowego Związku Kółek Rolniczych w Sokólcach, obejmującego dotychczas cztery Kółka Rolnicze w miejscowościach, położonych koło Sokółki.-

Stowarzyszenie Spółdzielcze w Pieskach.

Dnia 18.b.m. w Pieskach, powiatu wołkowskiego odbył się zebranie Wołkowskiego Okręgowego Stowarzyszenia Spółdzielczego, na którym wybrano Zarząd opiekę nad sklepami Stowarzyszenia w składzie - ks. Wądołowski Marjan, Oleszkiewicz Jan, Wojtyra Roman i Sebastianowicz Jan, Arciszewika Władysława, Sebastianowicza Witolda, Cheba Wincentego, Maskała Walerjana, Kracowskiego Karola i Wojtyra Romana jako delegatów na walne zebranie członków Stowarzyszenia w Wołkowysku.-

d/ Organizacje popierania wytwórczości krajowej.

Komitek Powiatowy Popierania wytwórczości krajowej w Sokólcach.

Dnia 14.b.m. w Starostwie w Sokólcach z inicjatywy Starosty Powiatowego odbyło się zebranie przedstawicieli organizacji społecznych, na którym powołano do życia Powiatowy Komitet Popierania wytwórczości krajowej w składzie następującym: ks.dzieln. Bokszczanin, ks.dzieln. Hachajkow, dyrektor gimnazjum Gawrylak, sędzia pokoju Uruski, prezes Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Sklepiego Jackiewicz, prezes Związku Kupców Nordwind, przemysłowiec Rubinsztajn, zastępca burmistrza m.Sokółki - Kaczenlenbogen, Czarnocka Zofja, Metelska i Nordwindowa.-

Komitek Powiatowy Popierania wytwórczości krajowej w Białymstoku.

Dnia 23.b.m. w Białymstku pod przewodnictwem zas. Starosty Powiatowego E.Sobesto odbyło się organizowane posiedzenie Powiatowego Komitetu Popierania wytwórczości krajowej. Przemawiali - zastępca Starosty Powiatowego E.Sobesto, który podkreślił ciążące na Komitecie obowiązk uświadamiania i zorganizowania społeczeństwa na rzecz popierania wytwórczości krajowej; W.Krajewski, który wskazał techniczne sposoby zrealizowania zadań Komitetu, poseł

MAJSTROW. BIAŁOSTOTKI

Brzeg. 3070/28.F.

Dnia 24.listopada 1928 r

Syntacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

V. Sekty religijne.

Zbór adwentystów dnia
siódmego w Grodnie.

Na rzecz duchownego duchownego Zbora
adwentystów dnia siódmego w Grodnie Ferdynanda
Dziuka który objął posadę nauczyciela w Barlineku
Podlaskim przeniósł do Grodna duchowny Bartek Karol
duchowny Zboru sekty w Pińsku. Pełniący od kilku
lat funkcję duchownego sekty, Bartek Karol, lat
46 pochodzi z gminy Warba, powiatu włodzimierskiego w Województwie Wołyńskim...

stynie. Przemawiały n.t. "obowiązków kobiety żydowskiej w dobie współczesnej" Kupiec Fejga i M. Holcmanowa. Obecnych na odczycie było około 50 osób.-

Organizacja sionistyczna w Wołkowysku

Dnia 17 bm. pod przewodnictwem Lwa Hirsza z Białegostku odbyło się w Wołkowysku zebranie członków miejscowej organizacji sionistycznej, na którym adwokat Lewinson Abram z Warszawy wygłosił odczyt o rozwoju życia społecznego i gospodarczego w Palestynie. Prelegent zaznaczył na wstępie, że naród żydowski wiezie sobie ręce w procesie asymilacji, który w Polsce posunął się tak daleko, że 90% żydów polskich uważało się za polaków wyznania mojżeszowego, którym obecnie staje się sprawa odbudowy Palestyny. Stwierdziwszy ten stan rzeczy, adwokat Lewinson zaznaczył, że "dość już wnoszenia okrzyków "Miesch żyje Polska", "Miesch żyje Prezydent", które następić należy pracę twórczą na rzecz odbudowy Palestyny".

Według przekonania adwokata Lewinsoна, kwestja odbudowy państwa żydowskiego w Palestynie musi być jak najrychlej rozwiązana, gdyż naród żydowski ograniczony w swych prawach, przedstawia kocioł, napędzany wrząną wodą, który pęknieć musi wskutek braku ujęcia się taj wody.

Obecnych na zebraniu było około 400 osób.-

Organizacja sionistyczna w Białymostku

Dnia 16 bm. rozwiązanego zostało przez policję zebranie w Białymostku, zwołane rzekomo przez miejscostku - rozwiażany Komitet Poalej-Sjom Lewicy, na którym przewodniczył Dobrzoniewski Siemion - po uprzednim sprawdzeniu, że wspomniany Komitet traktowanego zebrania nie zwoływał i, że Dobrzoniewski nie zgłosił w Starostwie zamiaru zwołania zebrania.

Odczyt sionisty

Dnia 18 bm. sionista Euchowski Szmul z Palestyny wygłosił w Białymostku odczyt o położeniu klasy robotniczej w Palestynie, poświęcony propagowaniu emigracji żydów do Palestyny.-

wysokich opłat za pogrzeby za okres kilku lat ubiegłych

Odczyty sionistyczne w Bielsku-Podlaskim W dniach 16 i 17 bm. w Bielsku - Podlaskim wygłoszono cykl odczytów propagandowych na rzecz akcji palackiego - Israel Rather z Warszawy /dziennikarz/ i Miejman Iehok z Grodna. -

b/ Białorusini.

Powiat Grodzieński

Podkreślana w poprzednich sprawozdaniach akcja radykalnych elementów Towarzystwa Szkoły Białoruskiej w powiecie grodzieńskim, zmierzająca do ożywienia działalności poszczególnych hurtków T.S.B. i utrzymania jej w pełni swoistej ideologii uniesławionej BWRHromady, nie tylko nie dała dotychczas pozytywnych wyników, lecz przeciwnie zwieńczyła do T.S.B. czynniejszych jego działaczy. Ostatnio np. rozwijała się samorzutnie hurtek T.S.B. w Jakubowicach, gminy bersztańskiej, którego członkowie odeszali swoje legitymacje członkowskie sk Tymczasowej Komisji Państwowej T.S.B. w Wilnie. -

Szerzeniu się depresji wśród członków T.S.B. przeciwdziała energicznie Kościewicz Michał, mieszkaniec wsi Bobrowniki, gminy skidelskiej, działający w myśl dyrektyw Tymczasowej Komisji Państwowej TSB.

Współrzędnie z Kościewiczem Michałem działają Aleksander Kiszkiel, Włodzimierz Kiszkiel, Piotr Kasacki, Stefan Kasacki, mieszkańcy Krynek i Jan Łotysze ze wsi Porzecze, gm. Krynecki, którzy rzucili myśl tworzenia kółek młodzieży białoruskiej, których zadaniem byłoby konsolidowanie młodzieży białoruskiej do pracy społeczno-politycznej. -

Pierwsze tego rodzaju kółko organizowane jest w Krynkach. -

c/ Rosjanie

Odczyt Wiktor Gzernowa
Dnia 22 bm. socjal-rewolucjonista Czerwony Wiktor, b.

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKI
Nr. BP. 3070/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 47.

20

Dnia 24. listopada 1928 roku

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawы działalności organizacji wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Augustowski

W nocy z dnia 14 na 15 bm. na przedmieściu Augustowa Baraki rozrzucone kilka egzemplarzy Nr. 5 "Czerwonego Scaktu" i "Manifestu VII Kongresu Komunistycznej Międzynarodówki".

Powiat Białostocki

Dnia 21 bm. o godzinie 19.00 zatrzymano w Białymstoku uczestników konferencji partyjnej OKKPZB Białystok, odbywającej się w mieszkaniu piekarza Jałowskiego Włodzimierza przy ulicy Sosnowej 36, a mianowicie:

1/ sekretarza OKKPZB Białystok ps. "Białski" i ps. "Misska", podającego się za Maciuła Jerzego, rolnika, bez stałego miejsca zamieszkania, a legitymującego się fałszywym dowodem osobistym i książeczką wojskową, wydaną rzekomo przez PKU Warszawa dnia 14.III.1923 r. Nr. I- wystawionem na nazwisko Cholewińskiego Aleksandra;

2/ Matysiuska Michała z Wielkiej Brzostowicy, powiatu grodzieńskiego i Zdanowicza Michała z gminy Brzostowica Wielka, powiatu grodzieńskiego, rolników, delegatów Komitetu Rejonowego KPZB Brzostowica Wielka;

3/ delegata i sekretarza równocześnie organizacji KPZB w gminie Klepacze, powiatu wołkowyskiego /nazwisko nie ustalone/;

4/ Jabłonko Efreima, delegata OKZMKZB Bia-

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Kolneński

Instruktor Komitetu Centralnego Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" Falkowski Bolesław rozpoczęł ponownie działalność organizacyjną w gminie Gawrychy, gdzie stara się wyzyskać grunt, urobiony w swoim czasie przez Radykalne Stronnictwo Chłopskie.-

W ostatni zwołał on zebranie organizacyjne lokalnego koła Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" we wsi Wyk, gdzie zapisały się do Zjednoczenia 4 osoby...-

Powiat Ostrołęcki

Do poszczególnych osób, zamieszkałych w powiecie ostrołęckim nadsyłane są pocztą wydawnictwa Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", a m.in. wydawnictwo "Samopomoc - Gałopska".-

Powiat Łomżyński

Działający do dnia 18 bm. na terenie gmin Rutki i Drozdowo instruktor Falkowski zorganizował lokalne koło Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" we wsi Zambrzyce, gmina Rutki. Prezydium koła, liczącego 7 członków, stanowią: Sokołowski Władysław - prezes, Konopka Piotr - sekretarz i Łapiński Karol - skarbnik.-

b/ Wyroki sądowe.

Dnia 19 bm. Sąd Okręgowy w Łomży skazał na 2 lata twierdzy z zaliczeniem aresztu prewencyjnego oskarżonego z art. 132 K.K. Symehę Ajzenfisza, aresztowanego w Łomży dnia 16 stycznia br. w transporcie literatury komunistycznej.-

*****

Zebrania organizacyjne
cechów w Suwałkach.

Dnia 18.b.m.w Suwałkach odbyły się zebrania organizacyjne cechów: a/ krawców / cech katolicki /; b/ gowali, ślusarzy, kotlarzy / blaszkarzy i segarmistrzów żydów.-

Cech majstrów krawieckich w Wołkowysku.

W Wołkowysku organizowane są równolegle dwa żydowskie cechy majstrów krawieckich przez zwalczające się na gruncie politycznym lewicową i umiarkowaną grupę krawców, z których pierwsza wniosła już podanie o zlegalizowanie jej cechu. W związku z tem dnia 10.b.m. odbyło się zebranie sekcji majstrów krawieckich przy Związku Rzemieślników żydów w Wołkowysku, na którym zdecydowano nie dopuścić do utworzenia dwóch cechów i postanowiono zaprosić instruktora cechów rzemieślniczych, inż. Glogowskiego z Białegostoku, który zdąży prawdopodobnie zlikwidować tarcia, trwające pomiędzy wspomnianymi grupami majstrów.-

Zebranie cechu
rzemieśniczo-wędliniar-
skiego w Białymstoku.

Dnia 18.b.m. w Białymstoku odbyło się walne zebranie członków Cechu rzemieśniczo-wędliniarskiego pod przewodnictwem Krukowskiego Franciszka, na którym przyjęto do wiadomości sprawozdanie delegatów na odbyty we Lwowie zjazd cechu rzemieśniczo-wędliniarskiego Goździka i Nasuto; omawiano sprawy składek członkowskich i maja, cego się odbyć dnia 8.grudnia br.w Białymstoku wojewódzkiego Zjazdu delegatów cechu, oraz uchwalono dążyć do organizowania Wojewódzkiego Związku Cechów rzemieśniczo-wędliniarskich z siedzibą w Białymstoku.-

Zjazd delegatów
Związku Rzemieślników
żydów w Białymstoku.

Dnia 18.b.m.w Białymstoku odbył się Zjazd Delegatów Związku Rzemieślników żydów. z Województw Białostockiego, Wilenskiego, Nowogródzkiego i Poleskiego.-

Obszerny referat wygłosił na Zjeździe inż.Głogowski, inż. instr. przemysłowy Województwa Białostockiego, który zcharakteryzował rolę rzemieślnika, jako siły pracującej dla społeczeństwa i Państwa. Następnie omawiano wybory do Izby rzemieślniczej. Na zakończeniu obrad Zjazdu delegat Rozner Chaim wygłosił referat n.t. "Banki i Kooperatywy rzemieślnicze".
^{były} Na zjeździe obecnych około 120 osób.-

26

f/ Wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymostku.

Dnia 18.b.m.w Supraślu odbył się wiec przedwyborczy pod przewodnictwem Reginelli Aleksandra, zwolniany przez Okręgową Komisję Klasowych Związków Zawodowych. Przemawiali: Kosaczewski Stanisław, Macanko Roman i Reginella Aleksander w kwestji wyborów i działalności PPS. Na przemówienia ich replikowali miejscowi działacze PPS: Lewicy - Dergiewicz Edward, Bohdanowicz Kazimierz i Olszewski Piotr, którzy zarzucali PPS zdradę interesów robotniczych. Obecnych na wiecu - około 70 osób.

W dniu 22.b.m. upływał termin składania list wyborczych. Złożone zostały następujące listy:

1. Zjednoczenie Polskie Pracowników Myskowych i Fizycznych - lista fikcyjna, złożona przez PPS, w celu uzyskania dla listy rzeczywistej Nr.2-go;
2. P.P.S.i Związki Zawodowe;
3. Żydowski Blok Robotniczy; - lista fikcyjna "Bundu" złożona w celu uzyskania dla listy rzeczywistej Nr.4-go;
4. lista "Bundu";
5. Polski Blok Demokratyczny - stworzona z inicjatywy BB.W z R. w celu skonsolidowania społeczno-gospodarczych elementów polskich i żydowskich na gruncie pracy społeczno-gospodarczej, obejmująca kandydatów z BBWz R.Ch.Deoji i organizacji społecznych.
6. Blok Robotniczy Lewicy P.P.S.i Lewicy Robotniczej, na której figurują Jan Borysiewicz, Michał Korkowski / PPS.Lewica / Goldfarb Szmul, Marecki Gabryel / Poalej-Sjon Lewica / Lewica Robotn. Grycuk Mikołaj / T.S.B./ i Wiktor Szliserman / Lew.Klas.Związków Zawodów/-

Lista pracodawców do godz.14-ej dnia 24.b.m. nie została złożona. Według pierwotnej koncepcji, która prawdopodobnie nie ulegnie zmianie, lista ta na podstawie kompromisu obejmie 17 kandydatur, w tym - 10 miejsc dla żydów, 5 dla polaków i jedno dla przedstawiciela Urzędu Wojewódzkiego, który w danym wypadku jest pracodawcą ubieganych w Kasie Chorych urzędników i pracowników kontraktowych.

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3070/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

Dnia 26 listopada 1928 r.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Pożar autobusu.

Dnia 19 kw. kursujący na linji Łomża-Jedwabne autobus osobowy zapalił się i spłonął doszczętnie przed wsią Piątnica. Wypadków z ludźmi nie było.-

P o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 11 większych pożarów na terenie Województwa. Wyrażone przez te pożary straty obliczane są na sumę około 200 tysięcy złotych.-

36

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.3070/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

Dnia 24 listopada 1928 r.

XII. Sppięgostwo, dywersja, sabotaż.

- Negatywne -

*****

parcie ze strony całego społeczeństwa nietylko materialne lecz i moralne dla dziecinka.

Po krótkim propagandowym referacie kierownika Oddziału Opieki Społecznej Województwa p. Kwińskiego o potrzebach w dziedzinie opieki społecznej i obowiązkach społeczeństwa, głoś zabrak p. Wojewoda który stwierdzając bardzo poważne jeszcze braki w dziedzinie opieki społecznej na terenie Województwa i budzące się dopiero w społeczeństwie zrozumienie ważności tych zagadnień, dał wyraz nadzieję, że cała inteligencja której los przyszkiej generacji oraz ojczyzny leży na sercu do końca starać by w sorganizowanych żłobkach, dzieciętach i świetlicach otoczyć opieką młodzież i uchronić ją od złych wpływów, dając fundamenty wychowania społecznego, a temsamem podnieść ogólny poziom moralności w Państwie..-

Zjazd przewodniczących Powiatowych Komitetów W.F.i P.W.

Dnia 19.b.m. w Białymostku pod przewodnictwem P. Wojewody Kirska odbył się Zjazd przewodniczących Powiatowych Komitetów Wych. Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego lekarzy powiatowych, inspektorów szkolnych, instruktorów przysposobienia wojskowego, członków Wojewódzkiego Komitetu W.F.i P.W. oraz delegatów Głównego Urzędu W.F.i P.W.i D.O. K.III.-

Zjazd zajął P. Wojewoda, który podkreślił słabe strony w dotychczasowej pracy na polu wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego i konieczność skoordynowania wysiłków wszystkich czynników na terenie Województwa w kierunku osiągnięcia jak najlepszych rezultatów. P. Wojewoda dodał, iż celem zebrania jest wzajemne poznanie się, zorientowanie w wytycznych pracy i w potrzebach lokalnych oraz wypowiedzenie się co do odpowiedniego nastawienia posiadanej aparatu w celu zdobycia lepszych niż dotychczas wyników.-

Zgodnie z porządkiem dziennym, po przemówieniu P. Wojewody następuły referaty: majora dra Rataja p.t. Wytyczne prac powiatowych i miejskich Komitetów wychowania

utowojskowych organów kolejnych oraz o programie pracy na przyszłość, po czym nastąpiły wybory członków zastępów Wydziału Wojewódzkiego. Wybrani zostali przez akklamację nam członków pp.: Zygmunt Sokółkowski, ziemianin z powiatu sokołowskiego, Stanisław Wolk, ziemianin z powiatu białostekiego i Wiktor Czesław Kulikowski pisarz hipoteczny z Białegostoku, na zastępców p.p.: Mieczysław Borkowski, ziemianin z powiatu ostrołęckiego, Jerzy Jabłoński, ziemianin z pow. Łomżyńskiego i Karol Wasikowicz, ziemianin z pow. sokołowskiego...

Ponadto Rada Wojewódzka na wniosek p. Wojewody uchwaliza powołanie do życia narazie trzy komisje: rolną, opieki społecznej i oświatowej...

Po odczytaniu przygotowanego regulaminu obrad Rady i wybór członków do Komisji posiedzenie zamknięto, uchwalając jednogłośnie na wniosek członka Rady W. Sokółowskiego wysłanego pod agresorem P. Prezydenta Rzeczypospolitej, Marszałka Piłsudskiego i Min. Skłodowskiego depesze hołdownicze...

Białystok dnia 24 listopada 1923 r.

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

Żece. Na uwagę zasługuje zjazd ostatek, ilustruje on bowiem dość wyraźnie działania wyższych instancji Partii Komunistycznej do zorganizowania legalnej organizacji politycznej o charakterze unielegalnionej Nieszależnej Partii Chłopskiej w tych /zachodnich/ powiatach Województwa Białostockiego, w których nie wygady jeszcze wpływ b. N.P.Ch. i Radykalnego Stowarzyszenia Chłopskiego, względnie - liczny jest element radykalny, obawiający się wejścia do organizacji komunistycznych, a mogący znaleźć swój odpowiednik polityczny w "Samopomocy".

Omawiany zjazd powiatowy, obeskały właściwie tylko przez gminę Troszyn, powiatu ostrołęckiego, był pierwszym na szerszą skalę zakrojenem posunięciem Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" na terenie Województwa Białostockiego, skończył się dla jego organizatorów /Szymański, kierownik Wydziału organizacyjnego i Opęchowski, członek Zarządu Głównego "Samopomocy"/ niefortunnie i wręcz odzwierciadlił w pewnej mierze stosunek Stowarzyszenia Chłopskiego do "Samopomocy", interesujący organa służby bezpieczeństwa publicznego z tego względu, że w powiecie ostrołęckim, stanowiącym najbardziej szerszy teren do działania dla "Samopomocy" - właśnie Stowarzyszenie Chłopskie najsienniejsze się jej przeciwstawiło..

Traktując zjazd "Samopomocy" w Ostrołęce jako przejaw ruchu wywrotowego, podkreślić należy, że miał on miejsce w powiecie, w którym odbywa się widoczny proces komunizowania legalnych organizacji żydowskich. Ostatnio /dnia 21 ub.m./ aresztowane tutaj pod zarzutem należenia do ZMKwP i czynnej działalności antypaństwowej pięciu członków Stowarzyszenia "Biblioteka im. Pereca w Ostrołęce. Innych, szerszych represji względem elementów wywrotowych w ub. tygodniu nie było. Dotknięte represjami w okresie trwania kampanii listopadowej organizacje komunistyczne nie przejawiały zewnętrznej

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Syntetyczne sprawozdanie tygodniowe Nr. 48

Nr BP. 3125/28.T.

Data 1 grudnia 1928 r.

II. Przegląd prasy

a/ Prasa polska

"Nowe Życie" 6

Nr. 106 z dnia 25.ub.m.

Grodno.

W artykule pt. "Tolerancja stronnictw" oświadczona się przeciwko dażeniom obozu prorządowego, zmierzającym do skonsolidowania krążniczkowanego życia politycznego przyczyną podkreśla że walka ze stronnictwami politycznymi, rozbijanie i niszczenie odnosi wręcz przeciwny skutek: im więcej jest tego rozbijania, tem więcej powstaje nowych partii. Powstanie w ostatnich czasach kilka nowych ugrupowań politycznych znamieniem pisma - jest wynikiem nietolerancji. Stronnictw o różnorodnych programach i poglądach. Dalej pismo wyjaśnia, że tolerancja bywa dwojaka: 1/ tolerancja organizacji instytucji i osób 2/ tolerancja zasad, a jednocześnie waznacza że tylko pierwsza tolerancja kiedy uznawana być winna przez każdego kulturalnego człowieka i przez każde nowoczesne państwo, nieuznawanie bowiem tej tolerancji mści się przedwczesnym na czynnikach nietolerancyjnych. --

Nr. 107 z dnia 29.ub.m.

Redaktor ks. Sawoniewski w art. "Żyje, co umarło" dowodzi w dniu obchodu Dziesięcioletniej Rocznicy Niepodległości Rzeczypospolitej, kiedy społeczeństwo polskie zeszawało swoje zdobycze w każdej dziedzinie samodzielnie, odrodzonego życia i notowało zasługi twórców obecnej Polski, społeczeństwo to zapomniało o dwóch rzeczach, a mianowicie, że podobne wypadki dziesiąte, jak odzyskanie niepodległości, nie są wyłącznie zasługą ani jednostek, ani nawet jednego pokolenia i że dziesięć lat istnienia Państwa nie stanowi zamkniętego okresu w dziejach narodu, a przeciwnie 10 lat - to tylko początek przyszłego okresu, który kiedyś historja zamknie i sąd wójt o nim wypowie.

Po przytoczeniu szeregu argumentów na j. twierdzenie

Dnia 1. grudnia 1928 r.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Białostocki

Dnia 25 ub.r. w sali "Sokoła" w Białymostku odbył się powiatowy zjazd mężczyzn zaufania BBWzB pod przewodnictwem Wiszowatego z Zabłudowa, powiatu białostockiego, na którym kolejno wygłosili referaty: Szebert, inspektor wojewódzki kółek rolniczych o hodowli kózki i Lasota, instruktor Związku Rewizyjnego Spółek Rolniczych o znaczeniu spółdzielczości. W dyskusji nad ich referatami przemawiali - poseł Kosiba, Szeller, Antonowicz i inni, po czym uchwalono powołanie komisji organizacyjnej, której zadaniem będzie opracowanie dokładnego programu pracy i wybrać odpowiedni teren, na którym będzie można побudować przy pomocy członków rzadowych Spółdzielnię budowlaną.-

Do komisji tej zostali powołani: przewodniczący Wydziału Powiatowego, członek wydziału powiatowego - Jaroszewicz, przedstawiciele Kółek Rolniczych i Związku Rewizyjnego Spółek Rolniczych, naczelnik wydziału samorządowego Urzędu Wojewódzkiego, naczelnik wydziału przemysłowego U.W. i Zabielinski.-

Następnie na wniosek posła Kosiby zjazd uchwalił następującej treści rezolucję / Reprezentanci drobnego rolnictwa powiatu białostockiego oświadczają, że wybór Wydziału Samorządowego Województwa / Rady Wojewódzkiej / w dniu 20 listopada br. jest jednostronny i, że Wydział ten nie

le są problematyczne, że nawet BBW&R w płaszczyźnie ustosunkowania się do kwestji sprawy Konstytucji stanowi zrównieczkowany zespół parlamentarny. Omawiając stosunek Rządu do Sejmu, poseł Rataj oświadczył, że Rząd usuwa się od współpracy z Sejmem, w którym posłowie stronnictw opozycyjnych przeciwstawiają się skutecznie szkodliwym dla Państwa zamierzeniom Rządu.-

Dalej poseł wskazywał na zasługi położone przez jego stronnictwo przy uzdrawianiu Skarbu Państwa, dowodząc równocześnie, że Rząd stale zwiększa obciążenia Skarbu przez zbyteczne rozbudowywanie aparatu państwowego oraz przenoszenie ze względów politycznych w stan spoczynku urzędników i wojskowych w pełni sił do pracy...-

Wreszcie, odpowiadając niejako na ciągłe w powiecie sokólskim wystąpienia Stronnictwa Chłopskiego przeciwko policji, poseł Rataj oświadczył, że policji w Polsce nie jest za dużo, chociażby przez wzgląd na to, że przestępcość z każdym dniem wzrasta, jednakże policja zaabsorbowana jest sprawami nie wchodząącymi w zakres jej działania, wobec czego nie ma ona możliwości i czasu ścigania przestępców i zbrodniarzy.-

Reasumując swe wywody, poseł Rataj stwierdził, że polityka gospodarcza Rządu jest nieudolna, tego wyrazem według jego przekonania jest wzrastający deficit w bilansie handlowym Państwa...-

Drugi z kolei mówca, poseł Łoś rozszerzył niektóre ustępy przemówienia posła Rataja, poczynając traktował specjalnie o gospodarce leśnej i polityce kredytowej Rządu...-

Senator Erdman przemawiał w czasie dyskusji nad referatami posłów Rataja i Łośia, podnosząc konieczność organizowania się włóczęń w szeregach P.S.L."Piast".-

Obrady zjazdu zakończone zostały przemówieniem ks. dziekana Boksęczanina, który dziękował posłom i se-

10/ wyraża pełne zaufanie senatorowi okręgu Białostockiego za pracę poleżoną w okręgu dla dobra rolników.-

W ubiegłym tygodniu rozpoczął pracę organizacyjną w powiecie sokólskim instruktor Albin Moroz, mieszkaniec Sokółki, płatny w swoim czasie funkcjonariusz Sekretariatu Wojewódzkiego P.S.L."Piast" w Białymstoku.-

c/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski Nominowany w sytuacyjnym sprawozdaniu tygodniowem Nr.46. z dnia 17 ub.m. kierownik sekretariatu powiatowego Stronnictwa Chłopskiego w Sokółce, Jan Kreczko zasądzony był przez Sąd Okręgowy w Nowogródku z art.581 cz.1 442 i 441 K.K. z zastosowaniem art.53 K.K. na 3 miesiące więzienia i karę tę odbył całkowicie /zwolniony z więzienia dnia 25 maja 1927 roku/.-

Powiat Grodziski Na dzień 22 ub.m. zapowiedzany był wiec sprawozdawczy posła Sawickiego w Krynkach. Wiec ten nie odbył się wskutek nieprzybycia posła Sawickiego. Przybyli na wiec agitatorzy Stronnictwa po nieznanego i bezkutecznego dla nich wystąpieniach agitacyjnych wyjechali z Krynek.-

d/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Wyzwolenie".

Powiat Ostrów Mazowiecki Na wiecu sprawozdawczym w Jasienicy dnia 25 ub.m. poseł Ród Michał omawiał przebieg wyborów do Sejmu i Senatu r.1928 w oświetleniu swego Stronnictwa, poszczególne pozyje budżetu państwowego na rok 1928/30, podkreślając preliminowanie znaczych, a zdaniem jego zbędnych sum na utrzymanie policji, politykę gospodarczą Rządu i kwestje podatkowe, przyczem w każdym wypadku starał się uwidoczyć w sposób tendencjonalny szkodliwość poczynan Rządu dla mas włościaniskich.-

Wiec odbywał się na placu kościelnym. W czasie trwa-

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKI

Nr.BP. 3125/28 T.

Dnia 1.grudnia 1928.r.

12
Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 48

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia społeczne

a/ Związek Strzelecki.

Powiat Grodzieński:

Oddział Związku Strzeleckiego w Ejsmontach - Wielkich urządził w ub tygodniu przedstawienie amatorskie i zabawę taneczną, z których dochód przeznaczony na własne potrzeby.

b/ Związek byłych wojskowych

Powiat Bielsk Podl.

Dnia 25.ub.m. w Bielsku Podlaskim odbyło się zebranie organizacyjne Związku rezerwistów i b.-wojskowych przy udziale 32 osób. Do Zarządu Związku zostali wybrani: Antoni Chwastek, Bielicki Mieczysław, Gladyszewski, Włodzimierz P. Krysiuk Józef, Kalinowski Feliks, Krupkowski, Zdzisław Kramarczuk, Łotyński Władysław, Marciniuk Bolesław, Olszewski Józef, Roth Antoni i Załuski Mieczysław.

Powiat Grodzieński:

Dnia 23.ub.m. w Grodnie odbyło się w sprawach organizacyjnych posiedzenie Zarządu miejscowego Oddziału Związku Oficerów Rezerwy.

c/ Organizacje P.W.i F.W.

Powiat Łomżyński:

Dnia 25.ub.m. w Łomży odbyło się posiedzenie wybudowanej przez Magistrat Strzelnicę, która Prezydent m. Łomży przekazała dla użytku publicznego miejscowemu Komitetowi P.W.i F.W.

d/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Ostrów Maz.

Dnia 24.ub.m. wybrano nowe zarządy kół męskiego i żeńskiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Andrzejewie. Zostały wybrane: do Zarządu Koła męskiego - Kamiński Michał - prezes, Stanaszak Antoni - sekretarz, Tatko Władysław - skarbnik; do Zarządu Koła żeńskiego - Kamińska Jadwiga - prezes, Saracka Jadwiga - sekretarz, Sołomińska Zofja.

/ Inne.-

Oddział T-wa Krajo-
znawczego w Wołkowysku.

Dnia 24. ub.m. ukonstytuował się Zarząd Oddziału T-wa Krajoznawczego w Wołkowysku następująco:
 przewodnicząca - Apolonja Dominikiewiczówna, dyrektorka żnińskiego seminarium nauczycielskiego, wiceprzewodni-
 czący - ks. kanonik Marek Burak, sekretarz - Jachniewic
 Tomasz, Małgorzata Szpreglewska - sekretarz i Michał Wiele-
 niec - członek. --

Oddział Polskiego
Touring Klubu w Bia-
łyostku.

Dnia 26. ub. m. w Białymostku odbyło się orga-
 nizacyjne zebranie lokalnego Oddziału "Polskiego Tou-
 ring - Klubu". Wybrano Komisję organizacyjną, której
 przewodniczy p. Wicewojewoda Tyszko. --

-:-;-:-:-oo0oo--:-:-:-:-:-

VOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3125/28.T.

Dnia 1.grudnia 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 48.

VII. Na cześć narodowe.

a/ Żydzi

"Kazimierz Haasik"

w Sejnach.

Organizacja na im. "Kazimierz Haasik" w Sejnach powiatu suwalskiego urządziła tamte dnia 26 ub.m. wiec protestacyjny z powodu zaśnięcia pod "Sokol płače" w Jerozolimie.

Akademja żakobna

w Sokółce.

Dnia 23.ub.m. w Sokółce odbyła się akademja żakobna ku czci pisarza żydowskiego Be'nessza Michalewicza b. prezesa Zjednoczenia Szkół Żydowskich w Warszawie.

Organizacja sjonistyczna w Wołkowysku.

Dnia 21.ub.m. w Wołkowysku odbyło się pod przewodnictwem Barasza Efroima zebranie członków miejscowej organizacji sjonistycznej poświęcone akcji palestyńskiej. Obecnych na zebraniu było około 500 osób.

Zjednoczenie Szkół Żydowskich w Świdczycy.

Oddział Zjednoczenia Szkół Żydowskich w Świdczycy urządził dnia 24 ub.m. sąd literacki nad utworem Perca "Bomeszwad". Biorący udział w dyskusji nad treścią utworu podzielili się na dwie grupy, z których jedna dowodziła, że człowiek, wchodzący w życie, powinien mieć nałożycią opiekę, druga zaś, że każdy człowiek winien iść w życiu ~~nik~~ o własne siłach.

Obecnych - około 100 osób.

Akademja żakobna w Wołkowysku.

Organizacja "Bundu" w Wołkowysku urządziła tamte dnia 24 ub.m. akademję żakobną ku czci Michalewicza, na której wygłosił przemówienie okolicznościowe Tabaczyński Benjamin, prezes Okręgowego Zarządu Zjednoczenia Szkół Żydowskich w Białymostku.

Zydowska Spółdzielnia Rolniczo-Ogrodnicza w Wołkowysku.

Dnia 23.ub.m. w Wołkowysku odbyło się zebranie członków Żydowskiej Spółdzielni Rolniczo-Ogrodniczej. Przybyły na zebranie z Warszawy Dobrzański dyrektor Spółdzielni Rolniczych, referował sprawy, dotyczące

społeczeństwa żydowskiego.—

b/ Biakorusini.

Powiat Wołkowyski: Okręgowy Zarząd Towarzystwa Szkoły Białoruskiej w Świe
czy zorganizował dnia 25 ub.m. przedstawienie teatralne w D
browoli.- Obecnych na przedstawieniu było około 80 osób.-

c/ Rosjanie.

Powiat Grodzieński: Czernow Wiktor wygłosił dnia 24 ub.m.w Grodnie odczyt n.t. "Faszyzm i bolszewizm." Którego treść omówiona jest w sytuacyjnym sprawozdaniu tygodniowem Nr. 47.-

ców i pobity przez nich laskami gdy pewr z do do
mu z zabawy.-

Dnia 24 ub.m. przekazani zostali z materiałem
oskarżenia do dyspozycji Prokuratora przy Sądzie
Okręgowym w Białymostku zatrzymani dnia 21 ub.m.
uczestnicy konferencji OKKPZB Białystok /wida sytu-
acyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47/-

b/ Działalność komunistów w legalnych orga-
nizacjach mniejszości narodowych.-

Powiat Ostrołęcki

Dnia 24 ub. m. odbyło się w Ostrołęce ogólne
zebranie przedstawicieli robotniczych organizacji
żydowskich, na którym postanowiono zorganizować w
Ostrołęce dokształcające kursy wieczorowe. Załatwie-
nie wszelkich formalności, związanych z organizacją
kursów, powierzono Bergerowi Chilowi, nauczycielowi
miejscowej szkoły żydowskiej, poszlakowanemu o dzia-
łalność antypaństwową, który prowadził w Ostrołęce po-
dobne kursy w latach 1925-1926; kursy te były placów-
ką komunistyczną.-

Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Ostrów-Maz.

Wspomniany w sytuacyjnym sprawozdaniu tygodniowem Nr.45 z dnia 17 ub.m. Szczupak Hersz, zamieszkały w Zarębach Kościelnych, który zbiegł przed aresztowa-
niem za rozlepienie odziew komunistycznych w nocy 4 d
27 na 28 października br. na drodze wiodącej ze wsi
Kosuty do wsi Złotorja-Nowa, gminy Zaręby Kościelne,
zatrzymany został dnia 25 ub.m. w Radzyminie /Woje-
wództwo Warszawskie/-

Wspólnie z bratem swym Jackiem Szczupakiem,
wspomniany Szczupak Hersz uzyskał w Starostwie radzy-
mierskim paszport zagraniczny na nazwisko Findeiszta

tarjatu Generalnego "Samopomocy". W przemówieniu swem podkreślał on, że Rząd obecny w Polsce jest rządem burżuazyjnym, który gębi masy robotniczo-chłopskie i obarcza je coraz większymi podatkami, oszczędzając obywateli i kapitalistów. W pełnym momencie do sali obrad weszła grupa osób /przeważali wśród niej członkowie i sympatycy Stowarzyszenia Chłopskiego /bez zaproszeń. W chwili, gdy Szymański dowodził, że chłopi i robotnicy muszą otrzymać natychmiast i bezpłatnie zroszoną ich krewią i potem ziemię, winni spieszyć z bratnią pomocą uciskanym i gębiczym chłopom i robotnikom innych krajów i, że przewodnikiem chłopów i robotników polskich w ich walce z kapitałem są robotnicy i chłopi Rosji Sowieckiej, grupa ta poczęła wzrosnąć okrzyki: "Prees z komunistą", "Najmisi komunistyczny", "Prees do Sowietów", "Wyrzucić stąd komunistę" .-

Szymański, nie przestając przemawiać, nazwał opozycjonistów, do których przyłączyła się także część przybyłych na zjazd sympatyków "Samopomocy", pachołkami kapitalistów.-

Podrażnieni tem opozycjonisci rzucili się na prezydium zjazdu i pobili dotkliwie Szymańskiego i Opęchowskiego. Szymański schronił się pod opiekę policji, zaś Opęchowski i inni wybiegli na ulicę, gdzie prześladowani byli zarówno przez zebraną przygodnie publiczną jako też kilkunastu uczestników zjazdu. Zaznaczyć należy, że Szymański, broniąc się, dobył noża i zadał nim nieszkodliwie cios jednemu z atakujących go.-

Po rozwiązaniu zjazdu i przywróceniu porządku - policja zatrzymała Szymańskiego za wystąpienie wybitnie antypaństwowe na zjeździe i użycie noża w spowodowanej przez niego bójce. Sędzia siedziby w Ostrołęce, któremu Szymański przekazany został z materiałami oskarżenia, zwolnił go po przesłuchaniu.-

Tego dnia Szymański odjechał do Warszawy. Razna-

Dnia 1. grudnia 1928 r.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Związki klasowe.

Związek Zawodowy Dozorców Domowych w Augustowie.

Dnia 25 ub.m. w Augustowie odbyło się ogólne zebranie członków Związku Zawodowego Dozorców Domowych, zwołane na żądanie Okręgowego Inspektora Pracy w Suwałkach w celu dokonania wyborów delegatów do zawarcia umowy zbiorowej z właścicielami domów. Jako delegaci zostali wybrani - Stefanński Jan, Gałkowski Michał, Zakrzewski Józef i Łakomy Ignacy, który w dniu oznaczonym przez Inspektora Pracy w Suwałkach nie przybyli do niego, jak wyjaśnił Zarząd Związku z powodu braku funduszy związkowych na pokrycie kosztów ich przejaz-

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.

Dnia 23 ub.m. w Łomży z inicjatywy Rady Żydowskich Związków Zawodowych odbyła się pogadanka n.t. "Klasa robotnicza, a związki zawodowe". Przemawiali prezes Rady, Zamiat Jakób i radny m. Łomży, Posesorski Mortko, wskazywali na potrzebę organizowania się robotników w związkach zawodowych. Na przemówieniu ich replikował komunista Mortko Olach, który stawał za wzór robotnikom żydowskim w postępu organizacji zawodowej robotników Rosji Świeckiej.

b/ Związki polskie.

P.Z.K. i Z.Z.P. w Łapach.

Oddziały PZK i ZZP w Łapach, powiatu wy

./.

28

c/ Związek Rzemieślnicze i Cechy.

Cech rzeźników i masarzy chrześcijan w Suwałkach.-

Dnia 24 ub.m. w Suwałkach odbyło się walne zebranie chrześcijańskiego cechu rzeźników i masarzy, na którym omawiane sprawy organizacyjne.-

Związek Rzemieślników Żydów w Suwałkach.-

Dnia 24 ub.m. w Suwałkach odbyło się walne zebranie członków Związku Rzemieślników Żydów w sprawach organizacyjnych.-

Cech majstrów piskarskich w Wołkowysku.-

Dnia 24 ub.m. przy udziale wojewódzkiego instruktora przemysłowego, inż. Głogowskiego odbyło się w Wołkowysku zebranie organizacyjne cechu majstrów piskarskich. Wybrano komisję organizacyjną w składzie - Marewski Piotr, Kopliński Janek i Geber Chackiel.-

Cech majstrów krawieckich w Wołkowysku.-

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 47.

Na zebraniu dnia 24 ub.m. na skutek interwencji instruktora inż. Głogowskiego zdecydowana została ostatecznie sprawa utworzenia jednego cechu majstrów krawieckich w Wołkowysku. -

Załatwienie wszelkich formalności, związanych z organizacją cechu powierzono komisji, do której wybrano - Szwachowicza Abrama, Murasztejna Motela, Freja Szlomę, Falkowicza Mowszę i Benkasztejna Lejbe.-

Związek Kupców Żydowskich w Wołkowysku.-

Dnia 25 ub.m. na wspólnym zebraniu członków Związku Kupców Żydowskich i Związku Drobnych Kupców i Handlarzy w Wołkowysku postanowione prowadzić fuzję obu związków. Czynności techniczne powierzono komisji 20-tu.-

Związek Rzemieślników Żydów w Białymostku.

Dnia 24 ub.m. w Związku Rzemieślników Żydowskich w Białymostku odbyła się uroczystość z okazji dziesięciolecia istnienia sekcji krawieckiej. Przemówienia okolicznościowe wygłosili Wi-

Według danych z dnia 30 ub.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 2594 osoby, a mówicie:

powiat:	ilość:	zmniejszenie:	wzrost:	pobiera zapom.
augustowski:	15	-	15	-
żołynski:	13	-	13	2
szczuczyński:	-	150	-	-
grodzieński:	501	-	37	44
białostocki z	2465	-	184	267.

Wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymostku

Vidz sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

Z grupy pracodawców złożono następujące listy:

- 1/ Rzemieślników i Drobnych przemysłowców,
- 2/ Zjednoczenia Pracodawców Demokratycznych,
- 3/ Ogólna bezpartyjna lista pracowników,
- 4/ Bloku pracy ..

Z grupy ubezpieczonych zgłoszono 8 list, w tym dwie fikcyjne. Oprócz sześciu wyszczególnionych w sprawozdaniu Nr.47. zgłoszone zostały listy - 7/ Pociej-Sj. Prawicy i 8/ Pociej-Sj. Lewicy. Unieważnione fikcyjne listy Nr.1 /PPS/ 3 /Bund/ i 6 Bloku Robotniczego PPS/ wiecy i Lewicy Robotniczej ze względów formalnych..

Dnia 25 ub.m. odbył się w Wasilkowie wiec przedwyborczy PPS, obejmany przez Regimelę Aleksandra, Kosackiego i Trochamowicza, którzy oceniali krytycznie działalność starej Rady Powiatowej Kasy Chorych. Tegoż dnia odbył się przedwyborczy wiec PPS w Białymostku pod przewodnictwem Koskowicza, oraz przy udziale posła Arciszewskiego i Gomolińskiego Maksymiliana z Warszawy.. Poseł Arciszewski w obszernej przemówieniu skreślił historię walk PPS o niepodległość Polski, a następnie om-

Dnia 1. grudnia 1928 r.

IX. Strajki.

Strajk robotników szewc-
kich i krawieckich w Ra-
dziówie.

Trwający od dnia 12 ub.m. strajk 12 robot-
ników szewcich z krawieckich w Radziówie,
powiatu szczuczyńskiego został w ub. tygodniu
zakończony korzystnie dla strajkujących..

Strajk robotników fabry-
ki zapakownej w Grodnie.

Dnia 20 ub.m. powstaje zatarg pomiędzy
robotnikami i dyrekcją fabryki zapakownej
"Marjor" w Grodnie na tle zwolnienia z pracy
przez dyrekcję fabryki dwóch robotnic /jedna
zupałnia, drugą zaś na przeciag dwóch tygodni/

Wszyscy robotnicy fabryki /165 osób/ po-
wstrzymali się od pracy dnia 20 ub.m., domaga-
jąc się przyjęcia wydalonych robotnic. Po uzy-
skaniu zapewnienia, że zgodnie z ich żądaniem
wydalone robotnice przyjęte zostaną do pracy
po upływie 2-ech dni, strajkujący tegoż dnia
przystąpili do pracy..

Strajk robotników fabry-
ki dykt w Białymostku.

Dnia 28 ub.m. zastrajkowało 180 robotni-
ków fabryki dykt Brauna w Białymostku, którzy
w ten sposób zaprotestowali przeciwko wyda-
niu z pracy robotnika Krauzego Ferdynanda..

Strajk robotników ce-
gielni w Białymostku.

Dnia 28 ub.m. w cegielni Dojlidy w Biał-
ymostku zastrajkowało 21 kopaczy gliny, któ-
rzy żądają podwyżski pracy o 10 groszy od kađe-
go metra wykopanej gliny..

aresztom tłum liczący około 200 osób, który podburzony przez Szymkowskiego Edwarda i Piotrowskiego Wacława obrzucił posterunek kamieniami. W czasie rozpędzenia tłumu uderzony został kamieniem w szyję komendant posterunku st. przodownik Swadyń. Przybyły niezwłocznie z Białegostoku do Supraśla z oddziałem policyjnym aspirant P.P. Jachowski aresztował Piotrowskiego Wacława, Sawickiego Jana, Szymkiewicza Edwarda i Gruszewskiego Kazimierza. --

Okradzenie sklepu jubilerskiego w Suwałkach.

W nocy z dnia 23. na 24. ub.m. dokonano kradzieży z włamaniem w sklepie jubilerskim Leona Edelsteina w Suwałkach. Sprawców kradzieży różnej biżuterji wartości około 2 tysiące złotych - Aleksandra Swierzbiniowicza i Bronisława Rynkiewicza - zawodowych złodziei, ujęto, zaś skradzioną biżuterię oznakiono pod podłogę w ich mieszkaniu. --

Świętokradztwo w osadzie Wąsosz.

Dnia 24 ub.m. mieszkańcy osady Wąsosz, powiatu Szczurowego - Gzyżewski Bolesław i Kalinowski Jan skradli obrusy z miejscowościowego kościoła parafialnego. Obu ich aresztowano. --

Napady rabunkowe

Dnia 25.ub.m. na szosie pomiędzy wsiami Zabiele i Ptakami w powiecie kolneńskim, na powracającego furmanką z Kolna Berka Orzechowicza napadł nieznany osobnik uzbrojony w rewolwer, który zabrał napadniętemu z furmanki 10 skór baranich suszonych, 3 p. butów i 450 zł. gotówką. --

Dnia następnego na szosie pomiędzy wsiami Borkowo i Zalesie w powiecie kolneńskim na przejeżdżających furmanką z Kolna Mściwujewskich Jana i Antoniego napadła banda, składająca się z 3 osobników, którzy Mściwujewskich pobili kijami i kamieniami, a następnie zrabowali uprząż na konie oraz inne drobne rzeczy, wartości około 200 zł. drugiego

Ta sama banda i tegoż dnia dokonała napadu rabunkowego na powracających z Kolna małżonków Jana i Helenę Zająć, Józefa Chmielewskiego, Rosalę Alicką, małżonków Falkowskich Karpowicza Józefa i Cherubina Antoniego, miesz-

Wojewoda Blagostocki.

Mr BP. 3125/28.T.

Dnia 1. grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 48.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenia granicy.

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zatrzymano: w powiecie augustowskim - 4 osoby, szczuczyńskim - 11 osób, kolneńskim - 2 osoby...

Zatrzymanych przekazano właściwym Sądowi Pokoju.

Zatrzymanie desertera.

Na punkcie granicznym w Raczkach, powiatu augustowskiego zatrzymany został dnia 23.III. przez szeregowego P.P. Skindzielewski Aleksander, deserter z 8.p.a.p., który zbiegł do Niemiec w roku 1921. Zatrzymanego Skindzielewskiego przekazano posterunkowi żandarmerji w Augustowie.-

Przejazd dyplomatów
przez punkt granicznego
w Wincencie.

Dnia 19. ub.m. przez punkt graniczny w Wincentie /powiat kolneński / przejechał samochodem w drodze powrotnej z Niemiec do Warszawy p.Rotto Marjo, attache wojskowy przy poselstwie włoskim w Warszawie, w towarzystwie oficera włoskiego Donati Karlo..

Wdrożenie dochodze- nia za nielegalne przekroczenie grani- cy.

Starostwo w Grodnie uzyskało informacje, że mieszkańcy wsi Kościewicze, gminy Berszty w powiecie grodzieńskim - Grygorowicz Maciej udał się w drodze nielegalnej do Litwy, skąd powrócił do miejsca stałego zamieszkania po upływie trzech tygodni. Przeciwko Grygorowiczowi wdrożono dochodzenie.-

XIII. VARIA

Zmiany w Zarządzie

m. Białegostoku

1928

- Dnia 27 ub.m. Rada Miejska m. Białegostek wybrala nowy Magistrat w następującym składzie:
 1/ Herasnewski Wincenty sympatyk Ch.D. niezależny politycznie - prezydent
 2/ Dr. Ziemiński Maksymilian / tydowskie ugrupowanie mieszczańskie / - wiceprezydent i Zawody
 3/ dyrektor szkoły handlowej Antoniewicz Witold i 4/ Rilarczyk Franciszek / lista polskich ugrupowań mieszczańskich /, 5/ dr. Edelsztajn Samuel i 6/ dr. Kaczon Mojżesz / lista żydowskich ugrupowań mieszczańskich /, 7/ Flomenbaum Benjamin - "Bund".

P.P.S. utraciła w zarządzie miasta posiadane dotychczas dwa miejsca.

Komitety budowy szkół

im Marszałka Piłsudskiego

1928

Dnia 27 ub.m. w Hajnówce powiatu bielskiego im. Marszałka Piłsudskiego stytucował się Komitet budowy 7-mio klasowej szkoły powszechniej im. Marszałka Piłsudskiego w następującym składzie: Piotr Lewandowski, Leopold Porowska, Maria Porowicz, Witold Berezowski, Stanisław Świadra, Janusz Mikołajski delegat Rady Gminnej gminy Bielsk Wielki i Antoni Zabdyr delegat dozoru szkolnego...

Koło Floty Narodowej

gminnej w Indurze.

Dnia 24 ub.m. w Indurze powiatu grodzieskiego powstało Koło Floty Narodowej, do którego Zawadzi we K. Jaworska, nauczycielka - prezes, Iglicki, kierownik szkoły, Baloniski, kierownik szkoły hebrajskiej, Feldman zastępca burmistrza i Kozłowski, sekretarz magistratu.

Uchwały Rady gminnej

w Kamionce.

Rada gminna w Kamionce, powiatu grodzieskiego na posiedzeniu odbytum w ubiegłym tygodniu postanowiła wyasygnować z kasy gminnej 500 złotych na budowę br

podniesienia stanu bezpieczeństwa w tych powiatach.

Na rynku pracy dostrzegany jest nieznaczny lecz stały bezrobocia, szczególnie w powiatach żomąyskim i grodziskim. Stan bezrobocia w dniu 6 b.m. wyrażał się cyfra 2.998 / dni ub.m. 2994 / .

III. Polski ruch polityczny

a/ Bezpartyjny Blok Narodowy z Rządem.

Powiat Białostocki.

Poniedziałek swożak działa z b.m. w Supraślu. Wiele sprawozdawczy na którym mowało o konieczności przekształceń na prawy Konstytucji i nowej, pełnichownej działalności robotniczych związku zawodowych. Wiele głosów skierowanych do strajków, będących w swej dużej części nieprzezroczyste; i sumiennej przyjęty.

Obecnych na wiecu było około 300 osób.

b/ Stronnictwo Narodowe

Powiat Ostrowski.

Na wiecu sprawozdawczym w Ostrowi Mazowieckiej dnia 2 b.m. posłek Berezowski Zygmunt stwierdził, że sytuacja polityki gospodarczej Rządu, a następnie zarządzającej Rządowi, bezpieczeństwa działania, konsekwencja eksplorowania przedsiębiorstw i wprowadzanie chaosu do systemu podatkowego. Według oświadczenia posła Berezowskiego Stronnictwo Narodowe zauważając będzie projekt rządowy w kwestji podwyższenia podatku gruntowego i podatku od lokali, wystąpi natomiast z projektem rezygnacji Rządu z podatku gruntowego na korzyść samorządów jest bowiem przekonane, że samorządy będą wymierzały tzw. twardy podatek bardziej celowo niż Rząd.

Obecnych na wiecu było około 150 osób.

c/ Chrześcijańska Demokracja.

Powiat Białostocki:

Dnia 2 b.m. w Białymostku odbyła się konferencja polityczna Chrześcijańskiej Demokracji przy udziale posła Urbanińskiego, który wygłosił referat o pracach Sejmu i sytuacji wewnętrznej Państwa.

Na wniosek posła Urbanińskiego konferencja uchwa

Powiat Ostrowski:

Dnia 30 ub.m. w Broku odbył się wiec sprawozdawczy posła Roga, który omówił przebieg wyborów do Sejmu i Senatu i działalność P.S.L. "Wyzwolenie". w Sejmie. Obecnych na wiecu było około 300 osób.-

Powiat Wołkowyński:

Nieznaczną działalność propagandystyczną i organizacyjną na rzecz Stronnictwa prowadzą w powiecie wołkowskim Rybak Julian i Wasilczuk Antoni, zamieszkali we wsi Grudy Górne, gminy Biskupickiej, oraz Szafranowski Feliks, nauczyciel szkoły powszechnej, działający w gminie tarnopolskiej.-

f/ Polska Partia Socjalistyczna.

Powiat Bielsk-Połł.

Dnia 1 b.m. w sali Oddziału T.U.R.w Bielsku Podlaskim odbył się odczyt posła Dubois Stanisława na temat "Rządy Ludowe w Polsce". Po zobrazowaniu zasług P.P.S.w walce o zdobycze socjalne klasy robotniczej, poseł Dubois podkreślał doniosłość kulturalno - oświatowej pracy Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego, zmagającego się skutecznie z przeszkodami, jakie pionierzy oświaty ludowej napotykają na drodze swojej działalności i z brakiem zrozumienia dla konieczności szerzenia tej oświaty nawet u czynników rządowych.-

Powiat Ostrołęcki:

Dnia 2 b.m. na wiecu sprawozdawnym w Ostrołęce poseł dr. Czarnecki scharakteryzował układ sił poszczególnych stronnictw i ugrupowań politycznych w Sejmie, omówił przebieg wyborów do Sejmu i Senatu w oświetleniu PPS.i wyjaśnił przyczyny, dla których P.P.S., P.S.L. "Wyzwolenie" i Stronnictwo Chłopskie utworzyły na gruncie sejmowym pewnego rodzaju blok taktyczny, który przeciwstawia się skutecznie wszelkim projektom Rządu, godzącym w interesy nas pracujących. Obecnych na wiecu było około 700 osób.-

spółdzielcze w Krzemienicy.

się zebranie członków miejskiego Okręgowego Stowarzyszenia Spółdzielczego na którym wybrano Siwickiego Piotra, Kuleszewicza Adama i Dankosza Bolesława do nowego Zarządu Stowarzyszenia, oraz Stylika Stanisława, Dudziecza Mikołaja, Łobowicza Władysława, Kuleszewicza Adama Chmielnika Józefa, Szota Ludwika, Zamojskiego Mikołaja i Zamocina Michała jako delegatów na Zjazd Okręgowych Stowarzyszeń Spółdzielczych.

Chrześcijańskie
Stowarzyszenie Spółdzielcze
w Białymstoku.

Dnia 2.b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie członków Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Spółdzielczego pod przewodnictwem Karwata Bronisława.

Przyjęto do wiadomości sprawozdanie z działalności Zarządu Stowarzyszenia i omówiono szereg spraw aktualnych

f/ Inne.

Towarzystwo Oświaty
Pozaszkolnej w Szczytach
w Szczytach.

Towarzystwo Oświaty Pozaszkolnej w Szczytach rozpoczęło akcję zmierzającą do utworzenia w Szczytach kursów dokształcających dla dorosłych.

Koło Gospodyń wiejskich w Mostach.

W ub. tygodniu powstało Koło Gospodyń Wiejskich w Mostach powiatu Grodzieńskiego.

Towarzystwo Kultury i Oświaty Robotniczej "Pochodnia" w Białymstoku.

Dnia 2.b.m. odbyło się w obecności Pana Wojewody Kirsta otwarcie i poświęcenie lokalu Polskiego Towarzystwa Kultury i Oświaty Robotniczej "Pochodnia" w Białymstoku. Poświęcenia lokalu dokonał ks. kanonik Abramowicz, który wygłosił również okolicznościowe przemówienie. Następnie przemawiali - prezes T-wa "Pochodnia" Kubik, adwokat Olszyński, prezes Centralnego Związku Zawodowego Związków Polskich w Warszawie Dagman, przedstawiciel Związku Zjednoczonych Kolejowców Leśny, przedstawicielka Narodowej Organizacji Kobiet Stromińska i Pilmowicz, którzy podkreślali doniesłość powstania T-wa "Pochodnia" i omawiali pokróćce jego cele i zadania.

P.Wojewoda Kirst w przemówieniu swem wyraził zadowolenie z rozwoju T-wa "Pochodnia" i podkreślił konieczność szerzenia wśród nas pracujących kultury i oświaty

10.

Wojewoda Białostocki,

Nr BP. 3189/28 T.

Dnia 7 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 49.

V. Sekty religijne.

- Negatywne -

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3189/28.T.
Dnia 7.grudnia 1928 r.

12
Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

VII. Ruch wywrotowy

a/ Przejawy działalności organizacji wywrotowych.

Komunistyczna Partia Zachodniej Białorusi.

Powiat Wołkowyjski:

Do kilku osób politycznie nieposzlakowanych zamieszkałych w gminie porozowskiej nadawane zostały pocztą, nadano - dnia 24 ub.m. w Warszawie, wydawnictwa listopadowe KOKPP. i OK.KPZB w ofrankowanych kopertach.-

Powiat Bielsk Podl.:

Pod adresem Ambrożewicza Jana, Kurjanowicza Ignacego, Jakubowskiego i Rówieńskiego Józefa zamieszkałych w Narwi, Dekałowicza ze wsi Puchły, gminy Narew, Doroszkiewicza Aleksandra w kolonii Gisy, gminy Narew, Konarzewskiego Ludwika wo wsi Saki, gminy Narew i Niepkochy Michała ze wsi Ogrodnicki, gminy Narew - nadawane zostały pocztą z Warszawy listopadowe wydawnictwa komunistyczne. Z pośród wymienionych Ambrożewicz Jan i Kurjanowicz Ignacy notowani są jako b. członkowie "Rewkomu" w Narwi w 1920 roku podczas inwazji bolszewickiej, oraz Jakubowski Tomasz jako podejrzany o działalność wywrotową.-

Powiat Grodzieński:

OK.KPZB.Grodno rozpoczęł akcję odbudowy sieci partyjnej w powiecie grodzieńskim i w tym celu nawiązał już stosunki konspiracyjne z Komitetami Rejonowymi KPZB. w Skidlu, Krynkach, Indurze i Łaszy..

Ożywioną działalność prowadzi grodzieński Komitet Okręgowy "MOPR'u", który regularnie dwa razy w tygodniu przesyła żywność i tyton więźniom politycznym, osadzonym w więzieniu w Grodnie.-

Powiat Sokólski:

Komitek Ewangelicki ZKZB.w Sokółce zamierza zorganizować w najbliższym czasie zbiórkę pieniężną na pokrycie kosztów obrony sądowej członków sokólskiej organizacji komunistycznej aresztowanych w kwietniu br -

Powiat Szemęcki

Dnia 2 lutego w kościele św. Józefa Ogonowskiego w Radziechowach w powiecie Szemęckim odbyło się zebranie członków sympatyków "Solidarności" zwołane przez inspektora Falkowskiego ukończył pracownię i z powodzeniem dokonał się włożenie podpisów. Były obecny przewodniczący najwięcej podatków podatkowych jednostek podlegających mu powiatowi.

Na zebraniu obecnych było około 50 osób. -

11

powiatu augustowskiego - przy piłkowaniu drzewa metrowego, domaga się od dłuższego czasu regularnego wypłacania im należności zarobkowych. Nadleśnictwo w Krasnem tłumaczy się, że należności tych nie może regulować, bowiem nie otrzymało dotychczas asygnat, względnie nie zostały zakatwione formalności związane z wypłatą zarobków robotniczych -

a/ Wybory do Powiatowej Kasy Chorych w Białymostku.

Dnia 2.5.1946 w Białymostku odbył się wiec przedwyborczy Polskiego Bloku Demokratycznego pod przewodnictwem Mikołajczyka Antoniego. Przemawiali na wiecu posek Urbański Franciszek, urzędnik kolejowy Leśny, prezes Rady Okręgowej Z.Z.P.w Białymostku - Filipowicz Władysław i Ślusarczyk Ludwik, przedstawiciel organizacji P.W.i N.F. którzy przedstawili nebranym socjalne znaczenie Kas Chorych dla ubiegłych i nawoływali do solidarnego głosowania na listę Nr.5..

Obecnych na wiecu było około 80 osób..

Tegoż dnia odbył się w Gierszowicach, pow. bielsko-bialskiego wiec przedwyborczy, zwolony przez P.P.S., na którym przemawiał Gomoliński Maksymilian osłonek OKR.PPS.w Białymostku. Przemówienie Gomolińskiego, luźnie związane z okolicą przedwyborczą dotyczyło właściwie opozycyjnego ustosunkowania się P.P.S. do Rządu a zwłaszcza do Pana Ministra Niezgodytowskiego..

Obecnych na wiecu było około 500 osób..

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3189/28.T.

Dnia 7.grudnia 1928 r.

18

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

X. Strajki

Strajk robotników
fabryki dykt w
Białymstoku.

Rozpoczęty dnia 28 ub.m. strajk 180 robotników fabryki dykt Brauna w Białymstku - zlikwidowany został definitywnie dnia 5 b.m.w sposób kompromisowy. Strajkiem kierował Macanko Roman z ramienia Okręgowej Rady Klasow. Związków Zawod., który dwukrotnie interweniował u Inspektora Pracy...

Dnia 5 Bajka, zatrzymani zostali pod zarzutem stosowania teroru strajkowego w związku ze strajkiem robotników fabryki dykt Brauna - Gomoliński Maksymilian, członek OKR. PPS.w Białymstoku. Tarasiewicz Witold i Osowski Stanisław z których pierwsi dwaj zostali po zbadaniu zwolnieni, zaś Osowskiego przekazano z materiałami oskarżenia do dyspozycji władz sądowych..-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Ciężkie poranienie
w pow. kolneńskim.

Napad na konduktora
pociągu.

Bójka w Bieckach
Siemiatyczach.

Napad w powiecie
bielskim.

Zlikwidowanie ban-
dy z kłodzieskiej.

20

Dnia 2.b.m. leśniczy z leśnictwa Czaki gminy Tu-
rośl w powiecie kolneńskim ranił ciężko mieszkańców wsi
Leman gminy Turośl - Józka Teofila.

Dnia 29.ub.m. w pociągu Nr.244 na linii Suwałki -

Biskupstok na konduktora Józefa Adamsko w czasie kon-
troli biletów na szlaku Tedorkowce - Kuźnica powiatu
sokołowskiego napadł pomiędzy żołnierzami wagonów nieznany
osobnik, który usiłował wrzucić Adamska z pociągu będącego
go w biegu. Adamsko zatrzymał się na buforach wagonu. Na
pastnik zdążył zbiec.

Dnia 29 ub.m. w Siemiatyczach pow. bialskiego pod-
czas bójki, wynikającej na tle porachunków osobistych zo-
stał ranny ciężko nożem w lewy bok mieszkańców Siemiaty-
Zew Ludwik, który zmarał w drodze do lekarza. Sprawca
zabójstwa, brat zabitego Zygmunt Zew, został aresztowany.

Dnia 4.b.m. na drodze Za Pielskiem - Podlaskim w k-
runku wsi Biała napadnięci zostali przejeżdżający furma-
ką Puczka Afanazy i Andrzejuk Andrzeja mieszczący wsi Ja-
nowo gminy Narew, pow. bielskiego przez 8-mu osobników.
W wyniku bójki Puczka Afanazy raniony został
nożem w okolicę lewej kości skroniowej, zaś Andrzejuk
doznał lekkiego uszkodzenia ciała. Sprawców napadu - Pol-
katusa Nieczypora, Deminiuka Wasyla i Pacewicza Andrzeja
ze wsi Kotły, Maciejuka Wasyla ze wsi Biała, Rajockiego
Wasyla ze wsi Krzywa, Strelczuka Teodora, Golonko Jerzego
i Zimonta Narara ze wsi Czyże, gminy Pasynki - ujęto.

W powiecie ostrowskim ujęto w ub. tygodniu bandę
z kłodzieską, która dokonała szeregu kradzieży na terenie
powiatu ostrowskiego, ostrołęckiego, żuromińskiego i wys-
mazowieckiego. Zatrzymano: Zacha Władykównę, Pawłowskiego
Piotra, Pawłowską Marię, Zacha Stanisława i Zacha Bo-
lesława, sprawców 7-mu kradzieży w gminie Jasienica
pow. ostrowskiego, Jana i Aleksandra Stęmaszczyków
z kłodzieskiej recydwiów, powracających z Laponią z dokona-
nych w powiecie makowskim i w gminie Nur, pow. ostrowskie-

KOJEMODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 3189/23.T.

Dnia 7 grudnia 1923 r.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne prze- inowienia granicy.

W ub. tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zaatrzymano - w pow. kolneńskim 4 osoby, szczeczyńskim 12 osób i augustowskim 3 osoby. - Zatrzymywani którzy w swoim czasie przekroczyli nielegalnie granicę do Niemiec w celach zarobkowych i obecnie powrócili do kraju, przekazano w związku z tym sądom pokoju. -

W Bersztach powiatu grodzieńskiego zatrzymany został mieszkaniec wsi Kóbole gminy Berszty - Trojanowski Józef, uczeń VI kl. gimnazjum litewskiego w Wilnie, który we wrześniu b.r. wyjechał w drodze nielegalnej do Litwy, skąd powrócił dnia 25 ub.m.-

Zatrzymanie przemytu w pow. sieradzkiem.

Dnia 29. ub.m. posterunek P.P.w Sztabinie, powiatu augustowskiego zatrzymał partię przemytu zawierającą skóry futrane i tkaniny wartości około 12.000 złotych.

Zatrzymanie przemytu w pow. grodziskim

Dnia 30.III. szeregowi 23 baonu K.O.P. zatrzymali na granicy przemyt, zawierający 50 kg. cukru. Dwóch osobników, którzy niesli przemyt, nie zdokano zatrzymać.

[View Details](#)

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI.
Nr. RP. 3189/28. T.
Dnia 7 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 49.

XIII. V A R I A .

Uroczystość w szkole
podchorążego piechoty
w Ostrowi Mazowieckiej
z okazji 10-lecia
stowarzyszenia

Dnia 28 i 29 ub.m. szkoła podchorążych piechoty
w Ostrowi Mazowieckiej, uroczystość 10-lecia
powstania listopadowego.

W pierwszym dniu uroczystości odbyły się uroku-
nięcie salutowe państewko, z westchniem żołnierskim głośnym
urkody wieczorem kisów składają na kierę głosy tyl. ks.
biskup Bandurski.

W drugim dniu uroczystości przybyli do Ostrowi-
mazowieckie, inspektor armii gen. Rydza Śmigły w towarz-
stwie osobistego adjutanta P. Prezydenta Republiki kpt.
Suszynskiego, drugi wice minister Spraw Wojskowych gen.
Fabrycy, P. Wojewoda Kielce, generałowie Jacyna i Sta-
chiewicz, pułkownik Ostrowski, dyrektor nauk wyższych
szkół wojskowych pułkownik S.G. Zieleniewski, attache
wojskowe w Rydzach pM. Szt. Gen. Kara, Szef duszpasterstwa
D.O.K.I.ks. Burzyński oraz szereg wyższych oficerów i
przedstawicieli organizacji społecznych. Po mszy poło-
wej, odprawionej przez ks. biskupa Bandurskiego odbyło
zaprzysiężenie batalionu najmłodszego rocznika uczniów
szkoły. Uroczystość zakończyła się defiladą wszystkich
Oddziałów szkoły podchorążych, poczem nastąpiło poświęca-
nie kamienia węgielnego pod pomnik Fiodra Wysockiego,
ufundowany przez Radę Miejską miasta Ostrowi Maz., któr
w imieniu wygłosił przemówienie okolicznościowe bur-
mistrz m. Stanisław Kisz Leśniewski. Wrazcie odbyła
się odprawa Oddziału Podchorążych pod komendą por. Gwie-
lkowskiego do Warszawy w celu objęcia przezeń historycz-
nej warty w Belwederze.

Tegoż dnia P. Wojewoda Kielce w gmachu Starostwa
ostrowskiego udekorował srebrnym krzyżem zasługi dyre-
ktora Spółdzielni "Rolnik Ostrowski", Gracjana Kamińskiego,
zasłużonego działacza społecznego w pow. ostrowskim.

sea w Zarządzie i cztery miejsca w Komisji Rewizyjnej
Kasy - PPS uzyskała oba miejsca w Zarządzie i dwa
miejscia w Komisji Rewizyjnej /dwa pozostałe miejsca
podzielili między sobą - grupa bezpartyjnych i "Bund"/.
odzwierciadliły wpływy PPS w powiecie Tomczyńskim...

Poza PPS z polskich stowarzyszeń politycznych sła-
ba działalnością uznawanej PSL. "Wyzwolenie" /wiec
posła Fideliusa w Trzciance/, Stowarzyszenie Gałopiskie
/wiec posła Sawickiego w powiecie wys.-małkowieckim/,
BBWR, który brał udział w kampanii przedwyborczej do
Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymostku /w Polskim
Bloku Demokratycznym, zwalczanym personalnie przez
PPS./ ...

Działalność Stowarzyszenia Narodowego wyczerpywała
całkowicie przeciwządowna kampanja prasowa posła Wier-
chowskiego /artykuły w "Nowym Życiu" i "Życiu i Pracy", omó-
wione w punkcie drugim sprawozdania/...

Podebiec jak w okresie poprzednim, ruch zawodowy
w ubiegłym tygodniu był słaby. Początkowe ostatnie spo-
strzeżenia wskazują, że drobne gwiązki zawodowe, nie-
scentralizowane sklaniają się ku organizacji cechów i
w licznych wypadkach przekształcają się na cechy. -
Z ważniejszych przejawów ruchu zawodowego zasługuje
na uwagę wystąpienie w Grodnie Klasowego Związku Pra-
cowników Kasy Chorych przeciwko Komisarzowi tej Kasy,
Korzeniowskiemu /BBWR/ z powodu zwolnienia przez
ostatniego za nadużycia na szkodę Kasy pracowników biu-
ra Kasy Naniukiewicza, Dąbrowskiej i Wróblewskiej. W
związku z powstającym na tem tle zatargiem Oddział Zwią-
zku Pracowników Kas Chorych i Instytucji Ubezpieczeń
Społecznych na sejmiku w dniu 5 kw. postawił ultima-
tywnie żądanie Komisarzowi Korzeniowskiemu cofnięcia
do dnia 6 kw. zwolnienia wymienionych pracowników Ka-
sy, grożąc w przeciwnym razie proklamowaniem strajku

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3242/28.T

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50

Dnia 15 grudnia 1928 r.

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

"Nowe życie" -
Grodno

Numer 109 z dnia 5 bm. W artykule "B.Oh.D" zwraca uwagę na nagrażającą interesem Państwa i Kościoła Katolickiego działalność Białoruskiej Chrześcijańskiej Demokracji, podkreślając, że szkolność B.Oh.D. uważana jest za jedynie unikowane stromiszczo polityczne białorusinów, również jednakże kroczy one w wielu wypadkach drogami unielegalionowej BURHromady. Następnie pismo rozpatruje analitycznie przebieg i uchwały odbytego w ostatnich tygodniach w Wilnie zjazdu delegatów B.Oh.D., oraz poszczególne punkty uchwalonego na tym zjeździe programu stromiszcza, a dalej na podstawie uwidocznionych stąd przesłanek wysuwa z nich wniosek, że B.Oh.D. nie zrealizuje nigdy swego programu, opartego na niemożliwych do urzeczywistnienia obietniscach.

Numer 110 z dnia 9 bm. W artykule kronikarskim "Z Sejmu" poseł Wierczak Karol omawia przebieg posiedzenia Sejmu dnia 5 bm., przy czym podkreśla, że Rząd ma czas od dnia 1 kwietnia 1927r. do dnia 1 kwietnia br. wydać około 600 milionów złotych ponad budżet, zatwierdzony przez Sejm i, że od czasu urzędowania ministra Zdziechowskiego budżet Państwa zwiększył się blisko o tysiąc milionów. Poseł Wierczak stwierdza, że winę na to ponoszą nietypko Rząd i BBWR, ale także PPS, PSL "Wyzwolenie" i Stromiszczo Chłopskie" które zezwa-

"Wiadomości Parafji
Łomżyńskiej" - Łomża.

Proboszcz parafii w Łomży ks Saturnin
Rostkowski powiadomił Starostwo, że będzie
wydawał tygodnik "Wiadomości Parafji Łomżyń-
skiej", który ma być poświęcony sprawom re-
ligijno-informacyjnym i społecznym.

-----000-----

Praga żargonowa Województwa Białostoc-
kiego nie zamieszczała w ub. tygodniu artyku-
łów, wchodzących w zakres sytuacyjnego spra-
wozdania tygodniowego.

-----#-----

8

d/ Stremietwo Chłopskie.

Powiat Wys.-Mazowiecki

Dnia 8 kw. we wsi Kuczków, gminy Kluków odbył się wiec sprawozdawczy posła Sawickiego Adolfa, który omawiał budżet Państwa w świetle ustaw swego Stremietwa. Przemówienie posła Sawickiego na tym wiecu bardziej charakterystycznych momentów nie zawierało. Obecnych na wiecu było - około 200 osób.-

e/ PPS - d. Frakcja Rewolucyjna.

Powiat Suwalski

W wyniku kilku przygotowawczych barad dnia 9 kw. ukonstytuował się w Suwałkach powiatowy komitet organizacyjny Frakcji Rewolucyjnej PPS w następującym składzie: Jan Mieczkowski, prezes Związku Rolników w. Suwałk, Zbigniew Mazur, nauczyciel teńskiego seminarium nauczycielskiego w Suwałkach, Stanisław Raczkowski, Mesterowicz Józef, rzemieślniczy /stolarze/, Zygmunt Czerucki, fryzjer i Edmund Krecki, urzędnik Powiatowego Urzędu Ziemskego w Suwałkach, z pośród których czynnymi działaczami PPS byli dotychczas Raczkowski, Mesterowicz i Czerucki.-

Powiat Wołkowyski

Jak już podkreśliłem w poprzednim sprawozdaniu tygodniowem, w powiecie wołkowyskim warasiają możliwości dla pracy organizacyjnej PPS.d. Frakcji Rewolucyjnej, znajdująca na grubie politycznie zróżnicowanego BZK., którego 15-20% członków wypowiada się za PPS d.F.R., 20% za BBWR i 40% zdecydowanie za GKNPPS. Około 20% członków Związku narazie zachowuje się niesdecydowanie.-

-----

d/ Straże pożarne.

Powiat Wołkowyjski

Dnia 9 kw. w Podorosku, pow. wołkowyjskiego powstało Stowarzyszenie Ochotniczej Straży Pożarnej. Zarząd Stowarzyszenia tworzą: wójt Osąplęjewski - prezes, Kołosowski Teofil - vicesprezes, Kaluta Stanisław - sekretarz, Kaluta Witold - skarbnik i Kiełbik Jan - naczelnik.

Powiat Łomżyński

Dnia 9 kw. w Piątnicy, gminy Dwozdowe odbyło się zebranie Tow. Ochotniczej Straży Pożarnej, na którym omówiono sprawy organizacyjne, wybrano nowego naczelnika i skarbnika i uchwalono przekazanie z funduszy Twa 30 zł. na budowę Domu Niepodległości w Łomży.

e/ Organizacje rolnicze i społdzielcze.

Powiat Wołkowyjski

Dnia 2 kw. w Krzemianicy odbyło się zebranie członków Okręgowego Stowarzyszenia Spożywów pod przewodnictwem Sawickiego Piotra. Na zebraniu wybrano: Stanisławę i Mikołaja Łudsiczów, Bronisławę Pieniutę, Kuleszę Adama, Chwiedukę Józefa, Szota Ludwika, Mikołaja i Michała Zamojskich, jako delegatów na walne zebranie Stowarzyszenia.

Powiat Suwalski

Dnia 3 kw. w Suwałkach odbyło się zebranie członków suwalskiego Twa Rolniczego przy udziale prezesa Rady Wojewódzkiej Towarzystw Rolniczych, Tenczyńskiego. Po omówieniu spraw organizacyjnych i programowych wybrano nowy zarząd Twa w składzie: Włodzimierz Bierniewicz, dyrektor oddziału Banku Wileńskiego - prezes, Urbanowicz Stefan, emeryt, Henryk Docha i Józef Świgocki, ziemianie z pow. suwalskiego, Klukowski, ziemianin z pow. augustowskiego i Józef Mackiewicz, inspektor rybactwa w suwałkach - członkowie Rady.

P.M.S. w Wysokiem-
Mazowieckiem

Dnia 9 kw. w Wysokiem-Mazowieckiem odbyła się akademja z powodu świętej setolecia istnienia miejscowego oddziału Polskiej Macierzy Szkolnej. Okolicznościowe przemówienia na akademii wygłosili - ks. prefekt Chorowicki i Suchorska delegatka Karszadu Okręgowego M.P.S. w Warszawie, która podkreślała zasługi gen. Hallera w walce o niepodległość Polski.

OJĘDODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 3242/28. T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 50.

Dnia 15 grudnia 1928 r.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Sydzi.

Two Kursów Wieczorowych w Zarębach Kościelnych.

Dnia 8 br. w Zarębach Kościelnych, powiatu ostrowskiego odbyło się ogólne zebranie członków Towarzystwa Kursów Wieczorowych, na którym omawiano sprawy organizacyjne i finansowe Twa-

Organizacja sionistyczna w Suwałkach.

Dnia 5 br. w Suwałkach odbyło się zebranie członków organizacji sionistycznej przy udziale delegata Centrali Organizacji w Warszawie, Heftmana. Przewodniczył prezes suwalskiej organizacji sionistycznej, dr. Wejsman. Na zebraniu ten delegat Heftman wygłosił referat o zakończeniu się akcji palestyńskiej, podkreślając m.in. konieczność zwalczania spacji wśród społeczeństwa żydowskiego z odniesieniem do nauków traktowanej akcji i wzywał zebranych do poparcia wysiłków Centrali Organizacji Sionistycznej.

Tego dnia delegat Heftman wygłosił w Suwałkach odczyt pt. "U progu epok narodowych", w którym analizował rolę jednostki jako stonu zbiorowości społecznej, zaznaczając, że jedynie zorganizowany naród żydowski może zdecydować o swym bycie państwowym. Charakterystycznym jest fakt, że Heftman stawił żydom za wzór Litwę, oświadczając m.in., że przedstawiciel doskonale zorganizowanego narodu litewskiego, premier Waldemaras jest autorytetem w Lige Narodów i, że uczestniczy obrad Ligii Narodów.

skiego hymnu "Haty-kwa"..."

Tegoż dnia odbył się w Łomży wieczór pożegnalny z powodu wyjazdu Bystrzyckiego, który wygłosił podczas wieczoru obszerny referat n.t. "Wieczny Żyd, a jego los". Prelegent przypomniał na wstępie legendę o wiecznym żydzie "Ahafzerze", który pożądał śmierci, a jednak nie mógł jej nigdzie znaleźć i tak, goniąc się po ziemi przerzucił się ze wschodu na zachód i z powrotem, podkreślając tragicznego przynusowej egzystencji. Następnie, zawiązując do przytoczonej legendy, zanaczył, że jak w każdej legendzie, tak i w tej tkwi część prawdy. W dalszym ciągu, opierając się na historycznych danych, opowiadał o wielkiej i bogatej przeszłości narodu żydowskiego i o jego 2.000 tysięcy latowej powiecie między innymi narodami świata od czasu wyjścia z Palestyny. Mówiąc o przeszłości narodu żydowskiego, zanaczył, że między żydami nie brakło wielkich myślicieli i filozofów w rodzaju Seneki, Kanta i innych, czego dowodem jest napisanie księgi "Tanah" /księga proroków żydowskich/, przetłumaczonej na wszystkie europejskie języki. Przechodząc do epoki nowoczesnej, opowiedział o siedzeniu się w wieku XIX idei sionistycznej, której wielkim propagatorem był Teodor Herzl. Dalej scharakteryzował panujące obecnie stosunki w Palestynie i podkreślił z unaniem wysiłek narodu żydowskiego i żydowskiego funduszu narodowego w dziedzinie żydowskiego budownictwa państwowego. W końcu zwrócił do jak największych ofiar na rzecz Palestyny, tłumacząc, by nie zwracano uwagi, że Palestyna jest tak niewielkim krajem, chociaż bowiem tak jest w istocie, to jednak Palestyna będzie ostoja narodu żydowskiego, gdyż żydzi, mając własne, chociażby najmniejsze państwo, przestaną być "bezpańskim" narodem...
 " / "

WOJEWODA Białostocki
Nr. EP. 3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 50.

Dnia 15 grudnia 1928 r.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacji wywroto-wych.

Powiat Bielsk-Podl.

Na dzień 18 bm. w Sądzie Okręgowym w Białymostku wyznaczona została rozprawa w sprawie z oskarżenia /art. 102 K.K./ Gołęba Morfki i innych, aresztowanych we wrześniu 1927 r., oraz na dzień 20 bm. w tymże sądzie rozprawa w sprawie z oskarżenia przeciwko Kryształowi Mikołajowi i innym /art. 102 K.K./, aresztowanym w roku 1926.

Wyznaczenie tych rozpraw wywołało ożywienie w organizacjach komunistycznych powiatu bielskiego, w liczbie bowiem oskarżonych znajdują się liczni członkowie czynni wspomnianych organizacji, którzy do czasu rozpraw przebywają na wolności bądź pod dozorem policji, bądź też za kaucją.

Pod adresem Kuleszy Pawła ze wsi Odrynski, gminy Narew, Czepieluka Kazimierza ze wsi Ogrodniki i Rusinkiewicza Wincentego ze wsi Paszkowsczyzna, gminy Narew adresano pocztą z Warszawy egzemplarze numeru listopadowego Międzynarodowego Głosu Chłopskiego z dodatkiem p.t. "Krwawe cyfry".

Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Kolneński

Organa służby bezpieczeństwa powiatu kolneńskiego uzyskały informacje, dotyczące organizacji wywrotowej, rozmieszczonej w powiecie, a pozostającej w kontakcie z OKKPP w Łomży. Szczegóły podane zostaną Ministerstwu w oddzielnem sprawozdaniu po zgrupowaniu materiałów dowodowych.

20

nym 31 maja br.-

Skazani zostali: Gielborc Boruch na 2 Kata c.w
i Kuzner Lejb na rok twierdzy, obaj z zaliczeniem
aresztu prowencyjnego. Gorodeckiego, Portnoja, Sa-
piasztejna i Kamińskiego Sąd uniewinnił.-

etatowym, a pracownikom nieetatowym jednorazowego zasiłku w wysokości dodatku mieszkaniowego należnego pracownikom etatowym; 3/ podwyższenia dodatku mieszkaniowego otrzywanego przez pracowników stałych i rozszerzenia tegoż dodatku na pracowników nieetatowych; 4/ podwyższenia dodatku za pracę nocną o 100% i rozszerzenia tego dodatku na wszystkich pracowników zatrudnionych w nocy; 5/ podwyższenia premji za przytaczanie i pracę warsztatową oraz przyznania premji służbie drogowej, handlowej i magazynowej, a także przemianowania na stałe wszystkich pracowników czasowych po roku pracy na P.K.P."

b/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego w Białowieży.

Dnia 2.b.m.w Białowieży powiatu bielskiego odbyło się zebranie członków miejscowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego pod przewodnictwem Miszczuka Wiktora Przemawiala - Dowgalski Marek sekretarz okręgowy Związku, Studniarek Paweł, Łasny Franciszek, Siłuk Józef i Czarnecki Antoni, którzy obradowali walkę Związku o interesy robotników przemysłu drzewnego..

Na wniosek Dowgalskiego wybrano Łasnego Franciszka jako delegata na Zjazd delegatów Związków Zawodowych Robotników Przemysłu Drzewnego, który odbył się m.in. w Krakowie dnia 9 b.m..

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży urządziła dnia 7 b.m. pogadankę n.t. "Kultura i oświata". Mówcy Zamiatyn Jakób i Mortko Posesorski, wyjaśniali znaczenie oświaty dla robotników żydowskich i wzywali zebranych do czytania książek..

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzaneego w Zambrowie.

Dnia 8 b.m.w Zambrowie, powiatu Komorowskiego odbyło się organizacyjne zebranie oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzaneego i pokrewnych zawodów, do którego zarządu wybrano : Bursztyna Szmul, Geracha Szulima, Sniadowicza Majera, Wierszę Iekę i Brzezę Mojżesza, mieszkańców Zambrowa..

Jankla Dąbowicza Salomę, Kolińskiego Abrama i Brykmuna Chaina - Rotka..

Związek Rzemieślników
Chrześcijańskich w
w Augustowie.

Dnia 9 b.m. w Augustowie odbyło się zebranie członków Zwi. Rzemieślników Chrześcijańskich Przemysła Śliwa Włodzimierza i Nowacki Antoni którzy wyknaeli zebranym brak zainteresowania się pracą zarządu Związku i złożyli sprawozdanie z działalności tego zarządu za ubiegły miesiąc. Na zebraniu uchwalone m.in. utworzenie biblioteki związku..

Związek Rzemieślników
Żydów w Wy.-Masowiecc-
kien.

Dnia 5 b.m. w Wysockiem - Masowieckiem odbyło się zebranie Związku Rzemieślników Żydowskich w sprawie utwo-
rzenia sechu kremieckiego - czarnickiego - kuźnickiego -

Zjazd Wojewódzki cechu
rzemieślniczo-wędliniarskie-
go w Białymostku.

Dnia 8 b.m. w Białymostku odbył się Zjazd Wojewódz-
ki cechu rzemieślniczo-wędliniarskiego pod przewodnictwem
Kurkowskiego z Białegostoku. Na Zjeździe wygłoszono na-
stępujące referaty :

Weber Henryk z Warzawy o sprawach podatkowych i
K. Pełczyński z Poznania - o Ustawie przenyskiej i orga-
nizacji pracy zawodowej..

W toku dyskusji nad ich referatami zdecydowano,
że przyszły Zjazd Wojewódzki cechu odbędzie się również
w Białymostku..

a/ Inne :

Zjazd pracowników
miejscowych w Bia-
łymostku.

Dnia 9 b.m. w Białymostku odbył się zjazd pracowników
miejscowych pod przewodnictwem dra Barzyńskiego. Refe-
raty wygłosili: prezes Popielawski i Gajewski - sekre-
tarz Zarządu Głównego Związku Pracowników Sanitarnych.

a/ Bezrobocie

Według danych z dnia 13.b.m. na terenie Wojewódz-
twa Białostockiego bez pracy pozostaje 3172 osoby, a miano-
wiecnie :

Do Komitetu strejkowego powołać kol.kol Babińskiego, Jachimowicza, Mikulskiego, Łowkiewicza i Mazowieckiego, o akcji informować społeczeństwo za pośrednictwem prasy codziennej.-

Mieczalskie od tego udzielić Zarządu Związku Prac.K. Għ. pełnomocnictwa do samodzielnego działania w całej akcji".

Pomimo zapowiedzi, strajk nie został proklamowany, nie mniej jednakże zatarg do dnia 13.b.m. nie stracił na ~~których~~ ostrości. Przytoczenie przez Komisarza Korzeniowskiego przekonujących argumentów, usprawiedlwiąjących jego zarządzenia w odniesieniu do zwolnionych pracowników Kaszy Għorix, spowodowało, że możliwość strajku zmalała, a samo rozstrzygnięcie zatargu przeniesione zostało do Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie.-

c/ Związki Rzemieślnicze i cechy.

Zebranie przedwyborcze rzemieślników w Szczucynie.

Dnia 9 b.m. w Szczucynie rzemieślnicy chrześcijanie powszczucyńskiego, wybrali na zebraniu ogólnym Komitet wyborczy delegatów do Izby Rzemieślniczej, w którego skład weszli Linder Adolf, Jaworowski Marcelli, Sokół Frydrych, Staszkiewicz Apolinary, Grochulski Antoni ze Szczucyna, Wróblewski Jan z gminy Szczucyn, Jaśkowski Paweł z gminy Wąsosz, Bartoszewicz Władysław, Danowski Czesław z gminy Lachowo, Kalwejt Józef i Mazurkiewicz Teofil z gminy Grabowo.-

Cech szewców, kamaszników i rymarzy w Grodnie.

Dnia 9 b.m. w Grodnie odbyło się zebranie cechu szewców, krawców i rymarzy pod przewodnictwem Wincentego Radosza. Omawiane sprawy organizacyjne i finansowe. -

Związek Rzemieślników żydów w Kolnie.

Dnia 8 b.m. w Kolnie odbyło się zebranie Związku Rzemieślników Żydów pod przewodnictwem prezesa Związku Lejby Boczki, na którym postanowiono utworzyć w Kolnie Związek dwie grupy: jedną, obejmującą szewców, kamaszników i rymarzy, oraz drugą, obejmującą kowali, ślusarzy i blacherzy.-

Do zarządu pierwszej grupy powołano - Boczka Lejbe / prezes /, Zelwińskiego Pejsacha, Rozenberga Abrama i Glikowskiego Szloma, zaś do zarządu drugiej grupy - Niświcza

Dnia 15.grudnia 1928 r.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Stan bezpieczeństwa publicznego uległ w ostatnich tygodniach znacznej poprawie pod względem politycznym w powiatach białostockim, grodziskim i wołkowyskim, w których od czasu komunistycznej kampanii listopadowej nie notowano zewnętrznych przejawów działalności elementów wywrotowych. W innych powiatach zmian cech bezpieczeństwa publicznego nieauważono. Przestępcość kryminalna zmalała ogólnie we wszystkich powiatach Województwa Białostockiego.

Morderstwo w powiecie bialskim.

Dnia 11 bm. na szosie Hajnówka-Białystok w odległości około 6 km. od Hajnówki znaleziono zwłoki Golonko Grzegorza, lat 40, mieszkańca wsi Dubiny gminy Łosinka. W wyniku przeprowadzonego niezwłocznego dochodzenia ustalono, że Golonko Grzegorz zamordowany został z zamsty osobistej przez Golonko Aleksandra, brata zamordowanego i Koruchoda Jana, których ujęto i przekazano z materiałami oskarżenia w sądowiemu.

Pożary.

W ubiegłym tygodniu na terenie Województwa Białostockiego zanotowane 5 większych pożarów. straty wyrażone przez te pożary obliczane są na 95 tysięcy złotych.

Wyroki sądowe.

W dniach 10-12 bm. przed Sądem Okręgowym w Łomży toczyła się rozwaga przeciwko właścicielowi majątku Śmigelskiego w powiecie Łomżyńskim, Grabińskiemu i jego zięćcowi Pawłowskiemu, oskarżonym o dokonanie dnia 13 czerwca br. dzierżawcy wspomnianego majątku, Drzewieckiego.

VOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP. 3242/28.T.

30

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 50,

Dnia 15. grudnia 1928 r.

XI. Sprawy graniczne.

W strefie granicznej w ubiegłym tygodniu ważniejsze wydarzenia nie miały miejsca. Sądząc ze spostrzeżeń, poczynionych przez organa służby bezpieczeństwa publicznego w zachodnich powiatach Województwa, wnioskować można, że w ostatnich tygodniach zwiększył się ruch przemytniczy, szczególnie na odcinkach granicznych powiatów kolneńskiego i szczecynskiego.

Nielegalne przekroczenia granicy

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenia granicy polsko-niemieckiej zatrzymano 15 osób, a mianowicie: w powiecie kolneńskim 4 osoby, szczecynskim 6 osób, ostrołęckim 1 osobę, augustowskim 4 osoby. Z pośród zatrzymanych 14 osób przekazano właściwym Sądowi Pokoju, zaś jedną osobę przekazano Starostwu w Przasnyszu /Województwo Warszawskie/.

Przemyt.

Dnia 7 bm. w lesie państwowym nadleśnictwa "Rajgród" w powiecie szczeczyńskim szeregowi P.P. z obsady posterunku w Rajgrodzie zatrzymali 6 paczek przemytu, zawierających 140 kg. sacharyny. Przemytnicy zdołali zbiec. Przemyt dnia 11 bm. przekazano urzędnikowi celnemu w Grajewie.

Dnia 7 bm. szeregowi P.P. z obsady posterunku na stokowej w Czeremszane, powiatu bielskiego zatrzymali dnia 11 bm. tamże w pociągu osobowym, m'dążącym z Wilna do Warszawy, mieszkańców Wilna Szustermana Jaszę, wiezącego 51 kg. sacharyny i 16 kg. tytoniu, pochodzenia niemieckiego. Szustermana i

32
WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI
Nr BP. 3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 50.

Dnia 15 grudnia 1928 r.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Powiat Bielsk-Podl. Dnia 9 bm. na poleceńcie Prokuratora przy Sądzie Okręgowym w Nowogródku zatrzymany został mieszkaniec m. Kleszczele, powiatu bielskiego Piotrowski Sergiusz, którego w tymże dniu przekazano organom służby bezpieczeństwa publicznego w Brześciu n/B., na których żądanie zatrzymano również mieszkańca wsi Dobrowody, gminy Kleszczele, Radkiewicza Jefima - montera kolejowych telefonów i telegrafów na szlaku Wołkowysk-Oserencha. Dnia 11 bm. Radkiewicz przekazany został do dyspozycji Samodzielnego Referatu Informacyjnego D.O.K. Nr. IX w Brześciu n/B. -

Zatrzymanie wymienionych pozostaje w przy czynowym związku ze zlikwidowaniem przez organa służby bezpieczeństwa publicznego Województwa Podlaskiego organizacji szpiegowskiej /wywiad sowiecki/, do której należeli z powiatu bielskiego Baran Aleksander ze wsi Policzno, gm. Kleszczele, Piotrowski Sergiusz i Radkiewicz Jefim. -

i zachęcał zgromadzoną na uroczystości młodzież, by godnie spełniała ciążący na niej zaszczytny obowiązek kontynuowania pracy państwowotwórczej. -

Zebranie gromadzkie w Prosiennicy. - Dnia 7 kw. w Prosiennicy, gminy Jasienica, powiatu ostrowskiego pod przewodnictwem wójta gminy Kępińskiego Wacława i przy udziale komisarza ziemskiego, Miłoradowicza odbyło się zebranie gromadzkie, na którym wybrano radę sejmikową wsi Prosiennica w następującym składzie: Kołoda Piotr, Tomezyk Piotr, Ogrodnik Franciszek, Leszczyński Wincenty i Grabowski Ludwik - członkowie, oraz Józef Kaliskiak, Borowy Aleksander, Kosiński Edward, Jachimczuk Józef i Lipski adam - zastępcy członków. -

Komiteet Odznaczenia Medalem "Polska Swemu Obrońcy". Z inicjatywy Związku Oficerów Rezerwy w Bielsku Podlaskim ukonstytuował się dnia 9 kw. Powiatowy Komitet Odznaczenia Medalem "Polska Swemu Obrońcy". Prezydium Komitetu tworzą: Starosta Powiatowy w Bielsku Podlaskim - prezes, Komisarz P.P. Borucki Teodor - wiceprezes, Olszewski Józef, urzędnik Starostwa - sekretarz: członkowie - ks. kanonik Borowski, Edgar Bene, major Bilecki, Komendant P.K.U. w Bielsku Podlaskim, kapitan Kosiński, oficer instrukcyjny W.F. i P.W., Stefan Gmytowski i Stefan Forkasiewicz.

Przejazd dyplomatyczny sowiecki do Rosji. Dnia 6 kw. w przejeździe z Czechosłowacji i Niemiec do Rosji Sowieckiej wysiadł na stacji Wołkowysk G. urzędnik dyplomatyczny Z.S.S.R. Tupica Józef, który udał się następnie do rodzinnej wsi Dzimidowicze w powiecie wołkowskim, w której zamieszkuje jego rodzina, a m.in. bracia Jan i Zacharjasz. Z Dzimidowic odjechał Tupica Józef via Wołkowysk G. dnia 6 kw. do Rosji. W czasie swego pobytu w Dzimidowicach Tupica informował odwiedzających go licznie znajomych o sytuacji w Rosji, a ponadto odwiedził swego krewnego

tknięcia się z szeregiem działaczy samorządowych i posłania w rzeczywistym oświetleniu ważnych zagadnień, dotyczących życia i potrzeb gmin wiejskich, poza posłem Pacholszykiem /występującym na zjeździe z ramienia Zarządu Centralnego Związku Pracowników Samorządowych/, żaden z posłów białostockiej grupy regionalnej nie był obecny. Wręcz przeciwnie postępują posłowie innych stromnickich klubów: poseł Dubois wiecem dnia 16 kw. rozpoczęł kampanię przedwyborczą do Rady miejskiej w Siemiatyczach powiatu bielskiego, poseł Berezowski pracował nad organizowaniem sieci instruktorów Stowarzyszenia Narodowego w powiecie wysokomazowieckim, poseł Sawicki usiłował wykorzystać dla Stowarzyszenia Chłopskiego zorganizowany w ubiegodniu w Grodnie przez Państwowy Bank Rolny kurs dla pracowników samorządowych, poseł Łoś wspólnie z senatorem Erdmanem zwołał wiec w Suchowoli, powiatu sokólskiego w celu wzmacnienia wpływów P.S.L. "Piast" na gruncie utraconym przez Stowarzyszenie Chłopskie i wreszcie poseł Wójciewicz ze Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" interesował się pośrednio wyznaczonymi na dzień 21 kw. wyborami wójta gminy Rutki w powiecie żuromińskim. Wystąpienia wymienionych wyżej posłów wyczerpują działalność polskich stromnickich partii politycznych w ubiegłym tygodniu, który przyniósł znaczące ożywienie życia społecznego w związku z nadchodzącymi świętami i trwającym miesiącem policjanta /akcja zbiórki na policyjny dom zdrowia/. Z inicjatywy poszczególnych grup społecznych w licznych miejscowościach Województwa Białostockiego powstały Komitety Obywatelskie akcji na Policyjny Dom Zdrowia, oraz urządzienia gwiazdki dla rodzin po zabitych na służbie policjantach i gwiazdki dla żołnierzy... .

W piaszczyźnie psychozy przedświątecznej, ożywił się również ruch zawodowy. Poszczególne związki zawodowe przeprowadziły lokalne i kompromisowo zakończone kampanie

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 51.

Nr. BP. 3306/28.T.

4

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

"Nowe Życie" -
G r o d n o . -
Mr. 113 z dnia 20 kw. W artykule pt. "Rada
Naczelna Chrześcijańskiej Demokracji" podaje uchwa-
ły odbytego dnia 16 kw. zjazdu Rady Naczelnej Ch.D.
w Warszawie, zaś w artykule "Sejm" - omawia przebieg
posiedzenia Sejmu w dniu 14 kw., przyczem podkreśla
konieczność szybkiego zrealizowania uchwały Sejmu
z dnia 14 kw. w sprawie otwarcia oddziału Banku
Rolnego w Białymostku. -

"Życie i Praca" -
Ł o m ż a . -

W ostatnich numerach występuje przeciwko opra-
cowanemu przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pmo-
jektowi palenia ciał umarłych w krematorjach i omawia
bez specjalnego zabarwienia przebieg posiedzenia
Sejmu w dniu 14 kw. -

Prasa żargonowa Województwa Białostockiego
nie zamieszczająca w ub. tygodniu artykułów, wchodzą-
cych w zakres sytuacyjnego sprawozdania tygodniowe-
go. -

mogłaby liczyć na uzyskanie dwóch miejsc w nowej radzie.

Na wspomnianym wiecu poseł Dubois dorównywał działalności PPS. i BBWz R. na gruncie parlamentarnym i podnosił zasługi P.P.S., położone przez nią w walce o polepszenie bytu klasy pracującej. Obecnych na wiecu było około 300 osób.-

c/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski:

W ubiegłym tygodniu pięciu instruktorów Stronnictwa Chłopskiego otrzymało w Starostwie powierdzenia zgłoszeń zapowiedzi pracy instruktorskiej w powiecie sokólskim.

d/ Polskie Stronnictwo Ludowe " Wyzwolenie"

Powiat Ostrowski:

Dnia 16 b.m. poseł Nosek Jan zwołał wiec w Nurze pod gołem niebem. Wiec ten rozwiązały zostały przez Komendanta miejskiego posterunku P.P. gdyż poseł Nosek nie posiadał zezwolenia Starostwa na zwołanie wiecu publicznego, niemniej jednak poseł Nosek wygłosił przemówienie w czasie rozprawiania zgromadzonego tłumu / około 200 osób / przez policję. Oświadczył m.in. że Stronnictwo jego przedstawia się zako- sum Rządu i BBWz R. na zdobycze socjalne i spodarcze mas robońniczych i włościańskich, a następnie awiał w sposób tendencjny przebieg głosowania w Sejmie nad poszczególnymi pozycjami budżetu Państwa w przedłożeniu w Brzegu Rządu.

W związku z rozwiązaniem omawianego wiecu policja sporządziła 15 protokołów przeciwko winnym stawiania jej oporu czynnego i skierowała sprawy do Sądu Pokoju w Ozyiewie..

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Inne

Uniwersytet Powszechny w Bielsku - Podlaskim.

Dnia 16.b.m. w m. Bielsku - Podlaskim w lokalu Magistratu nastąpiło otwarcie 3-go roku akademickiego Uniwersytetu Powszechnego. Okolicznościowe przemówienia wygłosili dyrektor miejskiego gimnazjum, Budat i profesor tegoż gimnazjum, Mercik. Pierwszy wzywał obecnych do uczęszczania na wykłady w Uniwersytecie, drugi zaś scharakteryzował życie i twórczość Stefana Żeromskiego. -

Two "Trzeźwość" w Porzeczu,

W Porzeczu, powiatu grodzieńskiego założone zostało "Koło Polskiego Towarzystwa Walki z Alkoholizmem" "Trzeźwość", do którego Zarządu weszli: ksiądz prawosławny Kabukow Ignacy - prezes, Lesiewicz Zygmunt, wójt gminy - wiceprezes, Główko Władysław, sekretarz, Mironuk Andrzej - skarbnik. Nowoorganizowane Koło liczy 7-mu członków i żadnej działalności narazie nie przejawia. -

Liga Samowystarczalności Gospodarczej w Suwałkach.

Niedawno powstała w Suwałkach Liga Samowystarczalności Gospodarczej urszędziła dnia 16 b.m. dzień propagandy, którego przebieg był następujący: od godz. 11 rano jeździły po mieście samochody udekorowane plakatami z agitacyjnymi napisami, zaś o godz. 1-ej odbyły się w sali Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich wiec, / obecnych było na wiecu do 200 osób / na którym przemawiali ks.prałat Szczęsnowicz, Stanisław Dłutek, dyrektor Spółdzielni Rolniczo-Handlowej "Przyszłość" i Henryk Konopnicki, nauczyciel żeńskiego Seminarium Nauczycielskiego. Na wiecu tym uchwalono rezolucję, wyrażającą gotowość popierania przemysłu krajowego i nabywania wyłącznie wyrobów krajowych, oraz wyrażającą poparcia Rządu w jego dążeniach do stabilizacji gospodarczych stosunków Państwa. -

Chrześcijańskie Stowarzyszenie Spółdzielcze "Zjednoczenie" w Białymostku.

Szóste spotkanie Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Spółdzielczego "Zjednoczenia" w Białymostku Szreder Aleksander wygłosił dnia 19 b.m. w Białymostku odczyt o

WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP. 3306/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 51.

Dnia 22 grudnia 1928 r.

V. Sekty religijne.

Parafia Kościoła Narodowego w Łomży.

Akcja propagandowa księdzy Kościoła Narodowego w Łomży Walichiewicza i Gryszkiewicza znacząco się wzmacnia i zyskuje coraz więcej zwolenników, przeważnie wśród robotniczych.

W ubiegłym tygodniu ks. Walichiewicz zwołał w Domu Ludowym w Łomży kilka zebran kobiet, które kazują jemu z dogmatami Kościoła Narodowego, a ponadto zorganizował chór kobiecy.

Dnia 16 bm. w Domu Ludowym w Łomży odprawione zostały dwa nabożeństwa: jedno o godz. 9.30 rano przez księdza Walichiewicza przy udziale około 200 osób i drugie o godz. 11.30 przez księdza Gryszkiewicza przy udziale około 500 osób. Odprawione nabożeństwa i wygłoszone przemówienia ściągnęły tłumy ciekawych a niemniej taka wśród miejscowego społeczeństwa obyczajki zainteresowanie się nowopowstałą sektą.

Ogólnie działalność wspomnianych księdzy znajduje obecnie podatny grunt wśród radykalnych grup społecznych miasta Łomży i okolicy i jako taka wywołuje zrozumiałą reakcję ze strony kleru katolickiego i Stowarzyszenia Narodowego.

b/ Ukraińcy.

Powiat Bielsk-Podl.

Zamieszczali w powiecie bielskim azylanci ukraińcy / emigranci polityczni/ zamierzały zwołać zjazd powiatowy celem dokonania wyboru delegata na zjazd, zwołany na dzień 29 grudnia do Warszawy przez Centralny Ukrainski Komitet emigrantów politycznych w Warszawie.

-----

w Bielsku Podlaskim bez zameldowania. Zeznał on że dnia 4 września 1927 roku brał udział w masówce komunistycznej, która odbyła się za Bielskiem - Podlaskim w lesie około sześciu Bedkowskiej z racji święta Z.M.K. Obecnych na masówce było około 15 osób. - Konkretnie dane o tej masówce uzyskały organa służby bezpieczeństwa publicznego powiatu bielskiego w czasie likwidacji Komitetu Rejonowego KPZB w Bielsku - Podlaskim we wrześniu 1927 r. -

Podeczas rewizji osobistej u Małamedy Ichoka Szmuła znaleziono kartkę, zawierającą nazwiska 22 osób przeważnie notowanych, lub karanych już za działalność wywrotową, członków tworzącego się oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Bielsku - Podlaskim, którzy wpłacili wpisowe i składki członkowskie i dla których wystawione zostały legitymacje członkowskie, a między innymi nazwiska: Kalikaa Szmuła z Orli, karanego przez Sąd Okręgowy w Białymostku za działalność wywrotową, Kagan Moszko, mającego zaledwie lat 16, Małamedy Ichoka - Szmuła, Tylman Teni vel Tanchus Wandaliewicza Szyji i innych. -

Biorąc pod uwagę fakt, że elementy wywrotowe usiłowały zorganizować również oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzaneego w Orli i Siemiatyczach, przypuszczać należy, że komuniści weszli w powiecie bielskim akcje organizowania Związków zawodowych jako legalnych placówek mających im udzielić działalność wywrotową. -

Powiat Sokólski:

Dnia 11.b.m. zatrzymany został mieszkaniec wsi Dziemirko - Małe, gminy Kuźnica, Kwiatkowski Adolf pod zarzutem należenia do KPZB. / komórka we wsi Skomienka, gminy Hornica w powiecie grodzieńskim /. Przy zatrzymanym znaleziono dwie kartki gry "flirt" z napisami w języku białoruskim, na których odwrotnych stronach uaktywniono napisy w języku białoruskim "Niech żyje RKKP.", "Niech żyje SSR." Kwiatkowskiego przekazano Wydziałowi Sledczemu w Grodnie. -

na dzień. Inaczej przedstawia się to w Rosji Sowieckiej. Tam chłopi makorolni i bezrolni dostali ziemię bez wykupu i zwolnieni są od podatków. A wiecie dlaczego? Bo w Rosji Sowieckiej rządzą robotnicy i chłopi, a w Polsce rządzi burżuazja z Piłsudskim na czele. - W obawie, aby chłopi polscy nie brali przykładów od swych braci rosyjskich, burżuazja polska nakłada coraz większe podatki i przygotowuje wojnę, by zgadzić to jedynie Państwo, którym rządzą robotnicy i chłopi. Chłopi nie dajmy się otumanić przez burżuazję. Wojnę tę znieśli wojnę domową przeciw naszym ciemnościom, by zdołać włożyć swe ręce i móc sami sobą rządzić. K.P.P.".

Powiat Kolneński:

Dnia 15.b.m. na skutek posiadanych informacji konfidencjonalnych, organa służby bezpieczeństwa powiatu kolneńskiego przeprowadziły rewizję u członka Komitetu Dzielnicowego K.P.P.w Kolnie, Bergmana Dawida^u, którego warsztacie stolarskim znaleziono większą ilość okólników KOKPPi i KC.ZMK. w P. z r. 1928, oraz ponad 200 egzemplarzy różnych wydawnictw tychże Komitetów. - Na krótko przed rewizją Bergman zdołał zbiec i usiłował przedostać się przy pomocy mieszkańców Kolna Jana Forfy do Niemiec w drodze nielagalnej. -

Dnia 16.b.m. na drodze prowadzącej lasami z Kolna do granicy niemieckiej zostali aresztowani Bergman i Forf. Aresztowani z materiałami oskarżenia przekazano władzom sądowym. -

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej " Samopomoc "

Powiat Łomżyński:

Dnia 12.b.m. powrócił z Warszawy do Rutek instruktor Falkowski Bolesław, który tegoż dnia udał się na teren powiatu kolneńskiego w celu przygotowania zapowiedzianego na dzień 16 b.m. do Kolna Zjazdu powiatowego delegatów Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej " Samopomoc". - Powracając z Kolna dnia 17 b.m. Falkowski zatrzymał się w Łomży, gdzie zamierzał wydać drukiem odezwę do ludności gminy Rutki w powiecie łomżyńskim, w związku z wynaczonymi na dzień 21.b.m. wyborami wójta tej gminy. -

Mordkę / Moszko / Gożaba na trzy lata więzienia, Izakę Jana na jeden rok i 9 miesięcy więzienia, Abrama Sznika na trzy miesiące więz., Stanisława Krawczyka na jeden rok, / został zwolniony, gdyż karę mu wymierzoną już odbył / Abram Kosowskiego na 3 mies., Srula Kestina na jeden rok i 9 mies., Szymona Rajberta na 3 mies., Moszka Goldszmidta na jeden rok i 3 mies., Olę Gitlitz na 3 lata i 10 mies.-cęńskiego w., Szaję Chmielnika na trzy alata ciężkiego więz., Wolfa Puliszauńskiego na 2 lata i 3 mies., Stefana Omeljanuka na 3 mies., Chaima Mana na 4 miesiące, Józela Sofera na jeden rok, Lipę Ryszelowskiego na 6 miesięcy, Fiszela Aleksandrowicza na jeden rok, Boruchu Niemińskiego na jeden rok i Zoracha Legacza na jeden rok więzienia. - Sąd uznał, że Chaim Polak odbył już karę i postanowił zwrócić się do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej o dorowanie kary Zorachowi Legaczowi, zasądzonemu na jeden rok więzienia. -

Uniewinnieni zostali: Zofja Ostasiewiczówna, Abram Jegiel i Herszko Kamień...
- - - - -

WOJEWODA ŚLĘZIA
Nr. RP. 3306/

Bytuscyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 51.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego w Krynkach.

Dnia 12 bm. w Krynkach, powiatu grodziskiego odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego pod przewodnictwem Michała Garewicza.

Pierwszy przemawiający sekretarz oddziału Blacher Nochim, który, przemawiając w języku białoruskim, poinformował zebranych, że poszczególni właścicieli garbarni w Krynkach mają zamier w najbliższych dniach zredukować dzienną płacę zarobkową, wobec czego nawiązał do walki celem niedopuszczenia do zmniejszenia płacy i zaniechania przyjmowania zarobków bonami, gdyż robotnik, zmieniając bony na pieniądze, traci co najmniej 10%. Następny mówca Zaleski Ajzyk wzywał zebranych, by ci zdecydowanie przeciwstawili się wszelkim zamierzeniom w kierunku obniżenia ich płac.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego w Sokółce.

Dnia 15 bm. w Sokółce, odbyło się zebranie członków miejscowościowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego, na którym dyskutowano sprawę tatr, jakie powstały w radzie miejskiej w Sokółce pomiędzy radnymi chrześcijanami i radnymi żydami.

Związek Zawodowy Robotników Rolnych w pow. Szczuczyńskim.

Dnia 14 bm. na teren gminy Szczuczyń powiatu szczuczyńskiego przybył instruktor Zarządu

eji Białystok. Oddział liczy około 700 członków.

c/ Związki Rzemieślnicze i cechy

Zjazd powiatowy rze-
miesiąników chrześcijan
w Sokółce.

Dnia 16 bm. odbył się w Sokółce powiatowy zjazd rzemieślników chrześcijan w związku z wyborami do Izby Rzemieślniczej.

Cech metalowców w Su-
wałkach.

Dnia 16 bm. w Suwałkach odbyło się organizacyjne zebranie chrześcijańskiego cechu metalowców.

Związek Rzemieślników
Żydów w Białymstoku.

Dnia 16 bm. w Białymstoku odbyło się zebranie sekcji tkaczy Związku Rzemieślników Żydów pod przewodnictwem Mielnickiego Pejsacha. Przemawiali: Bez Chleb, Kołoczyński Wolf i Mielnicki Pejsach. Omawiano głównie kwestię projektu Elektrowni Białostockiej, która żąda 25% podwyżki za energię elektryczną. Po dłuższej dyskusji postanowiono warsztaty tkackie przemieścić do fabryki Nowika i tam pędzić je siłą parową, w przyszłość natomiast wybudować własny gmach przy ulicy Ożęstochowskiej Nr. 8-A, w którym można będzie pomieścić około 400 warsztatów tkackich. Zebranie zakończyło się przy udziale około 90 osób.

Cech piekarski
w Kolnie.

Dnia 11 bm. w Kolnie odbyło się zebranie organizacyjne cechu piekarskiego. Do zarządu cechu powołano - Krelenszteinę Moszkę - prezesa i Krelenszteinę Izaaka - sekretarza.

d/ Bezrobocie.

Bezrobotni w Graje-
wie.

Dnia 16 bm. z inicjatywy mieszkańca Grajewa, Milewskiego Bolesława odbyło się tamże zebranie bezrobotnych, na którym postanowiono wezwąć posła Czarnieckiego do zorganizowania w Grajewie "za-

wiec Józef, Bardowski Ignacy, Wasilewski Piotr, Bartnicki Józef, Hipszer Herman...
24

Z listy Nr.4.: Waks Jakób, Goldman Szeel, Pajgin Szmul, Sobfisz Lejzor, Białostocki Zalman...
24

Z listy Nr.5: Filipowicz Rzadysław, Karol Raneł, Szafranko Jan, Ożdakowski Jan, Mysocki Karol, Pielma Antoni, Ślusarezyk Ludwik, Dąbrowski Stanisław i Korbut Mikołaj...
24

Z listy Nr.7: - Szwed Hersz...
24

Z jednej listy pracodawców /Ogólna Bezpartyjna lista pracodawców mandaty uzyskali: Pinas Izaak, Riegert Kazimierz, Pett Leon, Szpiro Izrael, Cytron Efim, Szpikowski Mieczysław, Lichtensztejn Abram, Samitowski Roman - Józef, Prudski Izaak, Woroszylski Jakób, Religijski Jan, Poczebucki Samuel, Gierc Chaim Parfjanowicz Stanisław i Lusternik Józef...
24

Na unieważnioną listę Nr.6 PPS Lewicy i Lewicy Robotniczej oddano głosów: w Białymostku - 112, Supraślu - 70, Michałowie - 21, Wasilkowie - 15, Strosiełach - 12, Zabłudowie - 6, Gródku - 4, Ozarnej Wsi - 2...
24

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Użycie broni przez
służbę P.P.

Dnia 19 kw. załoga poster. P.P. w Tykocinie, powiatu wys.-mazowieckiego urządziła obławę i pościg za poszukiwanym Hanfem Teoderem, oskarżonym o dokonanie napadu rabunkowego. Podczas pościgu za uciekającym Hanfem oddano 10 strzał rewolwerowych, które z powodu ciemności Hanfa nie trafily. Ostatecznie Hanf został ujęty.

Napad rabunkowy.

Dnia 19 kw. na drodze Bielsk - Kajdówka w pow. bielskim na jadącego furmankę mieszkańca wsi Koły, gm. Łosinka, powiatu bielskiego napadło 4-5 osób, którzy po zadaniu Radziwoniuszkowi nożem rany w bok, zrabowali mu 100 zł. gotówki. Ci sami osoby tegoż dnia napadli na mieszkańca wsi Krzywa, gm. Pasynki, powiatu bielskiego, którego dotknęły pobicia. Sprawców obu napadów, a mieszkańców - Szwiga Pawła, Konto Tymofeja, Erbena Michała i Zuzela Jana, mieszkańców wsi Mikkasze, gm. Orla, powiatu bielskiego ujęto i przekazano władzom sądowym.

Ciężkie uszkodzenie
mieszkańca Andryanki.
Powiat Bielsk-
Podlaski.

Mieszkaniec wsi Andryanki, gm. Kąty, Kopławiec Michał w nocy z dnia 11 na 12 kw. na tle nieporozumienia małżeńskich obciągnął się z siekiem cztery palce u jednej ręki i jeden palec u drugiej ręki, a ponadto zadarł jej kilka ran na całym ciele. Poszkodowaną w stanie bardzo ciężkim umieszczeno w szpitalu powiatowym w Bielsku-Podlaskim.

Israel Giliewicz, który odebrał w miejscowym Urzędzie pocztowym transport przesyłu, zawierający 29 kg. tytoniu litewskiego i 37 ½ tusinów organków wyrobu niemieckiego. Giliewicza i przesył skierowano do Urzędu Celnego w Grajewie.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP. 3306/28. T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 51.

Dnia 22. grudnia 1928 r.

XIII. Vari a.

Dnia 16 bm. odbyła się w Wołkowysku uroczystość otwarcia i poświęcenia spółdzielczej przetwórnicy mięsnej, powstałej z inicjatywy Powiatowego Związku Komunalnego i przy pomocy Ministerstwa Rolnictwa. W uroczystościach z tam związanych brały udział - Pan Minister Rolnictwa Staniewicz, Pan Wojewoda Kirst, Pan Wojewoda Nowogródzki Boczkowicz, przedstawiciele Ministerstw Rolnictwa, Spraw Wewnętrznych, Handlu i Przemysłu oraz Województw Nowogródzkiego, Wiliskiego i Poleskiego, poszczególni Starostowie Powiatowi i przedstawiciele organizacji rolniczych i spółdzielczych. -

Poświęcenie przetwórni poprzedziło nabożeństwo, odprawione w hali przetwórni podczas którego okolicznościowe kazanie wygłosił ks. dziekan Haroszewicz, po czym przemawiali przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Rolnictwa i Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Nawiązując do ich przemówień, Pan Wojewoda Kirst w swem przemówieniu podkreślił doniosłość powstania przetwórni dla rozwoju gospodarczego ziem północno-wschodnich Rzeczypospolitej oraz konieczność intensywnej pracy, aby zapewnić rozwój nowopowstałej placówki gospodarczej i wskaząć innym drogi pracy państwowotwórczej. -

Kurs dla rachmistrzów i kierowników gminnych kas pożyczkowych w Grodnie. -

Dnia 10 bm. w Grodnie otwarty został 6-cio dniowy kurs dla rachmistrzów i kierowników gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych, oraz inspektorów samorządu gminnego i pisarzy gminnych, zorganizowany przez Państwowy Bank Rolny, który delego-

Jed

zebranyw depesze Mołdowicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Pana Marszałka Piłsudskiego, Pana Premiera prof. Bartla i Pana Ministra Spraw Wewnętrznych, a następnie wygłosił referat na temat: "Samorząd i Państwo". Dalej kolejno przemawiali - Wesołowski, dyrektor biura Związku Gmin z Warszawy, który w przemówieniu swoim zdawał znaczenie samorządu dla obywateli i obowiązkowe tychże wobec samorządu, Gliszczynski z Chełma i Dr. Brodowicz z Białegostoku, którzy poruszali w swych przemówieniach znaczenie samorządu dla Państwa, zadania gmin, sprawy komunikacji, szkolnictwa, rolnictwa, weterinarji i zdrowotności gmin. Na zjeździe obecnych - około 80 osób. -

Białystok, dnia 22. grudnia 1928 roku

Za W O J E W O D È:

Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29.grudnia 1928 r.

II. Przegląd prasy.

"Życie i Praca" -

Z o m ż a.-

Numer 52 z dnia 23 grudnia br. W artykule "Z Sejmu" poseł Staniszki omawia przebieg posiedzenia Sejmu dnia 14 grudnia br., a w szczególności: a/ zgłoszony przez posła Tręmpczyńskiego protest przeciwko przewlekaniu w komisji wojskowej załatwienia wniosku Klubu Narodowego w sprawie zmiany art.117 ustawy o wojskowem postępowaniu karnym, b/ uchwalony przez Sejm wniosek Klubu Narodowego o odroczenie na rok wprowadzenia w życie Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ustroju sądownictwa i c/ zgłoszone przez P.P.S. i inne kluby wnioski w sprawie jednorazowego zasięgu dla urzędników państwowych. W uwadze do tych ostatnich wniosków poseł Staniszki dodaje: "ciekawą jest rzeczą jak B.B. wytłumaczy urzędnikom państwowym, którzy byli zmuszeni do głosowania na listę Nr.1, którzy byli posiagani świetną konjunkturą gospodarczą, będącą wynikiem działalności obecnego Rządu, fakt, że nie otrzymują oni tego, co się skutecznie należy".

"Wspólna Praca" -

Z o m ż a.-

W numerze 13 z dnia 24 grudnia br. w artykule pt. "Szkoła jednolita" domaga się wprowadzenia jednolitego ustroju szkoły powszechnej, odpowiadającego nowoczesnym wymogom pod względem wychowania młodego pokolenia w duchu demokratycznym.

"Nowe Życie" -

G r o d n o.-

Numer 114 z dnia 25 grudnia br. W artykule "Sejm i Senat" wyraża przypuszczenie, że Rząd skorzysta z tego, że Senat nie załatwiał przed dniem 1-go stycznia 1929 r. Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji sądownictwa - i przeniesie szereg sędziów, względnie obsadzi kierownicze stanowiska w sądownictwie.

Dnia 29 grudnia 1928 r.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Łomżyński

Dnia 16 bm. w Domu Ludowym w Łomży odbył się pod przewodnictwem Kazimierza Antosiewicza zjazd powiatowy Stronnictwa Narodowego, na który przybyło około 100 osób. Przybyły na zjazd w zastępstwie posła Stanisława Czechonka Zarządu Głównego Stronnictwa Narodowego. Mistrz wygłosił referat o sytuacji politycznej i gospodarczej Polski, który zobrazował pracę Sejmowego Klubu Stronnictwa Narodowego i omówił projekty nowych ustaw podatkowych, podkreślając niedomagania polityki gospodarczej Rządu i konieczność jak najdalszego ograniczenia importu z zagranicy. Następnie ks. Antoni Roszkowski, redaktor Łomżyńskiego tygodnika "Życie i Praca" wygłosił referat n.t. "Wychowanie młodzieży i sekciarstwo". Nawiązywał on rodziców do wychowywania dzieci w duchu katolickim, a wszystkich uczestników zjazdu do walki z gminą Kościoła Narodowego w Łomży. Sprawy organizacyjne referował na zjeździe sekretarz Zarządu Okręgowego Stronnictwa Narodowego w Łomży, Szczepański Marjan...

b/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Wołkowyjski

Dnia 21 bm. we wsi Nowiki, gminy Roś odbyło się zebranie organizacyjne lokalnego koła Stronnictwa Chłopskiego, zwołane przez instruktora Worobieja Adama. Obecnych na zebraniu było 21 osób...

c/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Łomżyński

Dnia 24 bm. poseł dr. Czarnecki wygłosił w Łomży odczyt n.t. "Socjalizm i jego znaczenie w życiu klasy robotniczej w średniowieczu & dobie obecnej". Obecnych

IV. Polskie związki i stowarzyszenia społeczne.

a/ Związek Strzelecki.

Powiat Kolneński

Dnia 21 bm. porucznik rezerwy W.P. Michoński i komisarz straży granicznej Świderski zorganizowali oddział Związku Strzeleckiego we wsi Borkowo, gminy Mały Płock, do którego Zarządu wybrano - Konopkę Stanisławę - prezes, Rafałowskiego Wacława - sekretarz, Dońcową Michała - skarbnik i Zielińskiego Henryka - komendant oddziału.-

b/ Towarzystwo Gimnastyczne "Sokół".

Powiat Wys.-Mazowiecki

Dnia 20 bm. w Łapach odbyło się doroczne zebranie walne członków miejscowego gniazda Twa "Sokół" pod przewodnictwem ks. Haraburdy Florjana. Zebrani w liczbie 35 osób przyjęli bez dyskusji sprawozdania kasowe i komisji rewizyjnej, a następnie wybrali na okres trzech lat ponownie na prezesa - Grabowskiego Włodysława i na wiceprezesa - Wesołowskiego Ignacego, zastępcę nauczelnika działu wagonowego warsztatów kol. w Łapach.-

Oprócz wymienionych do nowego zarządu weszli: dr. Orzechowski Edward, lekarz kolejowy, inżynier Brune Leon, kierownik działu odlewni warsztatów w Łapach, Kwiaciński Teofil i Budkiewicz Paweł - kanceliści warsztatów kolejowych w Łapach.-

c/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Grodzieński

Oddziały żeński i męski Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej we wsi Maciejowicze, gminy Ejsmonty Wielkie wybrali nowe zarządy. Zostały wybrani: do zarządu Oddziału Żeńskiego - prezes - Zofja Zaniewska, zam. we wsi Glindzicze, sekretarz - Apolonja Staniowska, zam. we wsi Sta-

nego poznawania się i nawiązywania łączności duchowej handlowej i przemysłowej staje się coraz wywsze i silniej. sza, do czego w dużej mierze przyczynia się organizowanie wzajemnych wycieczek krajoznawczych, a także odczytów ilustrujących życie i obyczaje obcych narodów. Obecnych na odczycie było około 100 osób...
-----000-----

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

10

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29 grudnia 1928 r.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi.

Organizacja "Hechaluc-Pioner" w Łomży.

Organizacja sjonistyczna "Hechaluc Pioner" w Łomży urządziła tamże dnia 22 bm. akademię palestyńską, na której przemawiali - Wajnberg Naftal i Uryński Herman z Łomży oraz Minkowski Boruch z Warszawy.-

Organizacja sjonistyczna w Białymstoku.

Dnia 22 bm. w Białymstoku odbyło się zebranie członków organizacji sjonistycznej, poświęcone sprawom palestyńskim. Na zebraniu tem dr. Gutman, dyrektor gimnazjum żydowskiego w Białymstoku wygłosił odczyt n.t. "Żydzi, a Palestyna".-

Organizacja sjonistyczna w Suwałkach.

Organizacja sjonistyczna w Suwałkach zorganizowała dnia 22 bm. odczyt palestyński, wygłoszony przez Gotliba z Suwałk.-

Organizacja sjonistyczna w Bielsku-Podlaskim.

Na urządzenym dnia 22 bm. w Bielsku - Podlaskim przez miejscową organizację sjonistyczną odczyt palestyński przemawiali Germajze Sara, Głogowski Symcha i Kadłubowski Hersz, którzy traktowali o kwestjach związanych z emigracją żydów do Palestyny.-

Organizacje sjonistyczne w powiecie ostródzkim.

Sioniści Heftman Józef z Warszawy i Lew Hersz z Białegostoku wygłosili dnia 21 i 23 bm. w Ostrowi-Mazowieckiej odczyty o Palestynie.-

Dnia 23 bm. sjonista Granat Moszek w Goworowa, powiatu ostrołęckiego wygłosił w Broku, powiatu ostrowskiego odczyt n.t. "Od Tokstoja do Ilji Erenberga", w którym zilustrował wpływy utworów Tokstoja i Erenberga

Województwo Białostockie
Nr EP. 3340/28 T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.
R

Dnia 29. grudnia 1928 r.

VII. Ruch wywrotowy.

Zjednoczenie Lewicy Okopakiej "Samopomoc".

Powiat Łomżyński

Instruktor Falkowski Bolesław zgłosił protest przeciwko dokonanym dnia 27 bm. wyborom wójta i rady gminnej w Rutkach, w którym domaga się wyznaczenia nowych wyborów.-

cie:

powiat	ilosc	zwiększenie: ?	wzrost:	pobiera zapomogi
augustowski	7	--	8	1
suwalski	19	--	2	--
wołkowyński	9	--	4	--
sokólski	4	--	2	--
żomiąński	70	--	9	--
grodzieński	752	--	135	64
białostocki	3029	--	281	605
ostrowski	60	--	60	--

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28 T

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.53.

Dnia 29 grudnia 1928 r.

I. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Napad rabunkowy.

Dnia 23 bm. na szosie Małkin Nur w powiecie ostrowskim trzech nieznanego osobników dokonało napadu rabunkowego na jadącego furmankę z Giechanowa do Małkini Płockiego któremu zrabowali 550 zł. gotówki. Po dokonaniu rabunku bandyci zbiegli w kierunku Zarąb Kościelnych.

Morderstwo

Dnia 22 bm. we wsi Borowskie Gibory gminy Zawiki powiatu białostockiego został zamordowany mieszkaniec tejże wsi Kubala Franciszek przez żonę Klementynę i syna Michała, których aresztowane.

Zabójstwa

Dnia 23 bm. w Białymostku Pieńkowski Czesław ranik śmiertelnie wystrzałem z rewolweru Bobek Adela ktra tego dnia zmierka. Pieńkowskiego Czesława aresztowano.

Dnia 25 bm. w majątku Praska gminy tejże nazwy powiatu szczuczyńskiego w czasie bójki, powstałej na zabawie tanecznej, zarządzający wspomianym majątkiem Remiszewski Eugeniusz wystrzałem w dębówce pozbawił życia Palczewskiego Jakuba, mieszkańców ws. Bargłów Kościelny, powiatu augustowskiego..

Remiszewskiego aresztowano.-

Smertelne poranienie.

Dnia 24 bm. w drodze z Białegostoku do Giechanowa w powiecie bielskim smarz mieszkaniec Giechanowa, Jegier Herb prawdopodobnie wskutek rany zadanej mu nożem w bok dnia 14 bm. w czasie bójki w lokalu Towarzystwa Nauczycielskiego w Giechanowcu..

Wyroki sądowe.

Dnia 19 bm. przed Sądem Okręgowym w Suwałkach to-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.3340/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29.grudnia 1928 r.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenie
granicy.-

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej zatrzymano 14 osób, a mianowicie: w powiecie szczuczyńskim 12 osób i kolneńskim 2 osoby.

Zatrzymanych przekazano właściwym Sądowi Pokojowi.

Zatrzymanie przemytu.

Szeregowi P.P. powiatu kolneńskiego zatrzymali w Zbójnej /powiat kolneński/ transport przemytu, zawierający 6 worków jedwabiu wartości około 100 tysięcy złotych.

Przemyt odesłany został do Urzędu Celnego w Wincencie.

WYKODA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP 3340/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

nia 29 grudnia 1928 r.

XIII. Varia.

Rozkaz w Kole Pracy Gospodarczej w Radzie Miejskiej
Grodna.-

W ostatnim czasie prasa grodzieńska poddaje ostrej krytyce działalność Rady Miejskiej m.Grodna, podkreślając niezdolność Rady do wykonywania ciążących na niej obowiązków. W wytworzonych przez prasę atmosferze odbywało się posiedzenie Rady dnia 20 bm., na którym wskutek wystąpienia radnego Horbaczewskiego /PPS, adwokat/ przeciwko zarządzeniom władz państwowych nastąpił rozłam w Kole Pracy Gospodarczej, z którego wystąpiło trzech radnych i utworzyło oddzielną grupę..

Białystok, dnia 27. grudnia 1928 roku

Za W O J E W O D E:

z.z. Naczelnik Wydziału Bezp. Publicznej